

Vedlegg 1: Problemstilling og forskningsspørsmål

Problemstillingen er: *Hvordan fremme identitetsutvikling og danning gjennom dybdeløring?*

Forskningsspørsmål:

- 1A) Hvordan forstår norsklørere danningsbegrepet?
- 1B) Hvordan arbeider norsklørere med faget sitt for å danne elevene?
- 1C) Hvilke arbeidsmåter bruker norsklørere for å få til dybdeløring?
- 2A) Hvordan opplever elevene å arbeide gjennom dybdeløring?
- 2B) Får elevene et mer bevisst forhold til egen identitet gjennom å arbeide i dybden med språklige tema?
- 2C) Gjør identitetstemaet det mer motiverende å arbeide i dybden med språklige tema?
- 2D) Har elevene lært om temaet dypt nok til at kunnskapen kan overføres til andre temaer og på den måten kategoriseres som kategorial danning?
- 2E) Har elevene dybdelært kompetansemålet?

Vedlegg 2: Intervjugaid til kvalitative intervjuer med norsklærere

<p>Informere om samtykke, og at det er lov å trekke seg når som helst.</p> <p>Informasjon om masteroppgavens formål.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Velkommen til intervju. Takk for at du kunne stille. - Du har jo allerede signert et samtykkeskjema, men jeg vil likevel informere nok en gang om at du til enhver tid kan trekke deg uten å oppgi grunn. Alle dataene blir behandlet konfidensielt, du får et pseudonym i oppgaven, og dataene vil bli slettet når jeg leverer oppgaven. - Med det sagt, vil jeg bruke disse intervjuene for å finne ut om hvordan norsklærere jobber med, oppfatter og tenker rundt danning, identitet og dybdelæring i norskfaget. 	
<p>Personlige opplysninger og bakgrunnsvariabler.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alder - Bosted - Utdanning - Yrke <ul style="list-style-type: none"> o Hvor lenge har du jobbet som norsklærer? Eller hvor lang praksis har du hatt? o Hvor lenge har du jobbet med norskfaget i vgs? 	
<p>Hvordan forstår norsklærere dannelsbegrepet?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hva legger du i danning? - Hva er danning i norskfaget? - Danning og identitet <ul style="list-style-type: none"> o Hva tenker du om danning og identitet? Har de noe med hverandre å gjøre? På hvilken måte?
<p>Hvordan arbeider norsklærere med faget sitt for å danne elevene?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hvilke norskfaglige elementer er med på å danne elevene dine? <ul style="list-style-type: none"> o Er det noe spesifikt fagstoff du opplever som mer dannende enn annet fagstoff? Eksempel? - Hva gjør du for å fremme danning hos elevene? <ul style="list-style-type: none"> o Hvordan?

	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan opplever du at elevene responderer på danningselementene i norskfaget? <ul style="list-style-type: none"> o Elevenes opplevelse av undervisning med mål om danning - Har du eksempel på undervisning som du opplever at virker dannende på elevene dine? <ul style="list-style-type: none"> o Hvordan opplever elevene denne undervisningen?
Hvilke arbeidsmåter bruker norsklærere for å få til dybdeløring?	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan skal du møte den nye læreplanens mål om dybdeløring i norskfaget? - Anser du dybdeløring som å være noe nytt i skolen? Eller har du jobbet på måter som også var dybdeløring, som du vil ta med deg videre? - Hva tenker du om dybdeløring? - Hva er dybdeløring for deg? - Hvilke endringer gjør du i din egen undervisning for å nå målet om dybdeløring? - Hvordan planlegger du undervisning ut fra dybdeløring? - Hvordan kan en time med mål om dybdeløring se ut i norskfaget? <ul style="list-style-type: none"> o Hvordan opplever elevene denne undervisningen?
Hvordan aktualiserer norsklærere språklige temaer for elevene?	<ul style="list-style-type: none"> - Hvilke språklige temaer opplever du at engasjerer elevene dine? - Hvordan kan de språklige temaene aktualiseres for elevene? - Hva tenker du er god praksis for å aktualisere de språklige temaene? - Hvordan engasjerer du elevene dine? - Hvilket fagstoff engasjerer elevene dine?
Hvordan kobler norsklørerne identitetstemaet til språklige temaer?	<ul style="list-style-type: none"> - Mange av de språklige temaene kan knyttes til identitet. Har du gjort forsøk på en kobling mellom identitet og språklige tema? - Hvilke språklige temaer har du koblet til identitet? <ul style="list-style-type: none"> o Hvordan fungerte det? o Opplevde du at elevenes identitet ble berørt?
Siste for å avslutte: Noe å tilføye?	

Vedlegg 3: Intervjugaid til fokusgruppeintervjuer med elever

<p>Informere om samtykke, og at det er lov å trekke seg når som helst. Informasjon om masteroppgavens formål.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Velkommen til intervju. Takk for at dere kunne stille. - Dere har jo allerede signert et samtykkeskjema, men jeg vil likevel informere nok en gang om at dere til enhver tid kan trekke dere uten å oppgi grunn. Alle dataene blir behandlet konfidensielt, dere får et fiktivt navn i oppgaven, og dataene vil bli slettet når jeg leverer oppgaven. <p>Med det sagt, vil jeg bruke disse intervjuene for å finne ut om hvordan elever opplever å jobbe med danning, identitet og dybdelæring i norskfaget.</p>	
<p>Personlige opplysninger og bakgrunnsvariabler:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alder - Bosted - Klassetrinn - Motivasjon for skolearbeid <ul style="list-style-type: none"> o På en skala fra 1-10: Hvor motivert er du for norskfaget? 	
<p>Hvordan opplever elevene å arbeide gjennom dybdelæring?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan var det å over en lengre periode jobbe med det samme temaet? - Hvordan opplevde du å selv stille spørsmål til eget fagstoff? - Hvordan opplevde du å gruble og utforske fagstoffet selv? - Hvordan lærer du best? - Hva synes du om å utforske fagstoffet på egen hånd? - Var det noe spesielt ved undervisningen som var uvant? <ul style="list-style-type: none"> o Var det noe du likte godt? o Var det noe du mislikte?
<p>Får elevene et mer bevisst forhold til egen identitet gjennom å arbeide i dybden med språklige tema?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan oppfatter du identitet? <ul style="list-style-type: none"> o Hva er viktig for deg i din identitet? - Hvordan ser du på din egen identitet før og etter undervisningsopplegget?

	<ul style="list-style-type: none"> - Har din forståelse av deg selv blitt endret i løpet av undervisningen? I så fall: hvordan?
Gjør identitetstemaet det mer motiverende å arbeide i dybden med språklige tema?	<ul style="list-style-type: none"> - Vi har hatt et sterkt fokus på identitet gjennom de norskfaglige temaene. Er dette en interessant måte å arbeide med norskfaglige emner? - Føler du deg berørt av identitetstemaet? <ul style="list-style-type: none"> o Hvorfor/hvorfor ikke?
Har elevene lært om temaet dypt nok til at kunnskapen kan overføres til andre temaer og på den måten kategoriseres som kategorial dannings?	<ul style="list-style-type: none"> - Hva har du lært i undervisningen som du kan bruke i andre fag? - Hva har du lært i undervisningen som du kan ta med deg videre i livet? - Hva tror du at du kommer til å ta med deg videre fra undervisningen? - Om andre undervisningsopplegg der dybdelæring kanskje har skjedd: <ul style="list-style-type: none"> o Har du eksempler på situasjoner der du har brukt norskfaglige kunnskaper i andre fag? <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hvordan gikk norskundervisningen for seg i læringen av det norskfaglige her? o Har du eksempler på situasjoner der du har brukt norskfaglige kunnskaper i livet generelt, og ikke nødvendigvis på skolen? <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hvordan gikk norskundervisningen for seg i læringen av det norskfaglige her? - Har du opplevd noen a-ha-opplevelser/eurekaøyeblikk i undervisningen?
Til sist: Har dere noe å tilføye?	

Vedlegg 4: Transkripsjon av intervju med Mina

T: OK, da går lydopptakeren. Først og fremst, velkommen til intervju, og jeg setter veldig stor pris på at du kunne stille opp på det. Du har jo allerede sett det samtykkeskjemaet som jeg sendte deg på e-post, og jeg tar utgangspunkt i at siden du møter opp så er det et samtykke, men du må vite at du når som helst kan trekke deg uten å oppgi grunn. Dataene som produseres i intervjuet skal jeg behandle konfidensielt, ditt navn blir anonymisert og dataene vil bli slettet når jeg leverer oppgaven. Og formålet med intervjuet er å finne ut av hvordan norsklærere jobber med ting som danning, identitet, dybdelæring, norskfaget generelt. Der er ingen fasitsvar, men jeg vil vite litt om på en måte praksisen rett og slett.

T: Med det sagt, så kan vi jo begynne helt enkelt om deg. Hvor gammel er du?

M: Jeg er 54 år gammel

T: 54 år gammel.

M: 67-er, som vi sier.

T: Ja, og hvor bor du hen?

M: Jeg bor i *** gate, altså vil du ha adressen?

T: Neida, det trenger jeg ikke

M: Jeg bor i Bergen

T: Bergen, og hvilken utdanning har du?

M: Jeg har hovedfag i norsk, historie og filosofi i fagkrinsen, ped.sem. – PPU og en del andre ting.

T: Ja, og hvor lenge har du jobbet som norsklærer?

M: Ikke så lenge. Dette er femte året.

T: Ikke så lenge? Har det vært i...

M: Pluss at jeg hadde litt sånn i starten av karrieren så hadde jeg også noe norskfaglig.

T: Ja, så alt har ikke vært på en måte i et strekk? Det har vært oppbrudd`

M: Ja, det siste året. Det er dette femte året. Men så egentlig, jeg var jo norsklærer mens jeg studerte, og det var jo noen år, men det var jo for voksenopplæring. Og så har jeg jo jobbet i høyskole.

T: Okei, og hvilke trinn er det du har jobbet på i skolen?

M: Nå har jeg jobbet på vg1 til 3.

T: Ja...

M: Og yrkesfag har jeg også vært på.

T: Yrkesfag også. Ja, da kan vi jo begynne med det som jeg tenker på med danning da. Og det jeg lurer på er: Hva er danning for deg?

M: Det var et kjempevanskelig spørsmål!

T: Ja, sant?

M: Hvis jeg tenker på danning for meg, altså for det første tenker jeg på å ha dannelse som å ha gode bordmanerer og hilse på folk og si hei og si tusen takk for maten og takk for i dag, altså de helt enkle tingene. Men hvis jeg skal tenke litt sånn større perspektiv, som lærer, så tenker jeg at i det norsk er et dannelsingsfag, så er det et fag som på en måte både gjennom språk og litteratur skal hjelpe elevene både til å forstå hvem de er i verden egentlig, og hvor de kommer fra, og liksom den norske kulturen. Men ikke bare den norske, om liksom å hjelpe til å reflektere mer. Så jeg tror at danning på en måte er en slags blanding av kunnskapsnivå og refleksjonsnivå, må liksom til.

T: Mm, så hvis jeg forstår deg rett, er det både noe kunnskapsinnhold men og hvordan man forstår det?

M: Ja! Det er noe mye mer enn informasjon som elevene snakker om, ja.

T: Ja, og når du da tenker spesifikt for norskfaget, hva er det kanskje som skiller, eller i ditt hode da, hvordan er norskfaget dannelsmessig annerledes fra andre fag i skolen?

M: For det første så er det språkutviklingen, å jobbe med at elevene på en måte får, at de skal inn i å være voksne og at de på en måte, gjør mitt beste for å gi de bredere ordforråd, mer begreper på verden som de skal forstå. Men jeg tenker ikke at det er bare norskfaget, jeg tenker også at det handler like mye om samfunnsfaget og historie og alle fagene, men at i norskfaget har vi jo spesifikt fokus på det, og det er liksom den skrive delen og å kunne bruke det er også viktig. Og så er det litteraturløst som jeg synes er veldig sånn dannelsesfag enten vi holder på med ny litteratur og elevene på en måte får komme inn i verdener og se verdener som de, tenke tanker som de kanskje ikke hadde tenkt selv og oppleve verden gjennom andre. I beste fall. Det er veldig dannende, fordi du øver deg opp på flere blikk. Og i språkfaget, også å se egentlig en slags sånn, få et metanivå, se hvordan språket er, hvorfor har jeg det språket jeg har og hva betyr språk for identitet. Og det er jo ikke selvfølgelig at elevene tenker det samme som jeg tenker.

T: Nei, men når du først er inne på danning og identitet, hvordan ser du på den koblingen danning og identitet, norskfaget?

M: Jeg har ikke tenkt så veldig mye på ordet dannelse. Når jeg tenker sånn at man skal øve seg opp til å bli dugelege menneskje som det het før i tiden, sant, det er vel egentlig det som er. Jeg tror jeg tenker mye på det at vi skal ha liksom verdisyn, åpenhet som passer liksom i formålsparagrafen til skolen. Det er nok noe av det jeg tenker med dannelse, at elevene skal dannes sånn at de passer inn i et åpent, demokratisk, liberalt, pluralistisk Norge (ler). Sant. Og da synes jeg at norskfaget har utrolig mange redskaper å bruke. Kanskje ikke så mye tid til å utvikle hvert redskap, eller kanskje at det er så mye vi på en måte skal skynde oss gjennom. Men men nesten alt vi gjør er et redskap der.

T: Har du noen eksempler på hvilke redskaper dette kan være?

M: Ja, jeg nevnte jo for eksempel å lese skjønnlitteratur, som er, jeg synes det er, sånn som nå når vi leser Tante Ulrikkes Vei, det er jo en veldig, utrolig mange temaer som man kan diskutere i forbindelse med det. Jeg sier ikke at vi kommer til å diskutere alle, for det kommer jo til å bli tatt noen valg. Men det å være utenfor er jo for eksempel et tema, og det med innvandringsproblematikken, sant integrering av innvandrere i storsamfunnet, hvordan får vi det til og ikke får det til, rasisme er jo et viktig spørsmål der som man kan reflektere over. Og så spørsmålene, hva gjør språk for identitet, hvordan er det å være med i små grupper og større grupper, altså det er veldig mange ting som man kan bruke den teksten til. Det er jo ikke på en måte alle tekstene som er på det nivået, men man kan lese tekster om kjærlighet som hjelper til å utvikle elevenes både forståelse av hva som kan være komplisert i kjærligheten, og utvikle et språk, ord som gjør at de kan gripe flere av følelsene sine. Nå er jeg ikke sikker på om jeg kan være sikker på at jeg får til dette alltid, men samtidig så vet jeg at det foregår en del læring som ikke jeg på en måte ser, altså som foregår inni de. Men type sånn på yrkesfag hvor vi leser et dikt om kjærligheten, der kjærligheten er litt kompleks og også en sånn sorg over å miste noen ting av sin egen ungdom, som jeg i en klasse brukte en del tid på å snakke om, og det gir jo da elevene, enten de synes dette er gøy eller ikke gøy, det gir jo på en måte et større språk og sånn. Å lære de ordet ambivalens, så de vet at det er lettere, det er følelser som er vanlige, det finnes et ord for det, når vi snakker om konflikter i en person som vi leser om, kan man gjenkjenne konflikter i seg selv eller andre. Så det blir jo på en måte ved hjelp av språket å utvide verden indirekte tenker jeg.

T: Du sa noe om det isted, at du kan jo aldri være sikker på om de faktisk lærer noe av dette. Kan du si noe mer om det? Hvis på en måte målet er dannelse og disse tingene, pleier du ofte, sitter du igjen med en følelse av at har de egentlig lært noe? Eller? Hva er opplevelsen der?

M: jeg sitter ofte igjen med en følelse av «har de egentlig lært noe?». For det er ulike måter de lærer på, og elevene er jo veldig instrumentelle. Veldig mange elever, ikke alle er instrumentelle. Og da tenker de at de vil lære konkrete ting. Og det er jo ikke så veldig vanskelig å lære elevene konkrete ting. Men det er heller ikke så vanskelig at de glemmer det. Så jeg synes jo ikke at fra time til time at det er så lett, men jeg synes jo når jeg tenker på de elevene som vi får inn i skolen, og så går de ut etter tre år, liksom det som vi har sydd sammen da på skolen, de elevene som går ut, er noen andre elever enn hvis de ikke hadde gått på skolen. De har fått en annen utvikling, de har fått et større vokabular, flere komplekse begreper, større forståelse for kulturhistorien og historien de tar del i, og større del av samfunnet de er del i. Litt forskjellig ut fra hva de har valgt, men jevnt over vil jeg si at det er veldig stor utvikling og da blir jeg litt stolt at jeg er med på det.

T: Det forstår jeg. Forstår jeg godt. Er det noe spesifikt fagstoff som du, i norskfaget da, som du opplever fungerer mer dannende enn noe annet fagstoff for eksempel?

M: Jeg synes det er dannende å få god tid. Hvis jeg setter av god tid til noe. Jeg synes det er gøy å jobbe med litteratur hvis jeg har tid til å for eksempel si at nå skal vi ha et kreativt prosjekt eller at nå skal vi ha et prosjekt, sånn at de på en måte får mer tid til å gå inn i det sant. Bruke litt tid på det, og det er ikke alltid at jeg gjør det, for ting raser unna. Men det synes jeg er på en måte, da føler jeg at elevene husker det mer, oppfatter det mer, og får en mer sånn følelsemessig tilknytning til stoffet. Jeg synes det er dannende å lære de å skrive strukturerte tekster. Jeg vet ikke, men jeg føler på en måte, da går de et skritt videre når jeg ser at de på en måte behersker tekstene. Jeg synes det er dannende å lære de, sånn som nå når vi har jobbet med tale, det at de skal utvikle sitt eget, komme med sine egne meninger men også å kunne begrunne de med at vi sier at dere skal ha logos-argumenter, patos og logos, og her var det for lite underbygget. Altså såne ting er jo på en måte dannende for folk, for det strammer de opp. Og så var det jo, du har jo egentlig spurt meg spesifikt om språk, og det også synes jeg at noen ganger har vært veldig interessant å jobbe med. I vg1 så har vi jo hatt det der norsk i møte med andre språk, sant og det en gang så hadde jeg et prosjekt hvor elevene skulle intervjuer folk på skolen som ikke hadde norsk som førstespråk. Det ble jo mest lærere, for elevene hadde ikke lyst til å bli intervjuet i så stor grad. Så samlet vi sammen alt, så skrev vi artikler på bakgrunn av det. Det tror jeg de synes var utrolig interessant. Alle måtte skrive artikler på bakgrunn av vårt felles på en måte øøø intervju.. ja hva heter det?

T: Datamateriale?

M: Ja, datamateriale som de hadde samlet i grupper. Og så synes jeg at elevene alltid synes at det er gøy å jobbe med dialekter i tredjeklasse når vi gjør det. Og da har de lyst til å snakke og da har de mange meninger og mange tanker om det. Men jeg ser også at mange elever som har holdninger som at vi trenger ikke norsk, vi har jo engelsk, vi har større varme for det engelske språket egentlig enn det norske språket, som jeg synes er rart. Men jeg ser at det skjer.

T: Du sa tidligere at når du har god tid, da blir det lettere dannende, ligger det i det en opplevelse av at tiden ofte ikke strekker til? Eller at den ikke strekker til for å få til danningen?

M: Ja, altså jeg ser sånn her er kompetansemålene, dette skal vi gjennom i løpet av året, så prøver jeg å legge det ut. Så ser jeg at hvis jeg for eksempel skal ha tid til å lese en roman med elevene, så kan jo det ta veldig mye tid, da blir det mindre tid til det andre. Så det er hele tiden en balanse mellom det hvis vi hadde brukt masse tid på for eksempel å lese romaner som jeg tror kunne vært virkelig dannende, så hadde vi jo ikke hatt tid til så mye annet. Så kanskje jeg er litt sånn at jeg høvler over, at jeg går litt sånn raskt over. Men jeg vet ikke om det egentlig gjør noen ting. Så men det er i all fall sånn, men det er også en ting med organiseringen av skolehverdagen. Nå har vi sånn i år, organisert sånn at i vg1 for eksempel så har jeg tre 60-minutters økter i uken. For noen år siden så hadde jeg to 60-minutters økter etter hverandre, altså en 120-minutters økt, og så en 60-minutters. Så akkurat like mange timer, men de var på rad. Og da rekker man mye mer av sånn skriving, man faller mer til ro, man kan jobbe mer med tingene, så organiseringen av skoletimene og skolehverdagen har egentlig mye å si. På vg3 så har jeg to sånne dobbeltimer pluss en enkelttime. Og det blir jo en helt annen følelse av at nå holder vi på med dette, og det kan vi holde på med ganske mye, og vi fortsetter med det neste time.

T: Det blir lettere å gjøre det grundig da?

M: Ja, du faller litt mer til ro. Så det å få elevene til å skrive om ting, det synes jeg er dannende.

T: Og når du da, når disse tingene, disse eksemplene på fagstoff som du tenker at kan være dannende, når du går i gang med disse med dine elever da, hvordan opplever du at elevene responderer på det? Hvordan opplever de undervisning med danning som hovedmål? Man har jo så klart kompetansemålene uansett, men på en måte, hva er din opplevelse av elevenes opplevelse?

M: Jeg tror ikke at elevene, jeg pleier ikke si til elevene at nå er det danning som er hovedmålet. Det sier ikke jeg til elevene. Så de vet jo ikke noe om det. Det har jeg ikke spurt de om. Jeg vet ikke helt hva jeg skulle spurt om.

T: Hvis undervisningen blir mindre instrumentell da, hvordan opplever elevene det?

M: De strever jo med det. Det er jo derfor de kommer med for eksempel sånn «hvorfor skal vi lære diktanalyse?» sant. For de tenker instrumentelt. Samtidig tenker de jo ikke instrumentelt i det hele tatt, for de tenker «kan ikke vi gjøre noe gøy, kan ikke vi se en film?». Så det er jo bare det, men det er jo den diktanalysen de har hengt seg veldig opp i, noe som jeg synes er veldig gøy. Og egentlig synes får til å jobbe bra med i perioder.

T: Ja, for hvordan møter du da denne motviljen, hvis det er diktanalysen som er...

M: Det kan være veldig forskjellig. Det som jeg liker, er å stille individuelle spørsmål til elevene. Sånn lage en undersøkelse der jeg spør de om motivasjon og sånn som de svarer på, så sier jeg litt i klassen hva de har tenkt og snakket om, sånn at vi kan få frem en del meninger. Men det kommer litt an på, noen klasser snakker masse. De har lyst til å si alt mulig de mener, og da trenger man ikke gå. Andre klasser vil ikke si noen ting. Og da jobber vi kanskje mer i grupper for at de skal prøve å kommunisere. Men nå tror jeg at jeg ikke helt klarte å svare på spørsmålet ditt. Hvordan jeg jobber?

T: I møte med elever som er litt motvillige, mot dannelsformålet, hvis de ønsker en instrumentell undervisning, hvordan møter du det?

M: Jeg tror jeg veksler littegranne, altså noe er på en måte, om ikke akkurat instrumentelt, men noe er sånn ta fram notatene, og så skal de notere ned, skrive sant, altså med punkt en, punkt to, punkt tre, og så prøver jeg egentlig å si litt hva som er målet med faget. At de skal

utvikle seg, at de skal utvikle språket, de skal ut i den voksne verden, de må kunne reflektere. Men jeg tror ikke at jeg har klart noen gang sånn i løpet av én økt å adressere dette og få de med på det. Men det handler om, jeg tenker jo igjen at dette handler jo om en modning. Sant sånn at man kan snakke om det mange ganger. Så jeg prøver å møte de på det. Men jeg møter de ikke alltid på det. Jeg prøver å unngå å si sånn «fordi det står på planen at dere skal lese det». Du vet norsk har de hatt, de har jo hatt det lenge. Og i vg1 er jo fremdeles norsken en del av det samme som de hadde på ungdomsskolen. Men i vg2 så blir jo norsken veldig annerledes, for da rykker vi jo tilbake til de eldste tider. Og da er det sånn, jeg prøver å si da at nå er det mye et kulturfag, se på det som en spesialdel av historie. Da er det jo ikke så mye norsk. Da er det jo gammel norsk og dansk og veldig sånn mye rart. Men og, vi maler jo med en bred pensel for at de skal forstå hvor de kulturelt sett er plassert i verden.

T: Har du noen eksempler der du har på en måte følt at, om det enten er etter en time eller temagjennomgang eller et kapittel eller en bolk eller hva det måtte være, i ettertid følt at nå skjedde det virkelig, nå var det noe danning som skjedde her, har det skjedd?

M: Jeg følte for eksempel, jeg har alltid synes at det har vært gøy å lese tekst med elevene mine hvis jeg har hatt litt tid på det. Og jeg hadde en første klasse som jeg leste Fuglane med, som jeg kanskje ikke skulle valgt, men jeg hadde behov for en nynorsk bok og vi hadde ikke så mange der, og dessuten synes jeg det er en fin bok. Og alle sa, for det første så var den for gammel for vg1 og for det andre så sa de at jeg må ikke lese denne i vg1. Men det fungerte veldig bra. Både liksom språklig og det å ta klassen gjennom den boken, og ha god tid og å slutte av med et kreativt prosjekt, hvor elevene tegnet tegneserier, lagde filmer og noen sa bare «Kan vi jobbe med symbolene i boken?» så der følte jeg at det fungerte veldig bra på de på en måte lærte mye på mange områder ved å lese om Mattis som var utenfor. Og så nevnte jeg jo det med språkprosjektet hvor de intervjuet og skrev artikler, det tror jeg de synes var interessant på mange nivåer, bare det at de synes det var interessant å gå og snakke, så vi laget jo spørsmål sammen, og så ved å snakke med folk som ikke var norsk, hvordan deres opplevelse av å være, å ikke kunne språket, eller å lære seg språket og å tre ut av sitt morsmål og inn i et annet språk. Det tror jeg de lærte mye av, og det var veldig sånn reflekterende. I vg3 så tror jeg at de har fått mye ut av det å jobbe med et dukkehjem. Har jeg inntrykk av det er sånn for det første så er de veldig klare for det. Fordi at det er rett inn i kanon, og det er i all fall noe av det å gå inn i dannelsen, det er både kjent og ukjent område, alle har hørt om det, ikke så mange kjenner det, noen tror kanskje de har sett noe av det tidligere på skolen, men så vet de ikke helt. Så en veldig motivasjon for å gå inn på en måte og få den delen av kulturarven. Er det så bra som de vil ha det til? Sant, og det synes jeg så er samtidig stykket så tilgjengelig at de klarer å gripe mange av spørsmålene der. Og diskutere de. Jeg synes også, det tror jeg faller litt ut nå i den nye, men det som vi har jobbet mye med, sånn språknormering og sånn, det er jo veldig sånn teknisk, men samtidig så har jeg jo sett at elevene har skjønt mye av hvorfor har vi det språket som vi har og sånn når man jobber med liksom hvordan språket er, hvordan politikerne går inn og styrer språkutviklingen. Og det er også på en måte at du ender opp, etter alle disse, jeg ser jo det mer som en helhet og ikke enkeltdeleler så er du dannet, er det helheten, at de ender opp med å få en større forståelse for hvordan språket er, hvordan språket fungerer, hvorfor vi snakker det språket vi snakker, så litt mer, større enn akkurat bare at Ivar Aasen fikk en ide.

T: Når du har hatt disse prosjektene, sånn ca. hvor lang tid har de, hvor mange timer snakker vi omtrentlig?

M: Det er veldig forskjellig, men nå tror jeg at vi kommer til å bruke sånn, på denne Tante Ulrikkes Vei, en måneds tid. Og så har jeg også tenkt til å lese en annen bok med denne klassen til våren, «Eg snakkar om det heile tida», jeg vet ikke om du kjenner den, det er en

som heter Lundestad Jo som har skrevet den, og det er mye, den er skrevet på nynorsk, derfor er den populær hos meg, pluss at den handler om rasisme, hverdagsrasisme, og det tenker jeg at er ganske viktig å systematisk adressere, men jeg har egentlig aldri klart å gjøre det spesifikt før i norskfaget, for jeg har ikke vært, jeg har ikke følt meg sterk nok tror jeg. Men nå tror jeg at jeg føler meg sterk nok til å gjøre det.

T: Spennende. Vi kan jo bevege oss litt over på den nye læreplanen. Der har vi jo honnørordet dybdelæring. Før det første, anser du det for å være noe nytt i skolen eller er det det gamle du har drevet med før? Og hvis det er noe gammelt du har drevet med før, hva vil du ta med deg videre?

M: Jeg tror jeg må jobbe en stund for å se om det virkelig er noe nytt eller ikke, for jeg hadde ikke vgl ifjor, og de var jo de eneste som hadde den. Jeg ser jo at det er færre kompetansemål, men sånn som jeg ser det så virker det mer som om det er mest sånn effektivisering av de kompetansemålene som var før, altså mye av de samme temaene er jo inne. Og da er det liksom, jeg tenker «hva er det de skal dybdelære?». De kan jo ikke dybdelære alle temaene. Men hvis vi tenker på en måte at dybdelæring er bedre forståelse for, bedre tekstkompetanse, og bedre språkkompetanse, så synes jeg det er interessant, mer fokus på å skrive artikkel, som jeg synes er interessant, tenker at det er litt større valgmuligheter kanskje, jeg er litt usikker på det men og så er det jo det med disse her tverrfaglige temaene som ligger inne. Men de er jo på en måte tatt inn i kompetansemålene også, og da vil jeg si egentlig at norskfaget egentlig alltid tror jeg gjennom det å være et tekstnært fag, har jo tatt opp mange av disse temaene. Sånn som for eksempel helse og livsmestring sant, det er jo naturlig å ta det opp når man leser en tekst, men norskfaget har jo de senere årene vært mye sånn utdragslesning. Og så leste jeg i Norskklæringen, en undersøkelse eller noe sånt, at veldig ofte gjorde man seg ferdig med teksten i timen, og så leste man en ny tekst neste time, og da tror jeg det er veldig vanskelig for elevene. Les teksten, så leser man en ny, mens jeg tror på en måte at refleksjonen kommer når man får lese teksten over flere timer, og tar det opp igjen. Og da er det jo mest hensiktsmessig med litt lengre tekster. Så jeg skal prøve å presse det inn i så stor grad som mulig, selv om jeg ser at det er utfordrende. Men nå har vi jo brukt mye tid på den Ta-ordet-konkurransen og det har vært fint. Men man rekker ikke alt. Men vi kan jo kalle det retorikk, så de har jo fått med seg en del retoriske begrep og retoriske grunnformer, øvd seg i demokrati og medvirkning.

T: Sånn overordnet sett da, dybdelæring som begrep, hva tenker du om det? Er du positivt eller negativt innstilt og hvorfor?

M: Vi hadde mye sånn samtaler om dette med kollegiet. Om i begynnelsen, og noen ble jo veldig provosert av begrepet. Hva skal jeg si? Ideen høres jo kjempes fin ut, jeg ser jo at veldig mye av det vi gjør i skolen ikke er rett på dybdelæring, og jeg tenker at man må veksle litt, mellom overflate og dybde. Igjen sånn for eksempel historiefaget som kanskje jeg tenkte mer sånn at da fyker vi fra tema til tema, men så er det jo kanskje noen temaer da som du da får en dybdelæring på, ideelt sett, altså en utvikling av begrepsforståelse i forhold til en del sånn utvikling av staten, nasjonsutvikling, som også går sammen med norskfaget. Hva er nasjonalisme? Hva er å skape en stat som den norske staten? Og hvordan har kulturen gått sammen med politikken for staten? Så der tror jeg at sånn samlet sett at man får på en måte en forståelse for det, selv om man ikke alltid husker alle enkelhetene. Når mange hva de husker fra skolen, så husker de særemnet sitt, og det er jo gått ut. Men jeg håper at vi kan, og det har vi egentlig ikke snakket så mye om i kollegiet, men jeg håper at vi kan snakke sammen med det sånn at vi kan lage litt flere leseprosjekter og jobbe litt sammen sånn at vi ikke mister på en måte det gode som særemnet var. Og det har jo jeg gjort både i førsteklasse og i

andreklasse at de har valgt bøker og kjørt prosjekt, og det er positivt. Så jeg er positiv til dybdeløring, men det er ikke noe hokus pokus å få det til.

T: Og når du skal få det til, hvordan ville du gått frem, eller hvis du skulle planlagt en time eller en periode ut fra dybdeløring, at det var målet

M: At nå skal de dybdeløre noe?

T: Ja?

M: Som for eksempel?

T: Det kan være om samisk, eller om Tante Ulrikkes Vei for eksempel?

M: La oss si samisk da. Så er det jo på en måte å velge noen begreper som elevene skal, altså hvis jeg har målet klart for meg, så å si at dette skal dere lære, og så gjenta de begrepene. Jeg kan ikke tenke dybdeløring på én time, det blir jo litt vanskelig. Men la oss si at jeg har målet litt klart for meg, og så hvis jeg virkelig ville at elevene skulle lære det, så må de jo ha et selvstendig arbeid med det tenker jeg. Og da liksom, hva skulle de lært om samisk kultur, eller ikke samisk kultur men samisk språk, forholdet til norsk språk. Jeg har jo syntes at elevene har synes at dette har vært interessant, kanskje fordi de ikke har visst så mye om dette fra før av, og liksom at de blir litt sjokkert over hvordan faktisk språket og kulturen er blitt behandlet. Så jeg synes egentlig at det er et greit tema. De liker av og til hvis de ikke har hørt om det tusen ganger før. Noe nytt!

T: Nytt og spennende.

M: Ja! Men der er det sånn at de kan få følelsene med seg. Og jeg prøver å, altså at jeg går inn på flere måter.

T: Variasjon da tenker du?

M: Ja, at jeg prøver å både liksom at de skal skrive noen ting, lese noen tekster, når vi har hatt om samisk så har vi kanskje sett en film. Det var en film vi så for noen år siden om en som på en måte oppdaget at hun var same. Det var interessant. Det er flere filmer egentlig som passer til dette temaet. Vi har også liksom sett på sånn taterspråk eller de reisendes språk og en del sånne ting og sett da, jeg var inne og så på høringsuttalelser fra folk om hva de synes om at taterspråk skal løftes frem og de reisendes kultur skal løftes, og det har også vært sånn som har vært litt sånn følelsesmessig sterkt. «Jeg har ikke lært å skrive, jeg har blitt mobbet i alle år, nå er det mitt barnebarn som hjelper meg med denne teksten, jeg vil ikke at noen skal lære noen ting om det. Jeg vil ikke ha snakk om det, det bare skaper mer mobbing». Det synes elevene var «oi, dette var sterke ord». Så det har, det er et fint tema egentlig.

T: Har du noen tanker om hva det er som gjør at denne typen ting treffer elevene ofte?

M: De liker jo ikke urettferdighet sant, så de synes at de liker ikke når det høres urettferdig ut sant, så når de ser på en måte at det har vært, mange har blitt utsatt for stor urettferdighet, så tror jeg at det er noe som treffer de. Og så er det konkret, og det er liksom fortellinger. Jeg tror det er det. Og så er det på en måte litt fjernt også. For bergensere bryr seg jo ikke så mye om samer, egentlig.

T: Nei?

M: Så jeg tror det er mer brennbart i Nord-Norge.

T: At det er et hetere tema der?

M: Mm, kanskje vanskeligere?

T: Så du tenker at samisk, å undervise i det, at det er sånn sett enklere på Vestlandet enn i Nord-Norge?

M: Mmm, og jeg tenker at, for det er jo andre temaer i språk, altså vi og de andres språk sant, i klassen, når vi har elever som ikke kan så godt norsk, og har masse erfaring i det å ha manglende språkets makt, men det er vanskeligere på en måte å trekke frem uten, for de elevene vil jo ikke nødvendigvis at den erfaringen på en måte skal komme frem, de prøver å skjule det litt. Men det er jo ikke alle klassene som har det temaet, men i noen klasser er det jo, og hvis det ikke er der, så er det jo enklere for så vidt å snakke om det, enn hvis det er forskjellige religioner og forskjellige oppfatninger og.

T: Så på en måte, av de språklige temaene da, hvilke av hovedtemaene av de språklige temaene synes du, hvor kommer engasjementet? Hvor opplever du at det kommer engasjement innenfor de språklige temaene? Hva treffer elevene for eksempel?

M: Hva tenker du på når du sier engasjement?

T: At du sitter med en opplevelse av at elevene blir truffet, og at de bryr seg om fagstoffet, og at det ikke blir for fristende med Facebook i stedet for å følge med på undervisningen for eksempel.

M: Altså dette har jo ikke så mye med temaet å gjøre, det har egentlig med undervisningsopplegget å gjøre, synes jeg da. Sant, noen temaer er mer takknemlige enn andre, men elevene liker jo å få gjøre ting selv, sånn at uansett tema, hvis jeg snakker for mye, som jeg elsker, så da mister jeg engasjementet. Hvis de får gjøre ting selv, så holder de oftere engasjementet oppe. Det er enklere å snakke med de om vårt språk i motsetning til samisk, enn sånn å gå inn i språkene og si sånn, norsk språk har denne språkstrukturen sammenlignet med den andre. Men de kan bli interesserte i det også. Og multietnolekter er de interesserte i. Den språkutviklingen, og de er interesserte i påvirkning fra engelsk. Men igjen så handler det veldig mye om hvordan elevene på en måte får lov til å være med å skape noe. For eksempel hvis de skal lage en presensasjon, eller de skal filme noen. Altså med en gang de får lov til å gjøre noe kreativt, så blir det mer liv i de.

T: Er det også noe med at, føler elevene da at de får ta eierskap til stoffet, eller har det noe å si tror du?

M: Mm, ja. Det har jo klart noe å si. Men jeg vet ikke om jeg er så flink til å gi elevene eierskap til stoffet. Hva tenker du egentlig på når du sier det?

T: Nei altså hvis elevene føler at dette er relevant for meg, dette er aktuelt for meg, jeg ser at det finnes gode grunner for å lære meg dette, derfor vil jeg lære meg det. Så det går jo også på motivasjon samtidig da, men ja?

M: Jeg synes jo sånn generelt sett så har de ikke så mye eierskap til stoffet på et sånn tematisk nivå. Jeg kan jo si det at elever kommer tilbake i ettertid og sier at de er glad for at det var dette de lærte i norsken og sånn, sant. Men mange har jo et slags eierskap til stoffet på et mer pragmatisk nivå. «Nå er jeg her på skolen, jeg har lyst til å gjøre det bra, hvis du sier at jeg må ha disse elementene i teksten min, så har jeg lyst til å ha disse elementene i teksten min, hvis du sier at jeg må gjør det på denne måten, så har jeg lyst til å gjøre det», sant. Sånn at de på en måte er ja, de lærer fordi de følger rollen elev. Og stiller ikke så mye spørsmål, og det går ofte greit, altså da, disse elevene klarer seg jo ofte bra. Og hvis de stiller for mange spørsmål med hvorfor må jeg lære dette, så blir det litt sånn, det kommer for stor mur opp, hvis det bare er sånn, som en elev sa i dag som hadde en tale om skolen, om hvorfor vi ikke lærer på skolen hvordan bruke en stekepanne (ler), hvorfor skal vi lære diktanalyse og ikke lære å bruke en

stekepanne, og hvis du har en sånn holdning så er det litt vanskelig. Det snakker jeg litt sånn om, ja, kan av og til snakke litt om holdningen til faget, hvis vi tenker på sånn type sånn trening og alle vet jo at det nytter ikke å (uhørlig), man må trene, og den filmen om øø han der Jaden Smith, hva er det den heter?

T: Karate kid?

M: Ja, Karate kid. Og der reiser jo han der gutten reiser til Kina og har lyst til å lære seg karate, men kommer ut for masse problemer, og finner en sånn gammel mester, og må gjøre veldig mange ting som han ikke føler er meningsbærende. Repeterende, meningsløse ting, som da etter hvert faller seg inn i en rolle. Og det han egentlig må gjøre, det er å lære seg å respektere folk, han må lære seg respekt og det er jo en film som nesten alle elevene har sett, i all fall guttene, og dere må lære å underkaste dere litt og. Så vet jeg ikke helt om de vet det, men jeg tror de skjønner den at man må ta noen ganger og bare akseptere at man ikke kan stille en mening med alt, det gjør de fleste.

T: Og når, dette er jo på en måte et eksempel på når, hvis elevene stiller for mye spørsmål ved hvorfor vi skal ha dette, har du noen andre strategier du bruker i møte (avbrutt)

M: Enn å ta diskusjonen?

T: Ja, har du andre strategier enn den, når det gjelder å møte elever som opplever at det ikke er relevant for dem, altså «hvorfor skal vi ha om dette», «dette er ikke relevant for meg», den holdningen?

M: Noen ganger sier jeg bare «slutt å diskutere, gjør det». Jeg vet ikke om det er en strategi, men (ler).

T: Det er en strategi.

M: Det er ikke alltid jeg har tid, eller føler at det er sånn at hvis noen skal sitte og diskutere og resten er vennlig innstilt, jeg kan si til noen «hva vil du gjøre da?», noen ganger kan jeg gå inn i dialog, en elev en gang nektet å gjøre noe, fullstendig, da fikk han en ener. For han sa «hvorfor er dette relevant, dette er ikke relevant for norskfaget». Da måtte jeg også si sånn «Jo det er det». «Kan du vise meg hvor det er pensum da?», sa han. «Nei det kan jeg ikke, for vi har ikke pensum, så det er faktisk læreren som bestemmer ut fra. Men jeg kan vise deg hvor det står at dette er viktig». Jeg vet ikke hvorfor han gikk en helt sånn på akkurat den, jeg tror det var fordi han ikke hadde gjort jobben sin egentlig. Og så valgte å ta en sånn, men det ødela jo veldig mye for han hele året. Men det har jeg egentlig ikke opplevd før. Jeg har opplevd elever som ikke gidder og sånn, men ikke at de velger ut en ting og sier at dette har ikke noe med norskfaget å gjøre, det hadde definitivt med norskfaget å gjøre, men da må jeg jo bare la folk få lov til å ta sine egne valg. Men jeg har merket at, eller jeg har hvis jeg prøver å gi oppgaver, å gi litt flere valg, sånn at de kan velge mellom oppgaver og litt sånn ulike tematikker inne, jeg vet ikke. Det er vanskelig, man kan ikke få alle med seg. Jeg synes også det er veldig viktig at jeg gir nok til de som har lyst, faktisk. Lett å snakke med de to som sier «hvorfor, hvorfor, hvorfor?» og så alle de som har lyst, de må også få noen begrunnelser. Jeg synes jeg lærer mye av elevene når de skriver tekster. Da ser jeg også på en måte hva de har skjønnet av dybde, hva de har fått med seg av dybde og dybdekunnskap. Og det er ofte sånn i klasserommet, så kan man jo tenke litt av hvert, men når jeg ser de skriver individuelle tekster så blir jeg ofte veldig imponert over hvor kloke de er, og hvor fine de er.

T: Mm. Mange av de språklige temaene, de kan jo knyttes delvis til identitet, siden språk er et identitetsuttrykk, eller det kan i all fall være et identitetsuttrykk, har du hatt noe undervisning der du har gjort forsøk på noen kobling mellom identitet og språk?

M: Det er jo det der jeg sa om norsk som andrespråk. Ikke nødvendigvis en kobling mellom elevens egen identitet, men elevens altså de får jo den refleksjonen når de snakker med andre om hva det å lære andrespråk betyr for deres identitet. Vi snakker jo om det alltid når vi har om dialekter. Liker du dialekten din? Da har vi mange. Jeg har også noen ganger gitt en sånn skriveoppgave, skriv fortell din egen språkhistorie, hvorfor har du det språket som du har, hvordan snakker foreldrene dine, har du flyttet, er det spesielle ord familien din bruker, altså en del sånne ting, og hva gjør det med ja egentlig alt med språk. Alt med det der talemålsdialektene i tredjeåret er jo en stor del om språk og identitet, og der får vi jo en masse. Ja, nå kom jeg på det. At jeg ofte liker å starte med å diskutere «hva er identitet?» før vi snakker om språk og identitet. Så slår vi opp i SNL og så ser vi, og så ser vi på ulike variabler i forhold til identitet, er det kjønnsidentitet, aldersidentitet, identitet i forhold til sosiale grupper, sant at vi vet hva vi snakker om når vi snakker om identitet. Og da synes jeg man kommer langt på vei egentlig bare med det, refleksjon omkring hvordan man bytter, og hva om de snakker engelsk, hvorfor det? Og hvem de snakker med med forskjellige, hvordan snakker de med besteforeldrene og ja. Så det er egentlig, jeg begynner egentlig å snakke om identitet, og så går vi videre.

T: Mm. Pleier elevene å, eller de gangene du har gjort dette opplegget, pleier elevene å bli engasjerte, synes de dette er spennende, sitter de igjen med noe fornuftig etterpå?

M: De sitter ofte igjen med noe fornuftig, men jeg har ikke inntrykk av at de er så veldig engasjerte i hva er identitet og sånn. Da synes jeg at jeg har hatt mer engasjement når jeg har jobbet med det, fordi jeg har jo egentlig jobbet vel så mye med det i samfunnsfagen. Så nå så jeg i den nye boken som vi har fått for vg1, jeg vet ikke, der står det mye om identitet og grupper og sånne ting da, det er jo nesten som det er klippet ut av samfunnsfagboken. For der har vi jo snakket mye om det. De to går jo veldig tett sammen. Så igjen tenker jeg om dybdelæringen at jeg kan ikke på en måte bære det alene, men kurset i seg selv, altså vg1-kurset sant, med det som alle lærerne gjør.

T: Ja altså at det inngår som et fellesskap på skolen for eksempel, du tar en del i norsken, en annen tar en del i samfunnsfagen, er det sånn du tenker?

M: Ja, sant og så har de språkfagene, der blir de jo tvunget over i en identitet som de har vanskelig å beherske, noen. Noen kan jo egentlig ikke uttrykke seg på den enkleste måte, og jeg tror jeg kunne spurt de om. Jeg tror faktisk da jeg jobbet på Høyskolen i Tromsø så hadde vi en sånn, for at folk skulle føle hvordan det var å være ikke-norskspråklig, så hadde vi sånn at alle skulle snakke sammen, vi hadde sånne oppgaver, så skulle alle snakke sammen, diskuter disse oppgavene, ikke på engelsk, men på sitt liksom andrespråk, andre fremmedspråk. «Ja men det er jo ikke samme i gruppene!», «ja men dere får prøve dere så godt dere kan». Noen hadde tysk, noen hadde fransk (ler). Det var for å føle på frustrasjonen for det å ikke kunne språket. Det har ikke jeg gjort på skolen, men. Kunne ha gjort det.

T: Morsomt opplegg. Til sist: har du noe du vil tilføye, noe du føler at du ikke har fått sagt om disse tingene?

M: Ja altså selve hovedbestillingen var jo hvordan jeg jobber med det i norsk vg1.

T: Ja, men også norsk generelt.

M: Og jeg kan jo ikke svare på det, for jeg har jo ikke hatt norsk vg1 før nå, og du har jo fått store deler av språkgreiene mine, så det hadde vært annerledes hvis jeg først hadde laget opplegg og så etterpå skulle du stilt meg spørsmål om, men jeg har jo blitt mer reflektert nå når jeg snakker. Men jevnt over vil jeg si at vi er innom det, men det er ikke alltid at jeg helt sånn eksplisitt, men grunnen til at jeg er inne og spør om definisjoner og sånn, det handler jo egentlig ikke like mye om at jeg har lyst til at jeg vil få elevene til å få danning på det, men

det er egentlig mye mer instrumentelt, for det at det kommer ofte sånne oppgaver på eksamen i vg3, skriveoppgaver, «drøft språk og identitet», så er det noen tekster. Så det handler jo egentlig mer om å lære de hvordan å drøfte språk og identitet ut fra tekster. Sant sånn, hva mener vi? Men jeg synes ikke det er vanskelig å få elevene engasjerte i dette. Men hvis noen sier at «nei, det betyr ingenting for meg, jeg synes at vi bare kan begynne å snakke engelsk. Alle bør snakke engelsk.», da blir jeg litt sånn, jeg vet ikke helt hva jeg skal si. Da sier jeg «men synes du at alle bør begynne å snakke kinesisk? Er det greit?» (ler). Ja, og så sånn, alle språkene i verden som forsvinner, noen synes det er ille. Vi har en tekst om det på språkdagen, og noen synes det er greit. Så man må jo respektere at noen synes at det ikke er like viktig.

T: Mm, det kan jeg holde med deg i. Da vil jeg si takk for at du ville stille opp til intervju.

Vedlegg 5: Transkripsjon av intervju med Ole

T: Først og fremst, velkommen til intervju, og takk for at du kunne stille. Jeg har jo sendt deg et samtykkeskjema på e-post, og jeg tenker at siden du stiller opp her nå, så tar jeg det som et samtykke. Du skal i all fall vite at du til enhver tid kan trekke deg, du trenger ikke å oppgi noen som helst grunn for det, dataene som blir produsert i intervjuet blir behandlet konfidensielt, du blir gitt et pseudonym og dataene vil bli slettet når oppgaven leveres. Så det skal ikke kunne spores tilbake til deg eller til [skolenavn anonymisert] på noen som helst måte. Med det sagt, så er formålet med intervjuet å finne ut litt om hvordan norsklærere jobber med, forstår, oppfatter, opplever danning, dybdelæring, identitet og norskfaget generelt på videregående. Så vi kan jo begynne helt enkelt med deg. Hvor gammel er du?

O: Jeg er 49.

T: Du er 49, og du bor?

O: I ***.

T: Hvilken utdanning har du?

O: Jeg har hovedfag i litteraturvitenskap, så jeg er en utdøende rase (ler). Siste kullet med cand.philol.

T: Siste kullet med cand.philol.

O: Det var i 2001, var det vel.

T: Gikk du rett ut i læreryrket etter det?

O: Å, nei langt ifra! Jeg var, jaja, på en måte, jeg jobbet litt, først og fremst så meldte jeg meg som arbeidsledig, det er jo omtrent obligatorisk etter man har studert litteraturvitenskap (ler), og så meldte jeg meg opp til noen fag, så jeg fikk litt studielån, det var filosofisk estetikk tror jeg. Jeg hadde en stund noen planer om å følge noen forelesninger og sånn som det der, men det bare ja. Så det jeg gjorde var at jeg havnet på et eller annet sånn der jobbsøkerkursgreier, og da sendte jeg drøssevis av e-poster til forlag med forespørsel om korrekturlesing og oversetting og diverse, så fikk jeg litt her og litt der, men det monnet jo ikke i det hele tatt. Men så var jeg heldig og fikk en timelærerjobb på Universitetet på 100-nivå. Det begynte med at jeg var vikar for en eller annen professor som var syk, og så var jeg litt kollokvieleder og litt sånn midlertidige kontrakter, som de er kjent for. Så det holdt jeg vel på med i et år eller to, og så fant jeg ut at jeg skulle ta PPU. Da jeg fant ut at det var egentlig ganske greit å undervise, jeg hadde jo egentlig ikke tenkt til å bli lærer, men det er jo mange som sier. Så jeg ja, jeg jobbet som timelærer, kollokvieleder, og så jobbet jeg en stund på Studia faktisk, på lager, det var sånn sponset av NAV. Så fikk jeg PPU, så kom jeg i praksis på *** og så på ***, der som jeg har vært lærer tidligere. Så jeg fikk en fot innenfor på *** da, og gikk inn i et vikariat for en som var syk. Så etter hvert så fikk jeg fast jobb der. Dette var i 2008/2009. Så nå har jeg vel jobbet som lærer i 12 år totalt.

T: 12 år totalt, i strekk?

O: Ja.

T: Og alle årene i videregående?

O: Ja.

T: Hvilke trinn er det du har vært mest på?

O: Mest vg3. Men jeg har vært innom, altså de første årene hadde jeg noen læringklasser, og jeg hadde norsk på yrkesfag innimellom. Så etter hvert så fikk jeg et vikariat i sosiologi, men nå etter jeg kom på *** så har jeg mest jobbet med vg2 og vg3. De siste årene har det vært vg3 i norsk og sosialkunnskap og sosiologi på vg2.

T: Så det er norsk og samfunnsfagene du underviser i?

O: Ja. Jeg har et grunnfag i sosiologi fra 90-tallet.

T: Så da kan vi jo bevege oss rett over på norskfaget da. Når jeg sier danning, hvordan forstår du, hva er din forståelse, hva er danning for deg?

O: Det er egentlig to sider. Altså en ting er at du skal på en måte kjenne til en tradisjon, altså en kunnskapstradisjon, altså det som vi først og fremst forbinder med litteraturhistorie, språkhistorie, se utviklingen. Komme inn i en tradisjon. Og så er det jo det med å reflektere, og å lære å tenke og vurdere. Der pleier jeg jo å i all fall så lenge jeg har undervist på vg3, så pleier jeg jo å legge vekt på at disse virkemidlene, som for eksempel ironi, det bør de forstå før de går ut fra videregående tenker jeg, på vg3, i all fall på studiespesialiserende. Men ellers ja, danning, bli gangs mennesker var det vel det sto i den gamle læreplanen, det er jo noe med det. Sosial kompetanse også er jo det som ligger i bunn på en måte, altså den allmenne dannelsen. Og så har jo dannelsesbegrepet forandret seg litt da, altså nå er det jo få fellesarenaer igjen i samfunnet, før hadde vi jo NRK som alle så på, alle diskuterte på jobben dagen etterpå, alt fra Flexnes-episoder til ja, sant så det er jo blitt, skolen er vel den siste fellesarenaen vi har i grunn. Så der tenker jeg at det er viktig å gi elevene, ikke først og fremst det de ellers ville møtt på, men det de ikke ville møtt på, altså jeg viser ikke filmer for at jeg tror at elevene digger de filmene, men jeg viser de en film for at det er noe de skal lære av det, noe de ellers ikke ville oppsøkt. For det tenker jeg er, og det gjør jo selvfølgelig utvalget av tekster og alt vi gjør egentlig veldig viktig. Og jeg følger jo litt, når det gjelder norskfaget spesielt, så er det veldig varierende hvor mye jeg bruker læreboken egentlig. Jeg har laget min egen kanon (ler). Så det jeg har gjort, er at jeg har, jeg vet ikke om jeg snakket til deg om den youtube-kanalen jeg har laget med egne klipp og sånn fra, den oppdaterer jeg jo så ofte jeg gidder og orker. Så der ligger jo veldig mye som jeg bruker, for eksempel nå hadde jeg en runde med Bjørnson med klassen for et par uker siden, og da brukte jeg forskjellige klipp, vi hørte på et par forskjellige sanger, og så har vi hatt en sånn lagkonkurranse, der jeg har delt klassen i to, og så konkurrerer de mot hverandre, så får de spørsmål etter hvert klipp.

T: Så du forsøker på en måte å skape et kulturfellesskap som de ellers ikke ville møtt?

O: Ja, det er jo det jeg tenker. For det som er bra med disse gamle dokumentarprogrammene fra NRK, bortsett fra at de er drepene kjedelige hvis du ser hele, men det er jo derfor jeg har klippet de opp og valgt ut enkeltting, og de velger jo ut ofte altså, hvis du vil vite hva som er Bjørnsons mest kjente tekster sant, så får du de opplest på disse NRK-klippene. Jeg har det jo litt gøy med å finne, hvis jeg har tid, gjerne å finne andre tekster og. Gjerne et par som er mindre kjente. Og så prøve å danne, at de får danne seg et bilde av både det norske samfunnet på Bjørnson sin tid, og litt om bakgrunn og livet til Bjørnson. For selv om forfatteren er død og strukturalismen har herjet lenge, så tror jeg dette her med anekdoter og litt biografi rett og slett er veldig bra å bruke i norskfaget på videregående for å få elevene interesserte i stoffet. Og ja, så prøver jeg å kombinere flere læreplanmål, for eksempel så brukte vi Faderen av Bjørnson i 1901 språkdrakt, det var den første som kom som ikke var i gotisk skrift, og med å og ikke aa. Sant så det er sånn dansk, så da leste vi etter tur, og de fikk prøve seg litt på å lese dansk, sånn som de måtte på skolen, og snakke litt om nynorsk og hvordan elevene før slet med lesingen fordi det lå så, tekstene lå så langt fra deres eget talemål, så å prøve at de lever seg litt inn i det, og i tillegg selvfølgelig, når vi gikk gjennom teksten, så stoppet vi opp etter hvert avsnitt, så gikk vi gjennom, og så så vi på disse her språkreformene for eksempel. Bare kort om at her ser vi at i 1901 var det fortsatt bløte konsonanter, men vi hadde fått å-en. Og så plukket vi ut noen virkemidler som vi snakker om. Så jeg prøver å kombinere at de også får de spørsmål om hva for en type forteller har vi her, og. Så jeg prøver å kombinere litt forskjellig, og jeg tenkt å prøve å trekke inn nynorsken i det og, altså å lese nynorske dikt og når vi kommer litt videre, sånn at det ikke blir sånn «i dag skal vi ha nynorsk», og så hører du bare sukket gå gjennom klassen (ler). Så å prøve at de får inn litt forskjellig på samme tid på en måte.

T: Er det noe spesifikt fagstoff som du opplever som mer dannende enn noe annet fagstoff i norskfaget, er det noen bestanddeler av norskfaget der du ser at det ofte skjer danning når du tar det for deg?

O: Hvis vi får til lyrikanalysen, så pleier den å gi rom for ganske mye refleksjon, for der får du jo på en måte forfatterens stil, bare mer fortettet enn i lengre tekster. Sant, for lyrikk handler jo om å si mye med få ord. Så den kan gi bra uttelling, men det kommer litt an på. Jeg pleier å bruke dikt som jeg selv har et forhold til, som jeg er litt engasjert i, som jeg kan si litt om, det er egentlig det viktigste av det jeg gjør med stoffutvalget, at jeg velger ut det som jeg føler at dette kan jeg si en del om, her er det grunnlag for gode spørsmål, så jeg bruker litt tid på utvalget.

T: Synes du at det er lettere å skape engasjement hos elevene, hvis engasjementet finnes hos deg?

O: Ja, nettopp det er et av hovedpoengene mine. Altså drit i hva for et nivå, nivåtilpasset litteratur og alt det der. Bruk heller noe du er engasjert i selv.

FORSTYRRELSE.

T: Spesifikt fagstoff, er det noe du opplever som mer dannende enn noe annet, du nevner lyrikanalysen, hvis den går veien, er det andre ting enn lyrikanalysen du opplever som særlig dannende?

O: Jeg vet ikke helt. Det er jo selvfølgelig noe som er lettere å stille åpne spørsmål og diskutere rundt enn andre ting. Altså hvis de skal lære språkreformene og sånn så er det jo egentlig bare årstall og sånn som de må pugge, men så går det jo an å krydre det litt med å bruke det i andre sammenhenger. Så sånn sett prøver jeg jo å gjøre det dannende, det meste av det vi gjør. Men det er vanskelig å si. Og så er det forskjell fra klasse til klasse, hva som fenger de. Så det er alltid noen overraskelser hvert år.

T: Hvis du setter deg som mål over en periode at nå skal vi slå et slag for danningen, hva vil du gjøre da, hvor begynner du med det som mål? Hvis du skal fremme danning for klassen din, og så har du en tematisk periode om noe over et par uker, hvordan vil du gå frem?

O: Jeg vet ikke om jeg har en bestemt oppskrift. Jeg prøver å trekke danningen inn i det jeg gjør til enhver tid. Skal vi ha om romantikken så begynner jeg kanskje litt med å si noe om et par filosofer som har hatt stor betydning for romantikken, se på dette med geniet, hva er egentlig det, guddomelig inspirasjon, så er jo veien kort til Wergeland og åndelæren. Så tester jeg ut litt hvordan stemningen er i klassen rett og slett, og det bestemmer jo egentlig hvor dypt jeg går inn i noe egentlig. Hvis det er noe de synes er interessant, så merker jeg jo det på de, og motsatt selvfølgelig. Så det er nok litt varierende etter publikum tenker jeg.

T: Hvordan opplever du da elevene sin på en måte, hvordan responderer de på målet om danning, ikke at du nødvendigvis sier det til elevene, men hvordan opplever de undervisning med danning som mål?

O: Ikke noe bestemt akkurat knyttet til danning egentlig. Sånn sett. Jeg bruker gjerne ikke så ofte det ordet, men jeg snakker jo med de om dannelse på en måte, altså. Men det er jo som oftest knyttet til et tema eller noe vi jobber med over en periode, eller det kan være en forfatter eller en tekst.

T: Har du noe eksempel på undervisning som du opplever at etter du var ferdig med, og målet var danning, føler du at det fungerer, ser du en utvikling i elevenes danning?

O: Ja, altså generelt sett synes jeg jo at det viser seg i det de skriver etter vi har gått gjennom, hvis det er noe jeg synes har vært vellykket, så synes jeg ofte at det viser seg i det de skriver etterpå, på heldagsprøver for eksempel.

T: Hvordan kan det uttrykke seg?

O: At de reflekterer mer, de er ikke så fort ferdig med konklusjonene som de gjerne er i begynnelsen av året med tilsvarende oppgaver. Så stiller de gjerne litt flere spørsmål underveis, og det sier jo meg at da er de i all fall på vei, men, ja det er vanskelig å si noe sånn generelt egentlig.

T: Helt OK. Vi kan bevege oss litt videre til dybdelæring. Det er jo et nytt ord i læreplanen. Hvordan har du tenkt å møte den nye læreplanens mål om dybdelæring, hvilke endringer har du tenkt til å gjøre i din undervisning?

O: Godt spørsmål (ler). Jeg har ikke begynt på den nye læreplanen. Nå forsvinner jo særemnet, så vi får jo frigjort en del tid til at de kan jobbe mer grundig med andre oppgaver. Men jeg ser jo for meg at de likevel kommer til å, jeg kommer til å la de velge litt fordypning selv. La oss si at vi har om en forfatter sant, så har jeg spillelisten min på youtube, der er noen dokumentarklipp, det er noen sanger med tekst til, så ser jeg for meg at jeg kan si «velg ut to dikt og sammenlign», så er jo da håpet at de skal ha fått litt med seg av forfatteren, biografien og ikke fordi de skal gjøre noe særlig ut av det når de skriver, men at de skal ta det med seg i refleksjonen. Så at de lærer å sammenligne tekster samtidig. Og når de da har om en bestemt forfatter, så skal de jo plassere teksten inn i en kulturhistorisk sammenheng, det er jo et av kompetansemålene. Så ser jeg jo for meg noen sånne oppgaver da, at de kan bruke mer tid på sånne ting, i stedet for at vi bare går fort igjennom et dikt og så er det neste, så jeg tenker meg at det kan være.

T: Mer tid, og..?

O: Ja, litt større oppgaver og litt lengre tid, ja.

T: Men tenker du at dybdelæring er noe nytt i skolen, eller er dette noe dere alltid har holdt på med?

O: Nei, det har jo alltid egentlig vært. Det har jo alltid vært gitt eksamensoppgaver, i all fall så lenge jeg har jobbet, som går på å sammenligne tekster og å bruke tekster og til å skrive enten det nå er en kreativ tekst eller det er en sakprosaanalyse eller det er dikt så er det i grunnen, på sett og vis en slags fordypning, men det kan jo diskuteres hvor mye fordypning det ligger i det. Men generelt sett har vi jo for lite tid, for få timer i forhold til kompetansemål og pensum

T: Opplever du at tidspress og tid gjør det vanskelig?

O: Ja, det gjør det innimellom. For innimellom må jeg bare stryke noe jeg hadde tenkt til, og så bare gå videre, for plutselig går det en time vekk til et eller annet annet, sånn som nå var det den der verdensdagen for psykisk helse på fredag, så går det en time vekk der, og så det kommer sånne ting innimellom, og da må jeg jo bare «okei, da får jeg ikke tid til å gå gjennom den». Men jeg har jo likevel et sånt slags skjelett som jeg prøver å få gjennomført, så de i hvert fall er rustet til eksamen.

T: Hva tenker du egentlig om dybdelæring selv, er du positivt innstilt, negativt innstilt?

O: Jeg er jo positivt innstilt til dybdelæring, for jeg synes jo ofte at undervisningen blir for overfladisk generelt sett. Det blir for mye sånn der «nå skal vi gjøre dette, så skal vi gå gjennom det, og så er vi kom til neste kapittel.». Så sånn som jeg har gjort det i år, så har jeg for eksempel tatt kapitlet om realismen, og der har de allerede lest kapitlet og gjort oppsummeringsspørsmålene. Så har de et overblikk, og så begynner vi på realismen med Bjørnson og Ibsen.

T: Så først overflaten, så dybden?

O: Først overflaten, så dybden. For da blir det litt lettere hvis det plutselig går vekk en time. Okei da tar vi ikke det diktet av Bjørnson, men da gjør vi heller noe annet. Det er bedre det enn at vi må avlyse gjennomgangen av perioden, sant.

T: Sånn at alle har fått med seg overflaten, men man mister eventuelt bare deler av dybden, er det sånn du tenker?

O: Ja, at det blir noe annet i stedet for. Da bruker vi gjerne noe annet stoff enn det jeg hadde egentlig tenkt, eller vi bruker gjerne et eller to dikt mindre av Bjørnson enn jeg egentlig hadde tenkt vi skulle gjøre, at vi går litt fortere videre til Ibsen. Så det er jo, jeg fant ut i hvert fall at det var en grei måte å gjøre det på, når jeg først måtte ta vekk noe.

T: Men hvis jeg på samme måte som tidligere, da jeg sa danning, hva er det for deg, hvis jeg sier dybdelæring, hva er det for deg, hva legger du i det og hvordan forstår du det?

O: Da tenker jeg med en gang på disse gamle forfatterheftene som ligger på nasjonalbiblioteket med skikkelige arbeidshefter og sant, nå skal du ha om Vesaas, så har du et utvalg av tekster og oppgaver, det ser jeg for meg som dybdelæring, også kombinert med det at de velger ut noen tekster som de synes er bra i den sammenhengen, som de har lest i den sammenhengen.

T: Så på en måte å gå i dybden på noe, et forfatterskap?

O: Ja, for eksempel. Og så har du jo det som er knyttet til særemne, der er det jo mange typer oppgaver å velge mellom, språkhistorie, dialekter for eksempel.

FORSTYRRELSE

T: Og hvilke endringer ser du for deg at du må gjøre i din undervisning når du skal møte læreplanens mål om dybdelæring?

O: Jeg må nok prøve å kombinere enda flere kompetansemål tenker jeg. For det vil jo bli, det vil jo ta mer tid da, med flere sånne fordypningsprosjekter. Så det må jeg i all fall se på. Og det kan hende at jeg kommer til å bruke boken enda mindre. At jeg rett og slett slenger opp en powerpoint, selv om ikke det er min favoritt, og rett og slett går gjennom en epoke og får spørsmål fra salen og svarer på de, og så okei har vi en oversikt, okei, da blir det en liten test på fredag, en liten avkrysningsprøve, at vi rett og slett, selv om jeg synes det er litt trist, men da får de jo lest mindre. Det er en mulighet i all fall.

T: Er det noen språklige temaer som du opplever at engasjerer elevene dine i større grad enn andre av de språklige temaene?

O: Dialekter synes de jo ofte er litt interessant, å prøve å gjette hvor folk kommer fra og sånn, dette med målmerker og sånn, men da trenger jeg litt tid på å på en måte sette de inn i det for at de skal synes at det er spennende. Når det funker, så er det mange som blir veldig interesserte i dialekter, men den rene språkhistorien blir gjerne litt summativ, sånn den og den språkformen, mer skjematisk, men det er jo derfor jeg prøver å knytte det til for eksempel litteraturundervisningen, for å gjøre det litt mindre kjedelig. Så ja, ellers har vi jo sakprosaen selvfølgelig, retorikken. Nå har vi hatt mye retorikk nå i forbindelse med Ta Ordet. De har skrevet taler og det var en fra min klasse som vant trinnkåringen faktisk. Han vet ikke om han tør å gå videre (ler), men jeg prøver å overbevise han, så det med retorikk, det er jo en av mine favoritter og da. For dette med språklig bevissthet, og da kan man snakke om dannelse. Sant for retorikk er jo det opprinnelige dannelsesfaget. Så egentlig burde vi jo hatt norsk med samfunnsfag, det hadde vært, bare kunne erstatte det med retorikk.

T: Så tverrfaglig der samfunnsfag (avbrutt)

O: Ja, jeg ser jo for meg det, for retorikk er jo sånn du kan bruke på tvers av fagene, for alle fag som har med argumenter å gjøre, sant, påstand og begrunnelse, det er jo ofte det elevene sliter litt med når de begynner på videregående, sant de tror de bare kan synse i vei om alt mulig, uten begrunnelse, sant det er bare min mening. Så da må de jo selvfølgelig, det er noe av det første de må lære, at de må ha en begrunnelse. Ellers er det ikke interessant. For det er det som skiller faget fra uforpliktende samtaler. Så retorikken er jo absolutt en viktig bestanddel her tenker jeg, og nå når vi har jobbet litt med taler og sånn, og vi har gått gjennom de ulike fasene, inventio, dispositio og, så begynner de å se systemet, og det er jo litt gøy da. For noen kan dette med struktur fra før, mens andre sliter veldig med det, sant, har masse gode ideer, men sliter med å få det på riktig plass. Så det å lære disposisjon, og ikke minst hvordan man finner stoff, og hvordan man både disponerer og pynter språket etter situasjonen, sant. Så ligger det mye dannelse i det selvfølgelig. For de skal jo lære å velge språk etter situasjon. Så i forhold til det med å delta i demokratiet, sant demokratisk dannelse, dette med å kunne argumentere for sitt syn, er jo helt sentralt. Og det er jo en av grunnene til at når jeg har jobbet på yrkesfag, så har jeg lagt veldig vekt på dette med leserinnlegg. De skal lære å skrive leserinnlegg og begrunne sine meninger skikkelig, og det handler om å delta i demokratiet.

T: Hvis du opplever at elevene ikke opplever stoffet som relevant eller aktuelt for dem, har du da noen strategier i møte med det?

O: Å lytte.

T: Å lytte til elevene?

O: Ja, høre hva de har å si. Så kommer jeg med mine synspunkter, så kommer vi frem til noe. Jeg har ikke noen ferdig strategi. Det er sjeldent det skjer, for jeg tror jeg er obs på det selv når jeg lager opplegg at dette må være relevant for, i forhold til kompetansemål, i forhold til faget. Men det hender jo selvfølgelig at elever spør «hvorforskal vi ha om dette?» eller «Hva er viktig med dette?». Og da forklarer jeg så godt jeg kan, og hører på det de har, hvis de har noen motforestillinger, men det er ikke så ofte det skjer egentlig.

T: Hvis du skal engasjere elevene godt i stoffet, hvordan går du frem da?

O: En ting er å, det er flere måter egentlig. Jeg snakker litt om konkurranse, sant, vekke konkurranseinstinktet, det er ofte bra. Og spesielt hvis det er noe de i utgangspunktet ikke er så veldig interesserte i, eller hvis det er noe de tror de ikke er spesielt interesserte i. Sånn som for eksempel Bjørnson og Ibsen og disse gamle. Når de får vite litt mer om de, så blir de ofte mer interessert. Og de kommentarene jeg har fått de gangene vi har hatt lagkonkurranse, er at de sier at de har lært veldig mye av det. Sant for da er de nødt til å følge med på de klippene sant, så konkurranseinstinktet er i all fall bra for å vekke engasjement. Og så selvfølgelig hvis det er temaer de er opptatte av. Hvis det er noe som kan knyttes til noe lokalt, for eksempel språkkrigen mellom *** og ***. Der pleier jeg å bruke sånn klipp fra Typisk Norsk. Så det er jo flere måter, men jeg jobber, akkurat nå jobber jeg med konkurranse, det er litt på eksperimentstadiet. Men det har jeg sagt til klassen også, at dette er eksperiment, så nå vil jeg høre fra dere etterpå hva dere synes. Prøver jeg å ta de med. Og så tenker jeg nå også etter høstferien så skal vi ha del to av Bjørnson, og da vil jeg ha en liten diskusjon med elevene i etterkant for å høre om de har forslag til forbedringer, om de har forslag til forbedringer, det var noen som nevnte å dele opp i flere lag. Altså at det blir for eksempel seks lag. Men så har vi jo det at, sånn som jeg har gjort det nå, så har de delt inn svar, at det har vært en sekretær på hvert lag, så har de levert inn til meg, så har jeg gått gjennom poengene, for da ser jeg for meg at det blir litt vanskelig med seks lag, men selvfølgelig kan vi sikkert bruke elektronisk, jeg vet ikke om det går an å låse de google-dokumentene etter en viss tid, men i all fall, så er jeg opptatt av å ta med klassen på det. Nå har jeg en veldig oppegående gjeng, så.

T: Pleier det å hjelpe at elevene får være med på påvirke selv på den måten?

O: Ja, i all fall er det min erfaring foreløpig, i all fall så lenge man styrer de, men det må jo være planlagt og ja, så har de ofte gode forslag.

T: Det er godt, vi kan bevege oss litt over på identitet. Det er jo mye i norskfaget som kobles til identitet, sant at språk som identitetsuttrykk, har du noen gang gjort et forsøk på en kobling mellom identitet og språk, norskfaget, trekke inn identitetstemaet i norskfaget på noen måte?

O: Ikke så veldig bevisst tror jeg, men det har jo dukket opp både når vi har lest noveller, og når vi har snakket om sosiolekter og dialekter, så dukker det opp naturlig i sammenhengen. Og jeg har jo hatt elever som har skrevet særmenne om slanguttrykk for eksempel. Og uttrykk fra deres eget hjemsted, dialektanalyser og så videre. Så det, de har jo gjort det selv mange av de, tatt den koblingen, for eksempel snakket med besteforeldre om hvordan språk har endret seg, og blitt mer utvannet, for *** sin del så er det jo litt nærmere bymål, jo nærmere ***, jo nærmere bymål sant.

T: Opplever du da når elevene tar den identitetskoblingen, opplever du da at deres identitet blir berørt på en måte, enten at de forstår seg selv som menneske bedre eller sitt lokalsamfunn bedre eller på noen måte?

O: Ja, i hvert fall de som har valgt det som særmenne har stort sett fått mye ut av det. Og det kommer nok av at de har jobbet en stund med stoffet, og tenkt gjennom ting, snakket med familie, venner, gjerne lest litt lokalhistorie hvis de har vært ekstra interesserte, og jeg har jo opplevd at de har gitt veldig reflekterte svar, både om hvordan utviklingen har vært frem til nå, og hvordan de ser for seg fremtiden, for eksempel nord på ***, om den dialekten kommer til å forsvinne etter hvert og hva de tenker om det, og jeg har fått en del reflekterte svar på det, så det tyder jo på at de har i hvert fall reflektert en god del rundt de spørsmålene der.

T: Så bra, helt til sist: Har du noe å tilføye?

O: Egentlig ikke. Eneste er at, som jeg sa isted, når jeg velger ut stoff, så tenker jeg ikke først og fremst på det som de synes er kult, eller som de ville møtt uansett, men jeg prøver å velge ut andre ting som kan vekke interesse. Skolen er den siste fellesarenaen, så den må vi beholde.

T: Bruke den godt?

O: Ja, bruke den godt. Godt sagt. Jeg tror jeg skal la det være siste ordet.

T: Tusen takk for at du stilte opp til intervju.

Vedlegg 6: Transkripsjon av fokusgruppeintervju, gruppe en

T: Tusen takk for at dere kunne komme til intervju. Det er fortsatt ikke for sent å trekke seg, det dere sier i intervjuet vil jeg at skal forbli innenfor rommets fire vegger, her er det et fritt rom, og det dere sier skal være anonymt og vil ikke påvirke dere negativt på noen måte. Dere får fiktive navn i min oppgave. Jeg skal bruke dette intervjuer for å finne ut hvordan elever opplever å arbeide med norskfaget på den måten vi har jobbet med det nå. Vær ærlige, hvis ikke blir det ikke god forskning. Det er naturlig om dere er uenige med hverandre i det dere sier, det vil jeg gjerne høre. Og så forsøker vi så godt vi kan å ikke snakke i munnen på hverandre. Vær komfortable med å være kritiske, positive, nøytrale og alt midt i mellom.

T: Vi kan begynne enkelt med alder. Hvor gamle er dere?

Karl: 16

Hans: 16

Jan: 16

T: Alle bor i Bergensområdet?

Karl: Ja

Hans: Ja

Jan: Ja

T: Og alle går i vg1, det vet jeg jo.

T: Hvis jeg gir dere en skala fra 1 til 10, hvor motivert er du for norskfaget?

Karl: 5 til 6

Hans: Det ligger på en 5 eller 6

Jan: Jeg må si 4 til 5.

T: Uansett fag, samme skala, hvor motiverte er dere for å arbeide selvstendig?

Karl: Øøø, 7 ish.

Hans: Ja, det kommer veldig an på faget, men 7-8 kanskje

Jan: Jeg liker jo å jobbe litt selv og ikke bare høre på læreren, så kanskje 6.

Karl: Jeg tolket oppgaven som en fellesoppgave, men nå forstår jeg det. Da er jeg mer på en 3er.

T: På en skala fra 1 til 10, hvor motiverte var dere for å skrive loggene på slutten av timen?

Jan: Når det var 100 ord så synes jeg det var greit. Men prosjektrapporten var kanskje litt lang. Men vi trenger jo litt ord der, men litt tungt når man må tenke litt ekstra. Men loggene var egentlig ikke så ille, så jeg tenker 7.

Hans: Ja, de var ikke så gale. Det var jo bare å gjøre de, så fikk man friminutt, så en 7er.

Karl: 4, 3? Jeg likte ikke ordkravet på loggene.

T: Hvordan var det å over en lengre periode jobbe med det samme temaet?

Hans: Det var jo greit. Eller, jeg skulle ønske at dere sa at vi måtte skrive 100 ord per time eller noe sånn, så ingen måtte sitte igjen med 1000 ord siste dagen.

T: litt mer pisk?

Hans: Ja, det hadde jeg trengt.

Karl: Ja, jeg hadde trengt en pisk jeg også.

Jan: Det var litt fint å få god tid på en oppgave, i stedet for å jobbe ræven av seg hjemme. Det likte jeg.

T: Kan jeg forstå dere, Karl og Hans, at det følte som om dere hadde for god tid? Tidspresset ble for lite?

Hans: Ja, egentlig.

Karl: Ikke direkte at tiden var for god, men jeg hadde en ide av at jeg hadde bedre tid enn jeg faktisk hadde.

T: Siden vi holdt på med det så lenge, ga det en annen form for forståelse eller læring av stoffet?

Karl: Personlig hadde jeg lært mer av et foredrag på kortere tid, men det er fordi jeg lærer mer av å lytte til andre enn av å lese selv.

Jan: Jeg tror en blanding av foredrag og lengre lesing er fint. Og det har vi jo hatt.

Hans: Jeg tenker det samme, det er fint å høre litt, og så velger man jo selv hvor mye man vil lære og lese på egen hånd.

T: Følte dere at dere fikk stille spørsmål til deres eget fagstoff, at dere selv måtte være kritiske til det dere leste og skrev?

Karl: Ja. Jeg hadde jo veldig mye om språk, så da måtte jeg være kritisk til hvordan ulike nettsider beskriver ulike ting.

Jan: Jeg har jo prøvd å se til troverdige kilder som NRK og sånn.

T: Hvordan opplevde dere å utforske fagstoffet selv?

Jan: Det var litt vanskelig i begynnelsen følte jeg, men sånn som man kanskje overser, så står det bra ting i boken og. I begynnelsen var det vanskelig å finne den informasjonen jeg lette etter, den typen informasjon.

Karl: Ja, det var ganske vanskelig å finne noe som virket som troverdige nettsider for samisk språk.

Hans: Jeg synes det var helt greit, det gikk fint.

T: Følte dere at dere fikk eie læringsprosessen selv? At dere var sjef over eget prosjekt og læring?

Jan: Ja, det var jeg som bestemte når jeg skulle jobbe. På skolen lå det litt på oss, det var jeg som bestemte for meg selv. Det var jo ikke noe krav om x antall ord y dag, jeg kunne ta det når det passet meg.

Hans: Det var jo greit, men jeg følte meg enig med J, men jeg skulle ønske vi hadde en pisk, så jeg kunne skrevet litt mer før det var sent i prosessen.

T: Så du skulle ønske det var mer veiledning underveis i prosessen?

Hans: Ja.

Karl: Ja, enig.

T: Hva synes dere om å utforske fagstoffet på egen hånd som dette?

Jan: Jeg synes egentlig det gikk greit, men det er jo forskjellig fra person til person. Jeg synes det gikk greit å finne informasjon som jeg kunne bruke på den måten jeg ville.

Hans: Det var greit, men det var mange steder man kunne finne informasjon. Man finner kanskje samme informasjon flere steder, men noen steder mer detaljert. Men det gjorde det også litt vanskeligere. Det var litt utfordrende.

Karl: Jeg er ikke så veldig fan av selvstendighet på skolen, jeg liker litt mer veiledning generelt i skolen. Jeg liker heller ikke å lese, så det er en stor faktor det og. Det er litt derfor jeg liker muntlige presentasjoner.

T: Var det noe ved undervisningen som var uvant for dere?

Karl: Det var vel det at vi måtte skrive logg og at det var ordkrav på loggen.

Jan: Det var jo noe nytt med loggen, men sånn i timen fikk vi jo god tid til å jobbe for oss selv, så det ble jo fort at vi snakket med sidemannen i stedet for å jobbe.

T: Hva synes dere om loggskrivningen? Hva har dere lært av den?

Jan: Jeg tenker ikke sånn veldig mye over det, det er mer med å få det gjort bare. Men om man gjør det ordentlig, så kan det være bra for å oppsummere det man har gjort i timen.

Hans: Enig med Johannes, det er jo noe med å tenke over og oppsummere det man har gjort i timen, så man kan få ta friminutt.

Karl: Loggskrivningen, jeg lærte egentlig ikke noe særlig, det var bare å få det gjort, så var det ferdig med det.

T: Så det ble ikke en oppsummering av stoffet?

Jan: Man måtte tenke litt da jeg skrev.

T: Tenkte dere dere om før dere skrev, eller bare skrev dere for å bli ferdig og ta friminutt?

Jan: Jeg tenkte på det jeg hadde lest den timen, tenkte liksom «nå fant jeg ut det» og da skriver jeg om det.

T: Så du oppsummerte det du hadde gjort i timen, i loggen?

Jan: Ja, jeg prøvde.

Karl: Jeg gjorde ikke det.

Hans: Kanskje litt, litt oppsummering, men egentlig var det bare å få det ferdig og ta friminutt.

T: Hva har dere lært i undervisningen som dere kan ta med dere i andre fag?

Jan: Jeg følte jeg klarte å mestre måten å finne informasjon på, og å skrive tekst på. Det kan jeg bruke i andre fag.

Hans: Jeg følte jeg lærte mye mer av hvordan samene ble behandlet, og fornorskingsprosessen og de ulike fasene i den.

Jan: Ja, jeg fikk jo mer innblikk i hvordan de faktisk hadde det. Jeg skrev mye om hvordan de hadde det på internatskolene, og der lærte jeg faktisk, jeg forstår faktisk det, jeg visste ikke at det var sånn, så det er jo litt ille.

T: ble følelsene dine vekket, Jan?

Jan: Ja, egentlig. For jeg skjønner ikke hvordan man kom frem til at man skulle gjøre det sånn, for det er jo egentlig forferdelig.

Karl: Andre fag? Jeg har vel lært litt mer om generelt språklig oppbygging og hvordan samisk også er skriftlig basert på latinsk, for eksempel, med latinske bokstaver. Og andre vanlige oppbygginger som samisk har, som andre språk også har.

T: Hva har dere lært i undervisningen som dere kan få bruk for utenfor skolefagene? For eksempel i sosiale sammenhenger?

Jan: Hvis jeg nå møter en som hører til den samiske kulturen, så kan jo det hjelpe meg mye, for nå har jeg forståelse for hvordan de har hatt det, og no i samfunnsfagen om fordommer, nå forstår jeg hvorfor de blir opprørt når de ser joikakaker i butikken, det skjønnte jeg ikke før, men det skjønner jeg nå. Jeg tenkte at det var bare et bilde.

T: Litt sånn empatifølelse da, medfølelse for de, som du kan ta med deg utenfor skolen?

Jan: Ja.

Hans: Ja, det er jo det med empati, og å forstå hvordan forfedrene deres har hatt det, og kanskje det med at de har følt seg undertrykt. Og det er jo mange som går rundt og ikke vet noe om denne historien til samene, og bare er med de som vanlig, men jeg vet ikke helt.

Karl: Jeg er ikke så sikker jeg. Jeg har ikke lært meg samisk, uansett hvor hardt jeg prøvde, så jeg vet ikke. Det er vel å forstå hvordan de har hatt det.

Jan: Jeg føler nå, hvis jeg hadde møtt en same, så hadde det vært en litt sånn «stakkars deg».

T: Har følelsene deres blitt berørt i løpet av undervisningen?

Hans: De har i all fall blitt overrasket. Om hvordan de ble behandlet, som J sa isted om internatskolene, og hva som egentlig skjedde, hva vitsen var, det kan hende de ikke forsto vitsen heller.

T: At du ble overrasket, gjorde det at du ble mer interessert i stoffet?

Hans: Ja, egentlig. Jeg fant en artikkel og der sto det masse greier, og da jeg kom midt i, så stod det om hvordan de hadde blitt behandlet forferdelig, og da var det vanskelig å ikke lese videre. Da leste jeg ferdig selv om jeg var sliten.

Jan: Jeg kjente jo det at det må ha vært forferdelig å ha opplevd det, så jeg tenker at de som har opplevd det, må jo tenke tilbake på det, og noen kan jo tenke tilbake på det som et traume da. Jeg ble litt.. hva skal jeg si? Litt sur på en måte. Fordi... Litt sur og så litt at «stakkars de», ja, det var trist.

T: Da du følte disse følelsene, gjorde det at fagstoffet ble mer interessant å lese om, skrive om, arbeide med?

Jan: Ja, så absolutt. Da ble det litt mer spennende. Fordi hva skal jeg si, jeg synes det er mer spennende når det er litt drama.

T: Når denne overraskelsen og disse følelsene kom, følte dere selv at dere blir en levende del av det dere leser, siden følelsene deres blir dratt med? Føles det nærmere dere?

Jan: Jeg skjønner hva du mener. Jeg føler på en måte det ble liksom, jeg ble med. Jeg følte det liksom. At jeg forestilte meg en skole, lærere, alt, så ja [om fornorskingspolitikk].

T: Undervisning om tidligere tider kan jo føles noe fjernt, men gjør følelsene at stoffet føles nærere, mer aktuelt og relevant for dere?

Hans: Ja, man skaper seg liksom et bilde i hodet, og sammenlignet meg med de. Jeg tenkte på hvordan samene hadde det, i forhold til hvordan jeg har hatt det.

Karl: Jeg følte ikke det, men nå vil jeg si at fornorskingspolitikken, jeg vet om det fra før av på ungdomsskolen, så derfor var det ingen følelser som grep meg. Jeg hadde hørt det før.

T: Har undervisningen føltes relevant for deres liv?

Hans: Ja, det har vel gått litt mer på historie nesten.

Jan: Det er viktig å lære om kulturen til andre, for å få forståelse for de. Så på en måte ja, men ikke i stor grad. Litt, vil jeg si.

T: Når du sier historisk, Hans, synes du at historisk kunnskap er lett å knytte til eget liv?

Hans: Ja, i mye større grad enn for eksempel nynorsk og sånn, skrive 1000 ord på nynorsk, det blir for dumt.

Karl: Generelt med de norskdelenene, så kanskje 5-6 på en skala fra 1-10 av relevans, rett og slett fordi jeg lærer meg å skrive tekster. Så det er relevant. Men selve de samiske delene, som

sagt, det vi snakket mest om var fornorskingspolitikken, så akkurat den delen hadde ikke så mye relevans for meg personlig.

T: Hvordan lærer dere best?

Hans: Jeg lærer best når jeg skumleser og heller leser gjennom en gang til etterpå. Eller når jeg hører.

Jan: Jeg tror jeg lærer best når jeg har en bok, med mye god info, og så har jeg ark jeg kan skrive på. Og hvis det er til en prøve, så trenger jeg kapitteloppgaver. Jeg liker å ha en bok å lese i, når jeg skal lære meg info.

Karl: Foredrag, videoforedrag, høre på lærer eller noen andre som vet hva de snakker om. Gjerne også ha en notatbok å skrive med.

T: Hvordan oppfatter dere identitet, hva er identitet for dere?

Jan: Jeg føler liksom det som skjer i hverdagen, så føler jeg liksom det beskriver litt livet ditt. Hvem man omringes med og hva man gjør på i hverdagen. Det føles jeg har litt å si.

Hans: Ja, jeg føler identitet kan være ganske mye. Det er liksom hvem du er, som J sier, hvem man er med, hva man liker, det er jo veldig mye.

Karl: Kort oppsummert, så ser jeg på identitet som en person. Det som utgjør mennesket.

T: Hvordan ser dere på deres identitet før og etter undervisningsopplegget? Har det skjedd noen endring?

Hans: Noenlunde det samme, ja.

Jan: Det er ganske mye det samme synes jeg.

Karl: Nei, ingen endring. Likt før som nå.

T: Men har deres forståelse av dere selv, måten dere forstår dere selv på, har den blitt endret i løpet av undervisningen?

Jan: Jeg har tenkt mer nå at, jeg føler at jeg mer sånn, jeg skal ha, hva skal jeg si, ikke fordommer på en måte, at jeg føler jeg er blitt mer sånn.

T: Åpen? Mindre dømmende i møte med andre?

Jan: At hvis det er noe som man for eksempel tenker sånn «det er jo bare det liksom», men nå føler jeg at jeg kommer til å forstå det og forestille meg selv hvordan det har vært. Mer empati.

Hans: Jeg vil si det er det samme egentlig.

Karl: Nei, samme egentlig.

T: Jeg har forsøkt å koble identitet opp mot samisk. Forsøkt et fokus på samisk identitet. Synes dere at identitetstemaet er en interessant måte å koble opp de norskfaglige temaene på?

Jan: Jeg vet ikke, blir det litt samfunnsfaglig?

T: Ja, men det trenger ikke være det heller.

Jan: Jeg tenker det er fint.

T: Hva er fint med det?

Jan: Det kan gjøre det mer interessant for eksempel.

Karl: Det er spennende, men det spørs litt hvordan det blir gjort.

Jan: Det er jo det at vi får et innblikk i hvordan de er, hvordan, eller, noe annet enn liksom bare norsk, litt mer sånn krydder.

T: Gjør det at undervisningen føles nærere dere?

Jan: Ja, det vil jeg si. Det føles nærere.

T: Har dere lært dere noe om hvordan dere kan lære dere fagstoff? Altså prosessen frem mot læring?

Jan: Ja. Jeg føler at nå når vi hadde god tid, så var det lettere, for jeg kunne finne masse informasjon, skrive ned stikkord og setninger og sånn, og så kunne jeg sette meg ned og bruke alt. Det synes jeg er en god måte å lære på.

Hans: Ja, jeg synes det var en fin måte å lære på. Jeg merket en del på det med kildekritikk, hva som var gode nettsider å bruke, og jeg synes det var en fin måte å jobbe på.

T: Hvis dere hadde fått en lignende oppgave igjen, hadde dere løst den likt som nå?

Jan: Ja.

Hans: Jeg tror jeg hadde prøvd å starte sterkt, og heller mot slutten jobbe litt mindre jevnt og trutt. For nå startet det dårlig, og så måtte jeg jobbe mer og mer, og måtte sitte i hele går liksom.

Karl: Egentlig samme som Hans.

T: Føler dere at dere er i bedre stand til å lære dere fagstoff selv nå?

Jan: Kanskje litt. Ikke sånn spesielt mye, men litt føler jeg.

Karl: Nei, jeg vil ikke si det.

Hans: Ja, egentlig. Kanskje det med at jeg må lese en tekst flere ganger før jeg eventuelt skriver ned på oppgaven, hvis du skjønner.

T: Hva tror dere at dere kommer til å ta med dere videre fra undervisningen? Hva har satt spor?

Hans: For meg blir det vel det at hvis vi får en oppgave som denne, der vi kan bestemme mye selv, er at jeg må starte før, og jobbe jevnt, i stedet for å ta alt på spurten.

Jan: Det blir litt som jeg har sagt, at hvis jeg treffer noen fra den samiske kulturen, så føler jeg at jeg kommer til å være mer åpen og forstå de bedre.

T: Har dere tenkt noe på fagstoffet utenfor norsktimene og utenfor skolen? Har det lagt noe i bakhodet?

Jan: Ja, noen ganger har jeg tenkt på det. På for eksempel når de samiske barna på internatskole skulle legge seg, så var det noen som vøtset sengen fordi de var redde, og det har jeg tenkt på at må være forferdelig.

Hans: Ikke egentlig, ikke så mye. Jeg prøver å ha skolen for seg selv, og fritid for seg selv, og jobbe med skole når det er skole, og gjør resten når det ikke er skole.

T: Hva tar dere med dere om hvordan samene har hatt det, og om samisk kultur?

Jan: Om hvor ille det var. Og hvordan det påvirket for eksempel antallet, å være same var jo forferdelig på den tiden, det var jo veldig negativt.

Hans: Det blir jo så og si det samme som J skriver, at det var dårlig å være same, og derfor ble det færre av de. Færre og færre.

Karl: Jeg tar med meg at generelt hvordan det var når fornorskningspolitikken, hvordan klassekamerater tenker på det.

T: Føler dere at dere har lært fagstoffet skikkelig, og at dere kommer til å huske fagstoffet?

Hans: Ja, ja det føler jeg. Fordi som vi snakket om isted, det med følelser, at jeg ble

overrasket over hvor uvitende jeg var overfor samene, som er Norge sitt urfolk, og at vi ikke har lært skikkelig om det før nå på førsteåret på videregående.

Jan: Jeg tror jeg kommer til å huske det, for det vekket sterke følelser i meg.

T: Føler dere at dere kommer til å huske måten dere lærte dere fagstoffet på, altså selve arbeidsprosessen, kommer dere til å huske det dere lærte om prosessen frem mot læringen?

Jan: Jeg vil si det. For vi gjorde det på en annerledes måte, med god tid. Det som jeg sa at jeg skrev ned, masse linjer med informasjon som jeg hadde funnet, og så stikkord og sånn, så brukte jeg det når jeg skulle skrive. Så jeg fant all informasjonen først. Jeg følte det gikk lett, i forhold til andre ganger jeg har skrevet norsk, tidligere har jeg stresset mot slutten, men jeg følte det gikk veldig lett denne gangen.

Hans: Både og. Egentlig mest nei tror jeg. Fordi at, nei jeg er litt usikker. Vi har jo jobbet litt sånn før, i all fall på ungdomsskolen, og det var for meg ikke første gangen å arbeide på denne måten. Derfor tror jeg ikke at jeg vil huske denne prosessen så godt.

T: Har dere noe dere vil tilføye, noe dere har på hjertet som ikke har blitt sagt?

Hans: Nei, det tror jeg ikke.

Jan: Eneste jeg tenker, er at vi fikk jo mye tid selv. For meg gikk det fint, men det er ikke like lett for alle å finne den indre motivasjonen til det. Selv merker jeg det av og til også, at det er ikke så lett.

T: Tusen takk for at dere stilte opp til intervju. Jeg har lært masse av dere!

Vedlegg 7: Transkripsjon av fokusgruppeintervju, gruppe to

T: Litt informasjon først. Jeg har jo gitt dere samtykkeskjemaet, og der står jo all informasjonen dere trenger å vite, men jeg kommer til å repetere det viktigste. Først og fremst, velkommen til intervju. Jeg vil at dere skal vite at jeg setter utrolig stor pris på at dere kunne stille opp til intervjuet. Og så vil jeg informere enda en gang om at det fortsatt ikke er for sent å trekke seg hvis dere av noen grunn skulle synes at det er ubehagelig å delta, eller hvis dere bare ikke vil, så er det lov å trekke seg. Alle tingene dere sier i dette intervjuet kommer jeg til å behandle konfidensielt. Det betyr at hvis jeg skriver noe som dere har sagt i dette intervjuet, i min masteroppgave, så kommer jeg til å gi dere fiktive navn. Det skal ikke være mulig at det var x som sa y. Når jeg leverer inn oppgaven, så kommer dataene, inkludert disse videoene, til å bli slettet. Jeg kommer ikke til å snakke med vennene mine eller læreren deres om det som kommer frem i dette intervjuet, så det håper jeg dere kan holde også, at dere ikke snakker om intervjuet til vennene deres.

O: Hei, jeg kan så vidt se dere. Mobilen min er ødelagt.

T: Fint om dere muter når dere ikke snakker, og at vi prøver å unngå å snakke i munnen på hverandre. I så fall greier ikke jeg å høre det som blir sagt.

T: Med den informasjonen, vil jeg si at jeg er her for å finne ut hvordan dere som elever opplever læringsprosessen, så det betyr at det finnes verken rette eller feile svar, jeg er bare interessert i deres perspektiv på undervisning og læring. Dere trenger heller ikke være enige eller uenige med hverandre, med mindre dere faktisk føler dere enige eller uenige. Men det er naturlig at det kommer noe uenighet her, siden vi er flere. Så vær komfortable med å si både kritiske og gode ting! Jeg vil bare forstå deres læringsprosess og opplevelser på en best mulig måte, og det er derfor vi er her.

T: Så vi kan jo begynne med det helt enkle. Hvor gamle er dere?

Lea: 16 år

Ane: 16

O: 16

Svein: 16

T: Og alle bor på ***?

Lea: Ja

Hans: Ja

O: Ja

Svein: Ja

T: og alle vet jeg at går i vg1. Men så vil jeg høre litt om motivasjonen deres. Derfor vil jeg introdusere en skala, der 1 er elendig motivasjon og 10 er topp motivasjon. Så på en skala fra 1 til 10, hvor motivert er dere for norskfaget generelt?

Lea: Øøø, kanskje 7

Ane: 6-7

O: Sånn 3-4

Svein: Mellom 3-4.

T: Så tar vi samme skala, hvor motivert er dere for å arbeide selvstendig som arbeidsmåte, uansett fag?

Lea: 8

Ane: 7

O: 4

Svein: En sekser

T: Samme skala, hvor motiverte var dere for å skrive loggene:

Lea: 4

Ane: 4

O: Jeg var ikke her så mange timer, men 4

Svein: 3

T: Okei, da kan vi gå til et litt lenger spørsmål. Hvordan var det å over en lengre periode jobbe med det samme temaet?

O: Det ble litt kjedelig etter hvert, men vi fikk jo lære litt mer av det, så det var jo bra.

T: Hva var det som gjorde at det ble kjedelig?

O: Jeg er jo ikke den mest interesserte i samer og sånn, men det ble jeg jo etter hvert. Så det ble jo litt gøy.

T: Var det sånn at det tok for lang tid, eller var det sånn at du aldri synes at det ble spennende uansett?

O: Mye fokus på samme tema, så jeg ble litt mer uinteressert etter hvert.

Svein: Jeg synes det var helt greit, det er greit at vi ikke bytter tema hver uke liksom. Jeg synes det var interessant til tider.

T: Hva var det som var interessant?

Svein: Det var litt det med fornorskingspolitikken, om hvordan samer har hatt det i Norge i de siste årene.

Lea: Jeg synes det var greit.

T: Hva betyr det at du synes det var greit?

Lea: Jeg likte at vi holdt på med det samme ganske lenge, så vi fikk vite ekstra mye om det temaet.

T: For følte du at du fikk vite ekstra mye siden vi brukte ekstra lang tid?

Lea: Ja

Ane: Jo, jeg synes det var bra å ha det over en lengre tid, for vi gikk ikke så fort igjennom det, og da husker man ikke så mye. Det sitter litt mer i hjernen.

T: Tror du at du kommer til å huske det bedre?

Ane: Ja, absolutt.

T: Og det er fordi vi brukte lenger tid tenker du?

Ane: Ja, fikk mer informasjon enn vi hadde fått liksom på en time, og vi brukte 10 timer, så da husker man jo bedre hva man har gått gjennom og jobbet med.

T: Neste spørsmål, hvordan opplevde dere å stille spørsmål til ditt eget fagstoff?

Svein: Jeg var ikke kritisk til eget fagstoff i all fall.

O: Det gikk helt OK, var litt kritisk, men det gikk fint.

Ane: Var jo litt kritisk, fordi jeg leste mye om fornorskingspolitikken, som jeg valgte, og da var det noen kilder som ikke hadde noen sammenheng, og uenighet i kildene, så jeg måtte jo være litt kritisk til kildene jeg brukte.

Lea: Jeg var også kritisk til kildene jeg brukte, jeg stolte ikke på alle kildene, men lette etter troverdige kilder.

T: I skriveprosessen for eksempel, prøvde dere selv å ha et lærerblikk på teksten, og å være kritisk til det du selv skrev og måten det ble skrevet på?

Lea: Ja.

T: Hvordan fungerte det?

Lea: Det fungerte bra.

T: Når dere fikk arbeide på denne måten, hvordan var det å utforske fagstoffet selv?

Svein: Jeg føler det var lettere. Jeg fikk inn mye mer informasjon enn om vi bare hadde gått gjennom det i timen. Jeg leser det selv, skriver litt, jobber med det, i stedet for at læreren snakker foran alle om en spesiell ting, da vil jeg jobbe selv.

T: Så du følte at du selv fikk prosessere stoffet i ditt eget tempo?

Svein: Ja.

T: Følte du at du fikk en oversikt over stoffet også?

Svein: Ja, det føler jeg at jeg fikk, en god oversikt.

O: Det gikk fint, det var litt utfordrende, men det gikk fint.

T: Synes du det var utfordrende?

O: Ja, altså det er jo litt lettere å få det rett i fanget av læreren, men det var ikke umulig å gjøre det selv heller. Det er jo ikke lett, men det er jo vanskeligere enn å få det rett i fanget.

T: Har du lært noe av den utfordringen?

O: Ja, du lærer jo å bli mer selvstendig og en del ting om samer og urfolk.

Ane: Jeg synes det var veldig interessant å utforske fagstoffet selv, jeg fikk med meg mer, for jeg kunne gå tilbake og lese det om igjen og om igjen, i stedet for en lærer snakker og så glemmer jeg hva den læreren sa, så jeg følte at jeg lærte mer av det, og jeg følte meg mer selvstendig og det kan hjelpe meg videre. Hvis ikke vi får like tett oppfølging, for det er jo en forskjell fra videregående og ungdomsskolen.

Lea: Jeg synes at jeg lærte mer av å jobbe på denne måten, for da kan man lete etter ting på en selvstendig måte og finne informasjon.

T: Så det har hjulpet deg i å bli flinkere i selve prosessen med å lære deg noe?

Lea: Ja.

T: Følte dere at dere selv fikk ta eierskap i fagstoffet?

Ane: Ja, jeg følte liksom at det var ingen som kunne si at jeg hadde gjort noe feil eller at jeg hadde misforstått oppgaven, som ofte skjer i den andre læremåten hvis man kan kalle det det, at man får en oppgave som er formulert til punkt og prikke. Men her kan man gjøre litt som man vil, og det var litt enklere.

T: Følte det kreativt?

Ane: Ja, absolutt.

Svein: Tror Ane sa det meste.

O: Jeg har ett prosent, så jeg må finne lader.

T: Du er enig med Ane i at du fikk eie din egen læreingsprosess, men hvordan følte det å få eie din egen læringsprosess?

Svein: Det føles jo godt, at man har kontroll selv, man styrer ting selv i sitt eget tempo, måten man gjør ting på også, i stedet for at noen står og viser deg hvordan det skal gjøres. At man lærer litt etter hvert som man gjør ting.

Ane: Jeg er enig med det som har blitt sagt, og når det er en sånn åpen oppgave, så kan man jo ha kontroll selv og velge hva man vil skrive og finne informasjon om.

T: Er dere fornøyde med valgene dere tok som sjefer over eget arbeid?

Lea: Ja

Svein: Ja, sånn halvveis. Kunne jobbet litt mer effektivt med tingene.

T: Men er det noe du tar med deg videre, Svein, er det sånn at du har lært deg det i løpet av arbeidsprosessen?

Svein: Ja

T: Det er jo også en viktig lærdom. Men hva synes dere om selvstendigheten i arbeidsprosessen?

Ane: Det var veldig greit, for man skal jo uansett levere et produkt, så jeg måtte jo uansett ha gjort arbeidet. Og ja kanskje det har litt mer å si hvordan jeg velger å få frem oppgaven, og her er det ikke noe som blir så feil om man misforstår noe, for da kan det være din måte å tolke det på.

Lea: Jeg synes selvstendigheten er bra.

T: Følte du at du fikk det bra til?

Lea: Ja.

T: Hva har dere lært som dere kan ta med dere videre i andre fag?

Svein: Det jeg har lært... Det var jo det jeg snakket om isted, ja prosessen i hvert fall, der har jeg lært at jeg må jobbe mer effektivt, særlig i timene – å bruke tiden godt, i stedet for å sitte noen dager før og stresse litt med stoffet og må skrive en lang tekst. Generelt om stoffet vet jeg ikke hva jeg har lært som jeg kan ta med videre om fornorskingspolitikken og så videre.

Ane: Enig i det Svein sa om å ikke utsette så mye. For det er det som skjer, jeg skrev ferdig teksten min i går, for jeg hadde ikke komt så langt før. Så det å jobbe jevnere og å bruke den tiden vi får i timen, det lærte jeg. Og så lærte jeg mye om samene selvfølgelig, jeg visste ikke så mye om de før vi begynte å ha om de i timen. Men jeg greier ikke å sette ord på hva jeg lærte, for det var mye, men jeg lærte mye om fornorskingspolitikken, siden det var det jeg gravde meg ned i og fordypte meg i, og skrev om.

Lea: Jeg har lært mer om fornorskingspolitikken, siden jeg skrev oppgave om det. Og så har jeg lært denne arbeidsmåten fungerer godt for meg.

T: Så du tar med deg prosessen videre?

Lea: Ja.

T: Hva har dere lært som dere kan få bruk for utenfor skolen?

Svein: Det er jo kanskje å ta hensyn til samer og litt sånne ting. At man tar litt ekstra godt vare på de, f.eks gamle samer, hvis du møter de, de har jo sikkert gått gjennom mye hardt gjennom livet sitt, så møte de på en hensynsfull måte og være forsiktig med å ikke si noe som kan være krenkende.

Lea: At det er viktig å ta hensyn til andre kulturer. Og at vi må ta hensyn til hva vi sier, og respektere at andre har andre kulturer.

Ane: De sier veldig mye bra begge to, men det med å respektere alle kulturer og vite at det ikke alltid har vært så bra som det er nå, og det med å ikke utsette ting hele tiden.

T: Føler dere at det dere har lært om samene, at det kan overføres til andre kulturer? Det høres ut som om dere tar med dere en respekt for andre kulturer, som dere har lært gjennom det samiske?

Lea: Ja

Ane: Ja

T: Har dere eksempler?

Lea: En annen religion, for eksempel.

Svein: Jødedommen. Hitler hatet jo jøder. Og det er jo sånn, nordmenn eller norske folk, eller regjeringen, likte jo ikke akkurat samer, de prøvde jo å fornorske de gjennom å lære de norsk. Litt det samme med tyskerne, de likte jo ikke jøder. Det kan sammenlignes.

T: Kan man se på denne undervisningen om samer, som en undervisning der man tar avstand fra slike ideer, har denne undervisningen vært med på å skape følelser som skaper avstand fra den typen ekstreme ideer?

Svein: Ja, selvfølgelig. Jeg visste aldri før vi hadde om dette, hvordan samene ble behandlet i den utrolig lange perioden fornorskingspolitikken pågikk, og at de ble undertrykt så mye når de ikke hadde gjort noe for å fortjene det. Det var jo det du sa i ene timen, «tenk om dere ikke fikk lov til å snakke norsk», det hadde jo bare blitt feil.

T: Ja, det er absurd. Ligger det noen emosjonell læring her også? Har noen følelser blitt vekket?

Svein: Ikke for meg i hvert fall. Jeg tenker ikke over, jeg vet at de har hatt det ille liksom, og man skal ikke behandle de ille liksom, men det har ikke vekket noen følelser liksom.

Ane: Jeg synes jo det var veldig trist å høre og jeg trodde ikke det var så ille. Jeg hadde jo hørt om det, men jeg ble litt trist på deres vegne, for det er jo en hel folkegruppe som har blitt undertrykt, som folk har blitt født inn i. De har ikke gjort noe for å fortjene det, så jeg synes det var trist.

Lea: Ja, jeg synes det var trist, og jeg visste ikke at de hadde blitt behandlet så dårlig. Jeg fikk litt medfølelse med de samene som ble utsatt for dette.

T: Ble dere overrasket?

Lea: Ja, litt.

Svein: Jeg blir jo overrasket over hvor ille de har hatt det, jeg tenker jo ikke at folk går rundt og dømmer på basis av språk og kultur, så det var en overraskelse.

T: Lea og Ane snakker om at de blir triste, Svein du sier at du ble overrasket. Disse følelsene dere har hatt underveis mens dere har jobbet, har det gjort stoffet mer interessant på noen måte?

Ane: Ja, så absolutt. For når jeg leste mye om den samiske historien, og jeg fant faktisk en artikkel om en dame som fortalte sin historie. Og det blir med en gang mer interessant når man får et navn på en person, og gjerne et fjes. Så blir det på en måte litt mer ekte, og det synes jeg var interessant. Og det handler jo om landet vi bor i, så det er jo og interessant.

Lea: Jeg synes det var interessant.

T: Føles fagstoffet nærere for dere når følelsene blir vekket? Blir det mer relevant eller aktuelt for dere?

Svein: Ikke for meg i hvert fall.

T: Synes du at det følte litt fjernt?

Svein: Jeg føler at hvis vi skulle kom helt inn i stoffet liksom, så måtte vi hatt litt bedre tid, noen uker til.

Ane: Det har jo hatt en påvirkning, men jeg levde jo ikke i den tiden, så det har en påvirkning. Jeg vil si det er blandet. Ja, vi burde hatt litt lenger tid hvis vi virkelig skulle gått inn i alt, hvorfor var det noe galt med klærne, språket, hva hadde de gjort for å fortjene det, altså man får jo vite noe, men man får ikke vite alt. Men det hadde påvirkning begge to.

T: Loggskrivningen, føler dere at den har hjulpet dere i arbeidet med de selvstendige prosjektene deres?

Svein: Jeg følte ikke det i hvert fall.

T: Hvorfor ikke?

Svein: Vi måtte jo skrive det på slutten av timen, og hvis vi da var midt oppe i noe, for eksempel hadde lest hele timen, og så måtte vi skrive logg på slutten, da kom jeg litt ut av det, i stedet for å lese litt og så ta en prosess i hodet der man får til å huske stoffet.

T: Hva kunne vært gjort med loggskrivningen, for at den skulle vært til hjelp? Er det å stå over den, eller å gjennomføre den på en annen måte?

Svein: Kanskje å ha den som lekse, i stedet for å skrive det på slutten av timen.

Ane: Det med loggskrivningen, generelt var det ikke så gøy å skrive loggene, hvis vi ikke hadde hatt, fått gjort så mye i timen, så var loggen en bekreftelse på dårlig arbeid, men det var også en bekreftelse på at jeg måtte jobbe hardere. Men jeg ville heller hatt bedre tid til å arbeide med prosjektet på skolen enn å bruke tid på å skrive logg. For jeg tror ikke jeg kommer til å gå tilbake og se på de loggene med det første.

Lea: Jeg synes loggene følte litt unødvendig, og jeg tror ikke jeg lærte så mye av det.

T: Føler dere at dere fikk oppsummert stoffet gjennom loggskrivningen?

Svein: *rister på hodet*

Ane: Jeg vet ikke helt. Jeg følte ikke det var så nyttig. Men prosjektrapporten var nyttig, å ha en stor oppsummering på slutten. Den likte jeg veldig godt. Det var mer relevante spørsmål, generelt om hva jeg synes, hvordan jeg valgte å gjøre oppgaven, og det er enklere for meg å svare på enn «Hva har du gjort i timen?»; «Hva har du lært denne timen?». For det er ofte vanskelig å sette ord på når det er 60 minutter med masse informasjon.

Lea: Jeg er enig med Ane.

Svein: Jeg også er enig med Ane. Det var bedre med den store oppsummeringen enn flere små.

T: Hvordan lærer dere best?

Ane: Ved å lese flere ganger, og skrive en oppsummering. Da sitter det.

Svein: Jeg må lese noen ganger, og skrive ned noen stikkord, og eventuelt gjøre det over flere dager. Da limer det seg godt fast.

Lea: Jeg leser og skriver notater etter det jeg har lært.

T: Da har vi jo ikke vært helt på viddene, vi har jo lest og notert masse.

T: Hvordan oppfatter dere identitet, hva er identitet for dere?

Svein: Vet ikke.

Ane: Når jeg hører ordet identitet, tenker jeg på hvordan en person oppfører seg, interesser, hvordan de er i samfunnet. En person sin væremåte.

T: Hvordan man er som menneske?

Ane: Ja

T: Hvordan ser dere på dere selv som menneske før og etter undervisningsopplegget?

Svein: Helt det samme

Ane: Mye det samme, men jeg fikk bekreftet at jeg greier å jobbe selvstendig

Lea: Samme menneske

T: Har deres forståelse av dere selv blitt endret ilt under undervisningen?

Svein: Jeg føler ikke det i hvert fall.

Ane: Jeg føler meg som den samme personen

Lea: Nei

T: Jeg har forsøkt å ha et fokus på identitet gjennom det samiske temaet, samisk identitet, språklig identitet og kulturell identitet. Synes dere at identitetsfokuset er en interessant måte å jobbe med norskfaglige tema på?

Ane: Ja, jeg synes det er interessant. For vi hadde jo lært om temaet uansett, så da kunne vi jo ha lært litt mer.

Lea: Jeg vet ikke.

Svein: Jeg greier ikke å sette ord på det.

T: Har dere lært noe om hvordan dere kan lære dere fagstoff?

Ane: Det vil jeg si jeg har gjort. Som sagt, det å jobbe jevnt er viktig. I stedet for å sitte kvelden før innleveringen og gjøre masse, så blir det gjerne litt dårlig etter hvert. Kanskje begynnelsen blir bra, men så blir man sliten og det går tregere. Det med å lese informasjon, og å skrive det ned, er viktig. For det er vanskelig å huske alt.

Lea: Jeg har lært at jeg lærer mye av å lese og skrive ned det jeg har lært.

T: Så du har lært om hvordan du lærer godt?

Lea: Ja.

Svein: Ja, det var jo det jeg har snakket om. Om at jeg må lese tekster, skrive ned stikkord, og gjøre det samme om igjen.

T: Hvis jeg hadde gitt dere samme prosjekt enda en gang, hadde dere gjort noe annerledes da enn dere gjorde nå?

Ane: Ja, jobbet jevnere, tatt imot mer hjelp, spurt flere spørsmål, så jeg slipper å sitte som et spørsmålstegn når jeg jobbet hjemme.

Lea: Tror jeg ville gjort samme oppgave igjen, men spurt litt flere spørsmål.

Svein: Jobbe litt mer effektivt i timene, så jeg slipper å bruke fritiden på å jobbe så mye med det. Ellers likt.

T: Er det noe i undervisningen dere føler at har satt varige spor?

Lea: Jeg kommer til å ta med meg det jeg har lært om fornorskingspolitikken og hva som skjedde med samene.

Ane: Det samme som L, hvordan samene hadde det og hvordan kulturen deres var. Og en ting jeg likte var at du hadde en presentasjon og ikke hundre små, siden det er veldig vanskelig å finne frem til hver enkelt når man har mange filer.

Svein: Det har sikkert satt et spor, men jeg kommer til å glemme det frem til det samiske temaet blir tatt opp igjen, da kommer det frem igjen.

T: Har dere hatt noen a-ha-øyeblikk eller eurekaøyeblikk underveis i arbeidet?

Lea: Nei, jeg tror ikke det.

Ane: Nei, ikke som jeg kommer på.

Svein: Nei.

T: Har dere tenkt på fagstoffet utenfor skoletimene, på fritiden? Har det kvernet på noe vis?

Svein: For meg har det ikke. Jeg prøver å være 100% på når jeg skal lære det, og så prøver jeg å glemme det på fritiden.

Ane: Nei, det vil jeg ikke si. Men jeg har fulgt litt mer med. Det var jo hun der Ella, jeg så et intervju med henne på fritiden. Det hadde jeg nok ikke sett hvis vi ikke hadde hatt om samisk.

Lea: Nei, jeg har ikke.

T: Føler dere at dere har lært dere fagstoffet skikkelig, og at dere kommer til å huske det?

Svein: Ja. Fordi vi hadde såpass lang tid på det, men jeg kunne alltid fått mer stoff. Men vi hadde god tid, og da fikk jeg fagstoffet godt inn.

Ane: Mye det Svein sier er jeg enig i. Det der med at vi hadde en lengre læringsperiode der vi kunne bli kjent med stoffet. Så jeg føler virkelig det har satt seg et sted i hjernen.

Lea: Enig med det som er sagt, og jeg kommer nok særlig til å huske det som jeg har skrevet om.

T: Føler dere at dere kommer til å huske måten dere lærte dere fagstoffet på?

Svein: Ja, jeg kommer nok til å bruke den flere ganger fremover. Fordi dette stoffet satt ekstra godt, så da tenker jeg at hvis jeg prøver samme læringsprosess igjen, og det funker, så er det en god strategi for meg å jobbe på.

Ane: Enig med det som blir sagt. Jeg husker dette temaet mye bedre enn temaer vi har hatt tidligere i år, og jeg følte at læringsstrategien fungerte godt for meg, og den vil jeg ta med meg videre.

Lea: Jeg følte jeg lærte meg mye med denne arbeidsmetoden, og jeg kommer til å ta den med meg videre.

T: Til sist, har dere noe dere vil tilføye?

Ane: God jul

T: Takker for at dere stilte til intervju, jeg takker for deres tid, og jeg har lært masse av dere.

Vedlegg 8: Transkripsjon av elevenes logger

Logg 1

Jan:

1. Hva har jeg lært?

Jeg har kanskje ikke lært så mye denne timen, men har lært mer nytt denne timen. F.eks den sirkelen. Men i forhold til andre fag og timer så er dette vi har gjort denne timen spennende og jeg ser fram til det.

2. Hva lurer jeg på?

Er denne sirkelen noe du har funnet opp selv eller er den funnet opp av noen andre?

3. Hva var interessant?

Læremåten vi skal bruke og samisk.

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Klassen var stille og vi(hvertfall jeg) fulgte med mye mer pga det var spennende.

5. Noe mer?

Godt førsteinntrykk, blir spennende :)

Karl:

1. Hva har jeg lært?

Jeg har lært hva vi skal gjøre, hva oppgaven er og ubehaget Torbjørn prøvde å formidle.

2. Hva lurer jeg på?

Hva jeg skal utdype meg på i oppgaven min.

3. Hva var interessant?

Klasse kameratene mine sine opplevelser ved å lære norsk.

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Har egentlig ikke jobbet noe særlig, det har bare hvert å høre på. Så jeg vet ikke hva som kan forbedres.

Hans:

1. Hva har jeg lært?

Denne første timen gikk vi bare gjennom hva vi skal gjøre de neste 10 timene med den nye studenten. Vi brukte også en del tid på å bli kjent med hverandre ettersom studenten ville det. Torbjørn viste oss også en modell jeg ikke hadde sett før med navn sirkelmodellen. Denne modellen viste hvilke stadier eller faser vi skulle gjennom hver time.

2. Hva lurer jeg på?

Jeg lurer egentlig ikke på å mye ettersom dette var på en måte bare info vi fikk om fremtiden.

3. Hva var interessant?

Sirkelmodellen og når vi snakket om at samer hadde det vanskelig med å snakke norsk på skolen var interessant, men ellers så var det ikke så mye interessant

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Arbeidsprosessen har vært leken og rolig denne timen. En rolig time, mye informasjon, mye stillhet altså en fin første time på en mandags morgen.

Ettersom det er en mandag og det er morgen vil jeg si at fokusnivået mitt i denne timen lå på rundt en 6/10.

Lea:

Hva har jeg lært?

Jeg har lært hva vi skal gjøre de ti neste norsktimene, hvordan vi skal jobbe og hva vi skal lære om. Vi skal lære om samisk.

Hva lurer jeg på?

Jeg lurer på hvordan det var for samene å måtte snakke norsk.

Hva var interessant?

Jeg synes det er interessant at vi skal lære om samisk kultur.

Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Jeg har fulgt godt med og var stille når andre elever snakket.

Ane:

1. Hva har jeg lært?

Har lært om en sirkel

2. Hva lurer jeg på?

Hvordan vi skal jobbe med oppgaver fremover

3. Hva var interessant?

Sirkelen var nytt å spennende.

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Jeg har følt med.

Logg 2:

Jan:

1. Hva har jeg lært?

Jeg har lært at det er mange som får kritikk for dems måte å snakke på og at noen er blitt flau av sitt eget språk.

2. Hva lurer jeg på?

Jeg lurer på hvordan det er å ikke være norsk og sitte i en norsk time liksom, og selvfølgelig ikke kunne norsk så bra.

3. Hva var interessant?

Det er interessant at samene ble påbudt å snakke norsk og forbudt i å snakke samisk.

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Arbeidsprosessen er bra, føler vi lærer bra, men kanskje vi kan få litt mer tid til skrive oppgavene.

Karl:

1. Hva har jeg lært?

Jeg lærte egentlig ikke noe denne timen.

2. Hva lurer jeg på?

Lære språket samisk, samisk religion og tradisjoner.

3. Hva var interessant?

Det var ingen ting som var interessant denne timen

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Jeg jobbet ikke mitt aller beste, fordi det var bare snakking denne timen.

Lea:

1. Hva har jeg lært?

Jeg har skjont hvorfor det er viktig at man får snakke språket sitt.

2. Hva lurer jeg på?

Jeg lurer på hvordan det føles å være samisk og hvordan den samiske kulturen er. Jeg har også lyst å lære mer om de samiske språkene.

3. Hva var interessant?

Det var interessant å diskutere i grupper og å høre på samisk musikk.

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Jeg har jobbet godt. Jeg var stille når de andre snakket og deltok i gruppediskusjonen.

Ane:

1. Hva har jeg lært?

Jeg har lært at noen av mine medelever har vært flau over sitt språk eller dialekt. Mange blir påvirket om de ikke får snakke sitt morsmål selv om de kan andre språk.

2. Hva lurer jeg på?

Jeg lurer på hvordan den norske befolkningen oppfører seg mot samene i 2021.

3. Hva var interessant?

Jeg syntes den samiske historien er utrolig intresang. Jeg syntes at det er intresangt vi er så påvirket av språket vårt.

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Jeg syntes den har vært veldig bra liker å diskutere.

Logg 3:**Jan:**

Hva har jeg lært?

Jeg har lært at samene bodde der dyrene de jaktet på bodde. Så de flyttet seg etter de. Samene har og mye forskjellige ord og for det de driver med som f.eks. å jakte.

Hva lurer jeg på?

Jeg lurer på hvordan vi hadde samvittighet til å gjøre det vi gjorde mot samene.

Hva var interessant?

Jeg synes det var interessant at de hadde mange forskjellige ord for enkelte ting som snø. Det er jo fordi at det er det de holder på med. De er ute mye og de jakter og driver rein.

Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Karl:

1. Hva har jeg lært?

At samene har en spesiell håndverks form kalt Duodji. De har mange oscarer og det er mange samiske romaner. Samisk språk er en del av Den Finsk-ugriske gren. De har mangeord som beskriver natur.

2. Hva lurer jeg på?

Jeg lurer på kjenne tegnene til Duodji hva er det? Jeg ønsker å lære noen grunn leggende samisk.

3. Hva var interessant?

Samisk kultur å høre at samiske filmer har flere Oscarnominasjoner enn norske.

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Jeg tror den har vært god nok til å ha fått med det viktigste fra presentasjonen.

Hans:

Hva har jeg lært?

I dag har jeg lært litt forskjellig. Jeg har lært om fornorskningspolitikken, at samene ikke er pålitelige dersom de beveger seg på kryss og tvers over landegrensene og at samisk joik ikke inneholder ord, men bare nynning og uttrykk.

Hva lurer jeg på?

Jeg lurer egentlig ikke på noe.

Hva var interessant?

Det interessante var at det var flere forskjellige «dialekter» og at disse dialektene kanskje ikke klarte å kommunisere så bra sammen. Nesten som norsk og dansk.

Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Arbeidsprosessen var fin, lite snakking og bra konsentrasjon fra klassen.
Terningkast 4.

Karl [levert to ganger]:

1. Hva har jeg lært?

Jeg har lært at joik er en type relegiøs sang, og at man joiker om noen ikke noe.
Duodji er håndverk kunst(syng hekling stryking osv) Samisk håndverk.

2. Hva lurer jeg på?

Hvordan har det samiske språket utviklet seg, og har vanlig norsk noe sammenheng med samisk språket.

3. Hva var interessant?

Det at joik er en type religiøs sang og at duodji er håndverk /kunst

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Den har vært bra, vi lærte faktisk om noe interessant denne tiimen

Lea:

Hva har jeg lært?

Jeg har lært at samene har noe som heter «Duodji» som er samisk håndverk. Jeg har lært at flere samiske filmer har fått Oscar nominasjoner. Jeg har også lært mer om fornorskingspolitikken.

Hva lurer jeg på?

Jeg lurer på hvordan det er å leve som same i store byer i Norge.

Hva var interessant?

Det var interessant å lære om samisk kultur og historie.

Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forberedes?

Jeg har fulgt med i timen og skrevet notater til presentasjonen. Jeg har lest om samisk i boken og jobbet godt.

Ane:

Hva har jeg lært?

Jeg lærte nye ting som samisk kultur, fornorskingspolitikk og at det finnes bare 2 samiske ungdomskoler og 2 samiske barneskoler. Og at det finnes forskjellige måter å snakke samisk de har

- Nordsamisk

- Lulesamisk

- Pitesamisk

- Umesamisk

- Sørsamisk

I Norge.

2. Hva lurer jeg på?

Jeg lurer på mer om fornorskingsprosessen.

3. Hva var interessant?

Jeg syntes timen i helhet var interessant, men det jeg husker best er intervjuet med Isaksen

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Jeg er veldig fornøyd med egent arbeids innsats

Logg 4:

Jan:

Hva har jeg lært?

Jeg har lært at Nordsamisk og Sørsamisk er som Norsk og Islandsk

Hva lurer jeg på?

Kan du samisk?

Hva var interessant?

Det er interessant at noen samer mister samisk som morsmålet, det er ikke bra da.

Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Det var veldig tungt å lese de sidene denne timen. Tror ikke det er veldig effektivt å lese så mye, men hvis det er en god del mindre og tror jeg det er bedre.

Min problemstilling:

Hva skjedde mot slutten av fornorskingspolitikken og når sluttet den?

Karl:

1. Hva har jeg lært?

Jeg har lært at det bor cirka 20-25 000 samer i Norge. At nesten alle språk tilhører den indoeuropeiske språkfamilien men at samisk ikke tilhører den språkfamilien. Men heller tilhører finsk-ugrisk språkfamilien

2. Hva lurer jeg på?

Hvorfor er ikke samisk med i den i indoeuropeiske språkfamilien?

3. Hva var interessant?

At det finnes folkelige språkgrupper og at samisk ikke er en del av den indoeuropeiske språkfamilien.

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Jeg tenker arbeidsprosessen denne timen har vært bra. Litt mye lesing så sent på dagen, Men eller bra.

Lea:

1. Hva har jeg lært?

Jeg har lært om de samiske språkene og om samisk kultur.

2. Hva lurer jeg på?

Jeg lurer på hvorfor det er flere samiske språk og hvorfor noen av de samiske språkene er veldig forskjellige.

3. Hva var interessant?

Det var interessant å lese om de samiske språkene.

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Jeg har jobbet godt. Jeg har lest om samisk og begynt på oppgaven om samisk. Jeg har tenkt til å skrive en fagartikkel om fornorskingspolitikken. Problemstillingen min er: «Hvilke konsekvenser fikk fornorskingspolitikken for samene?».

Ane:

1. Hva har jeg lært?

Jeg har lært mer om samer og at vi har en innlevering på 1000 ord innen 20 desember

2. Hva lurer jeg på?

Jeg lurer på mer om fornorskingspolitikken for det er det som er problemstillingen min er hva skjedde i fornorskingsprosessen.

3. Hva var interessant?

Jeg syntes det var interessant det som sto i teksten vi leste om samer. Jeg syntes fornorskningspolitikken er interessant.

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Jeg syntes den var bra. Jeg syntes at denne timen inneholdt sykt mye lesing og det kan være utrolig slitsomt.

Logg 5:

Jan:

Hva har jeg lært?

Jeg har lært litt om hvordan det er å være samisk i en norsk skole, fordi det er min oppgave.

Hva lurer jeg på?

Jeg lurer på hvordan det var å være same og gå på en skole hvor lærerne snakket norsk ingen andre enn barna som gikk der kunne samisk.

Hva var interessant?

Jeg synes det er veldig interessant at vi nordmenn har gjort noe så sykt som å ta fra språket til et urfolk, eller i hvert fall prøvd-

Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Arbeidsprosessen har vært grei. Kan bli bedre men det er alltid litt vanskelig å komme i gang i begynnelsen.

Karl:

1. Hva har jeg lært?

Hvordan de samiske bokstavene ser ut, hvor mange, hvilken som ligner på norske, sett at de bare har 6 vokaler, hvordan de som er ander ledes høres ut. Og hva problem stilingen min er.

2. Hva lurer jeg på?

Hvor annerledes er samisk fra norsk?

3. Hva var interessant?

Hvordan samiske bokstaver uttales

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Litt lav kunne ha hvert litt mer våken.

Hans:

Hva har jeg lært?

Under denne timer har jeg lært meg at det samiske språket har 29 bokstaver og at 1000 ord egentlig ikke er så mye.

2. Hva lurer jeg på?

Jeg egentlig ikke på noe.

3. Hva var interessant?

Det jeg fant interesant var noen artikler jeg lese ra 2001 og de sa « det tok 100 år å fornorske samene, og da tar det sikkert 100 år til å gjøre oss til samar igjenn».

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?
Arbeidsroen i klassen var ganske bra og jeg følte at jeg fikk ned på papiret det jeg ville.

Karl [levert to ganger]:

1. Hva har jeg lært?

Historien til samisk går tilbake til det finskesamiske urspråket. Samiske språket danner en språkgruppe som er en del av den uralske språkgruppen. Samisk snakkes i Norge, Sverige, Finland og Russland.

2. Hva lurere jeg på?

Hvor mange samiske språktyper finnes det?

3. Hva var interessant?

At historien til samisk går tilbake til finskesamisk urspråk. At samisk snakkes i Norge, Sverige, Finland og Russland-

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Helt greit, men må jobbe bedre og mer effektivt neste gang.

Lea:

1. Hva har jeg lært?

Jeg har lært om fornorskingspolitikken. Jeg har lært hvorfor de norske myndighetene ville fornorske samene.

2. Hva lurere jeg på?

Jeg lurere på når samene kom til Norge og hvor folkegruppen stammer fra.

3. Hva var interessant?

Det var interessant å lese om fornorskingspolitikken og å lære mer om hvorfor samene ble fornorsket.

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Jeg har jobbet godt denne timen. Jeg har lest om fornorskingspolitikken og jeg har kommet godt i gang med å skrive på oppgaven min om samisk historie.

Ane:

1. Hva har jeg lært?

Jeg lærte om hvordan jeg skal skrive oppgaven om samene. Litt om joik og hvordan jeg skal skrive tekst når det er en fag artikkel.

2. Hva lurere jeg på?

Jeg lurere på hvordan timene skal være fremover til juleferien.

3. Hva var interessant?

Jeg syntes timen generelt var ganske interessant likte at vi fikk en fin velkomst med litt joik helt i begynnelsen av timen. Noe mer jeg syntes var interessant var at vi får forme oppgaven litt som vi vil selv.

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Jeg er fornøyd med arbeide jeg har gjort denne timen. Nei ikke noe jeg syntes bør forbedres alt er supert 😊

Logg 6:

Jan:

Hva har jeg lært?

Jeg har lært mer om hvordan samene hadde det under fornorskingspolitikken. Og hvordan det har påvirket livene til folk.

Hva lurer jeg på?

Jeg lurer på hvorfor kanskje staten og lærerne synes det som skjedde under fornorskingspolitikken var greit. Det forundrer meg.

Hva var interessant?

Jeg synes det er interessant hvordan samene ble behandlet fordi det er sykt at noe slikt skjedde. Jeg kan ikke selv forestille meg å være i den situasjonen

Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Arbeidsprosessen har vært greit, men kan forbedres ja.

Karl:

1. Hva har jeg lært?

Hvordan det samiske alfabetet uttales, og fått skrevet det ned.

2. Hva lurer jeg på?

Hva er de spesielle reglene for ordtyper og hva slags ord typer.

3. Hva var interessant?

Hvordan Á uttales

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Kunne kanskje ha hatt litt bedre fokus.

Hans:

Hva har jeg lært?

Denne timer har jeg lært hvordan samene har 6 forskjellige ord for å hoppe. Jeg lærte litt mer hva fornorskingspolitikken gikk ut på.

2. Hva lurer jeg på? Jeg lurer ikke på noe

3. Hva var interessant? Det jeg syntes er interessant er det faktum at joiking ikke inneholder noen form for ord, men bare lyder.

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Arbeidsprosessen i denne timen har vært greit. Lite mas og mange som gjør det de skal. Arbeidsroen var bra. Jeg vil gi denne timen ett terningkast på 4/6.

Svein:

1. Hva har jeg lært?

At i omlag 100år var den offisielle norske politikken at samene skulle assimileres i det norske samfunnet.(At samene be utsatt for fornorskingspoletikk)

2. Hva lurer jeg på?

Hva gjorde at vi nordmenn trodde vi var så mye bedre enn samene, at vi kan prøve å endre på hvordan de lever og hvordan de snakker?

3. Hva var interessant?

At samene ble utsatt for fornorskingspoletikken.

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Bra. Lest mye og tatt til meg mye informasjon om hvordan samene har det.

Lea:

1. Hva har jeg lært?

Jeg har lært hva som skjedde under fornorskingspolitikken og hva myndighetene gjorde. Jeg har lært om motstanden samene gjorde mot denne politikken.

2. Hva lurer jeg på?

Jeg lurer på hvilke folkegrupper samene stammer fra og når samene kom til Norge. Jeg lurer også på hvorfor nordmennene ikke ville beholde det samiske språket.

3. Hva var interessant?

Det var interessant å lese om fornorskingspolitikken.

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Jeg har jobbet godt. Jeg har lest om fornorskingspolitikken og fortsatt å skrive på oppgaven min om samisk historie.

Ane:

1. Hva har jeg lært?

Jeg har lært om fornorskingspolitikken og kilder.

2. Hva lurer jeg på?

Jeg lurer på hvordan samene ble påvirket i etterkant av fornorskingspolitikken.

3. Hva var interessant?

Jeg synes det er interessant å lære om kilder for det får jeg bruk for senere i live og no. Jeg lærte en del om hvorfor samene ble undertrykt.

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Jeg syntes min arbeids innsats i timen i dag var velig bra fikk litt mer informasjon om samene. Og fikk skrive litt mer om samenes historie.

Logg 7:

Jan:

Hva har jeg lært?

Jeg har lært enda mer om hvordan samene hadde det igjennom fornorskingspolitikken og hva som foregikk.

Hva lurer jeg på?
Jeg lurer egentlig ikke på noe.

Hva var interessant?
Jeg synes det er interessant hvordan lærere fikk betalt i forhold til hvor mange «lapper» de klarte å lære norsk. Det er jo bare helt absurd.

Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?
Arbeidsprosessen har vært bedre denne timen. Føler meg mer opplest på det jeg har om og mer klar for å skrive om fornorskingspolitikken.

Hans:

Hva har jeg lært?
jeg har lært at samene har blitt undertrykt i flere tusen år og at fornorskingspolitikken er nesten det samme som rasisme for minoritetsgrupper.

Hva lurer jeg på?
Jeg lurer egentlig ikke på noe som helst

Hva var interessant?
Det jeg syntes er interresant er hvordan vi får lov til å bruke vårt klasserom n år det er så enormt mye bråk utenifra.

Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?
Arbeidsroen i denne timen var ok, men ikke det beste jeg har vært med på. 6/10.

Svein:

1. Hva har jeg lært?
Flere av de samiske språkene er truet, og risikerer å forsvinne helt i fremtiden. I internasjonal sammenheng er alle samiske språk klassifisert som «truet», alvorlig truet eller nesten forsvunnet.

2. Hva lurer jeg på?
Hvordan innledningen på teksten bør vær.

3. Hva var interessant?
at samiske språket er truet, og risikerer å forsvinne helt i fremtiden.

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?
Ganske bra, kan selvfølgelig alltid jobbe litt bedre men jaja.

Lea:

1. Hva har jeg lært?

Jeg har lært hva samene gjorde for å vise motstand mot fornorskingspolitikken. Jeg har lært hvilke rettigheter samene har i dag.

2. Hva lurer jeg på?
Jeg lurer på når samene kom til Norge og hvilken folkegruppe de stammer fra.

3. Hva var interessant?

Det var interessant å lese om fornorskingspolitikken.

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Jeg har jobbet med oppgaven min om samisk historie. Konsentrasjonen min har ikke vært så bra denne timen fordi det har vært mye bråk ute og en del bråk i klasserommet.

Ane:

Hva har jeg lært?

Jeg har lært mer om fornorskingspolitikken. Og hva som var grunnen til at norske myndigheter ville gjøre samene mer norske. Norge ville øke nasjonalfølelsen til Norge og da var hoved argumentet at samene måtte bli som den norske befolkningen.

Hva lurer jeg på?

Jeg lurer på hva som er resultatet av fornorskingspolitikken

Hva var interessant?

Jeg syntes alt om den samiske kulturen er utrolig spennende.

Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Jeg har jobbet mye, men hadde ønsket at jeg hadde fått litt mer informasjon ned på papiret. Men er viktig å finne best informasjon.

Logg 8:

Jan:

Hva har jeg lært?

Jeg har lært at i Alta var det veldig tøft å være same på 80-tallet

Hva lurer jeg på?

Hvordan hadde samene det under og etter fornorskingspolitikken(dette skal jeg svare på, men hvis du har tips så er det greit)?

Hva var interessant?

Jeg synes det er interessant hvordan nordmenn behandlet samer som dritt.

Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Litt tilbake etter forrige time, men den er bedre enn det den har vært og det den var. Så er fornøyd egentlig i dag.

Lea:

1. Hva har jeg lært?

Jeg har lært mer om samisk historie ved å høre hva en medelev hadde skrevet på sin oppgave om fornorskingspolitikken.

2. Hva lurer jeg på?

Jeg lurer ikke på noe etter denne timen.

3. Hva var interessant?

Det var interessant å høre hva en medelev hadde skrevet på sin oppgave.

4. Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Jeg fikk ikke jobbet så mye med oppgaven min denne timen, men jeg fikk tilbakemelding av en medelev på det jeg har skrevet. Jeg kan kanskje konsentrere meg litt bedre neste time.

Ane:

Hva har jeg lært?

Jeg har lært mer om fornorskningspolitikken. Og hva som var grunnen til at norske myndigheter ville gjøre samene mer norske. Norge ville øke nasjonalfølelsen til Norge og da var hoved argumentet at samene måtte bli som den norske befolkningen. Leste en del av samisk historie.

Hva lurer jeg på?

Jeg lurer på hva som er resultatet av fornorskningspolitikken

Hva var interessant?

Jeg syntes alt om den samiske kulturen er utrolig spennende.

Hvordan har arbeidsprosessen vært denne timen? Hva kan forbedres?

Jeg har jobbet mye, men hadde ønsket at jeg hadde fått litt mer informasjon ned på papiret. Men er viktig å finne best informasjon. Kunne ha jobbet litt bedre

Logg 9:

Jan:

- Har ditt syn endret seg siden dere diskuterte dette sist?

Kanskje litt, fordi jeg har jo nå fått en bedre innsikt i hva som skjedde under fornorskningspolitikken ettersom jeg har lest flere intervjuer med samer som akkurat opplevde dette.

- Hvordan har det endret seg?

Jeg har bedre forståelse over hvordan samene hadde det.

- Hvordan ville du reagert nå, dersom du ikke fikk lov til å snakke ditt eget språk på skolen?

Jeg hadde blitt sur og protestert. Jeg hadde ikke sluttet å snakke norsk og jeg hade fått flere med meg.

- Hva tenker du nå om samfunnet bør verne språk som står i fare for å dø ut?

Jeg synes samfunnet bør verne språk som står i fare for å dø ut ja. Språk er viktig for alle, det er en stor del av identiteten vår, og det samfunnet vi er en del av.

- Hva tenker du nå om hva vi mister når vi mister språket vårt?

Vi mister den måten å uttale oss på på ekte. Norsk var det første språket jeg begynte å lære. Det hadde vært trist å ikke kunne uttalt hva jeg føler med «mine» ord. Å snakke norsk er ikke det samme som å snakke engelsk eller spansk. Jeg har en spesiell tilknytning til norsk. Det er en del av meg.

- Kan dette fagstoffet brukes i andre fag eller andre sammenhenger i livet enn i norskfaget, og i så fall hvilke sammenhenger og hvordan?

Det gjør jo at jeg før bedre forståelse for andre ting også. Som for eksempel religion. Når jeg møter andre religioner så kan jeg jo ha bedre forståelse for dem.

Lea:

Har ditt syn endret seg siden dere diskuterte dette sist?

Nei, synet mitt har ikke endret seg. Jeg har ikke vært flau over mitt eget språk eller fått kritikk for språket mitt. Jeg mener alle bør få lov til å snakke sitt eget språk på skolen.

Hvordan har det endret seg?

Synet mitt har ikke endret seg.

Hvordan ville du reagert nå, dersom du ikke fikk lov til å snakke ditt eget språk på skolen?

Jeg ville blitt sur og hadde synes at det var rart. Jeg hadde følt at det var urettferdig og ville gjort motstand.

Hva tenker du nå om samfunnet bør verne språk som står i fare for å dø ut?

Jeg tenker at samfunnet bør verne språk som står i fare for å dø ut. Det er viktig å ta vare på språk og ikke nekte folk å snakke språket sitt.

Hva tenker du nå om hva vi mister når vi mister språket vårt?

Vi mister en del av identiteten vår og en del av kulturen vår. Språket er en viktig del av kulturen vår som man ikke vil miste.

Kan dette fagstoffet brukes i andre fag eller andre sammenhenger i livet enn i norskfaget, og i så fall hvilke sammenhenger og hvordan?

Ja, dette fagstoffet kan brukes i andre fag. Dette fagstoffet kan for eksempel brukes i samfunnskunnskap fordi kultur har noe med samfunnet å gjøre. Det kan også brukes i historiefaget fordi det handler om samisk historie. Fagstoffet kan brukes til samisk språkfag.

Ane:

Har ditt syn endret seg siden dere diskuterte dette sist?

Nei det har de ikke.

Hvordan har det endret seg?

Hvordan ville du reagert nå, dersom du ikke fikk lov til å snakke ditt eget språk på skolen?

Jeg ville reagert sterkt og syntes at det hadde vært veldig urettferdig. Rart å gjennomføre dager uten tilgang på språket mitt hadde hatt mer vansker om å uttrykke meg på den måten, jeg hadde hatt behov for. Jeg hadde syntes det var slemt av noen å bare bestemme at jeg ikke fikk bruke morsmålet mitt i min hverdag.

Hva tenker du nå om samfunnet bør verne språk som står i fare for å dø ut?

Jeg tenker at samfunnet må verne alle språkene for i disse språkene står det en sterk historie bak og mange mennesker sin måte å uttrykke seg og sin identitet. Er viktig at alle får snakke sitt språk og være en del av sinn kultur og være stolt over det.

Hva tenker du nå om hva vi mister når vi mister språket vårt?

Vi mister en del av evnen med å kommunisere med de rundt oss. Evnen til å uttrykke hva vi mener. Det blir mye vanskeligere å gjøre daglige oppgaver uten språk. Det blir lettere å misforstå hverandre uten evnen til å forklare å det skalper som oftest konflikt som kan bli et stort problem i lengden.

Kan dette fagstoffet brukes i andre fag eller andre sammenhenger i livet enn i norskfaget, og i så fall hvilke sammenhenger og hvordan?

Det kan brukes i samfunnsfag. Og i mitt vinnelige liv i hverdagen min for samisk kultur er i mitt land og det er en folkegruppe og en historie som er en del av landet. Og jeg har lært at det er ikke en selvfølge å kunne være hvem man vil å snakke sitt eget språk.

Logg 10:

Jan:

Har gitt meg følelse av at jeg kan mer om samisk og at jeg mestrer mer om samisk historie.

Det stoppet litt opp når jeg ikke hadde mer informasjon, men har funnet det igjen.

Jeg tror at det viktigste nå er å skrive noe også rette det etterpå. Så jeg skal gjøre det.

Har ingen spørsmål foreløpig. 😊

Hans:

1. Hva har læringsprosessen gitt av innsikt, erkjennelse, kunnskap og følelse av mestring?

Læringsprosessen for meg har gitt følelse av mestring, kunnskap om hvordan samene har følt seg under undertrykkingen, hva som ble konsekvensene for det og hvordan alt startet.

2. Hvor stoppet det opp i arbeidet, og hvorfor stoppet det opp?

Det stoppet egentlig ikke så veldig opp for meg, det var heller det at det ikke kom i gang, men til slutt kanakk jeg koden og fant ut at det snart er jul og at jeg måtte legge inn en liten innsats på skolen i år også...

3. Hvordan kan du få til en like god eller bedre læringsprosess om du får en ny utfordring som denne? At lærerene satt strengere krav for hver time. Dette blir kanskje ikke så populært blant elevene, men det er det vi trenger. Alle trenger mål i livet, alle trenger et mål i timen.

4. Hvilke spørsmål lurer dere fortsatt på om fagstoffet, hva vet dere ikke enda?

Føler jeg har ganske god kontroll på det meste så lenge jeg ikke blir dradd opp til en muntlig eksamen i norsk om samisk 😊.

Svein:

1. Hva har læringsprosessen gitt av innsikt, erkjennelse, kunnskap og følelse av mestring?

Læringsprosessen har gitt meg innsikt på Hvordan samene har det i dag og hvordan de hadde det før i tiden. Kunnskap på hvordan vi har endret måten vi behandler samene på og en følelse av mestring når det gjelder å finne de mest interessante faktaene om fornorskningens politikken

2. Hvor stoppet det opp i arbeidet, og hvorfor stoppet det opp?

Det stoppet opp i begynnelsen og i midten av oppgaven. Litt fordi på begynnelsen var jeg ikke sikker på hva jeg skulle skrive om. I midten av teksten sleit litt med å finne interessante fakta

3. Hvordan kan du få til en like god eller bedre læringsprosess om du får en ny utfordring som denne?

Det vet jeg ikke faktisk, Kanskje lære av de feilene du gjorde den første gangen og forbedre det til neste gang.

4. Hvilke spørsmål lurer dere fortsatt på om fagstoffet, hva vet dere ikke enda?

Har ikke noen spesielle spørsmål om fagstoffet. Vil si at vi vet det meste.

Lea:

Hva har læringsprosessen gitt av innsikt, erkjennelse, kunnskap og følelse av mestring?
Jeg har lært mer om samenes historie, kultur og språk. Jeg har lært ekstra mye om
fornorskingspolitikken. Jeg har fått mer innsikt i hva samene har vært igjennom.

Hvor stoppet det opp i arbeidet, og hvorfor stoppet det opp?

Det stoppet ikke opp i arbeidet.

Hvordan kan du få til en like gode eller bedre læringsprosess om du får en ny utfordring som
denne?

Jeg kan fortsette å jobbe like godt og følge like godt med som jeg har gjort. For å få en enda
bedre læringsprosess kan jeg bli flinkere til å spørre om ting.

Hvilke spørsmål lurer dere fortsatt på om fagstoffer, hva vet dere ikke enda?

Jeg lurer på når samene kom til Norge og hvor de kom fra.

Ane:

Hva har læringsprosessen gitt av innsikt, erkjennelse, kunnskap og følelse av mestring?
Jeg har likt læringsprosessen god. Kunnskaps nivå mitt har god opp.

Hvor stoppet det opp i arbeidet, og hvorfor stoppet det opp?

Det stoppet opp når jeg leste og ville finne mer informasjon om emne jeg hadde fått.

Hvordan kan du få til en like god eller bedre læringsprosess om du får en ny utfordring som
denne?

Få velge litt selv på veien i læringsprosessen det satt jeg veldig stor pris på i denne
læringsprosessen.

Hvilke spørsmål lurer dere fortsatt på om fagstoffet, hva vet dere ikke enda?

Er ikke så mye jeg lurer på om fagstoffet har fått lære det meste underveis.

Prosjektrapport:**Ane:**

**Hvordan ble prosjektet gjennomført? Planlegging, samarbeid, problemer underveis,
hvordan møtte du problemene og hvordan håndterte du dem?**

Arbeidsprosessen var litt ny, og dette var en måte som jeg ikke har jobbet på før. Jeg jobbet
alene på dette prosjektet. Da var det jeg som måtte planlegge alt selv. Det fungerer greit for
meg både å jobbe alene og å jobbe i gruppe med andre med elever. I noen tilfeller er det litt
deilig å bestemme alt selv. Det hender nok at det er litt mer effektivt da. Et av problemene jeg
møtte på opp til flere ganger er motivasjonen og det å jobbe jevnt og bruke timene vi fikk
tildelt på skolen. Det har også vært utfordrende å måtte lese så mye underlagsinformasjon, da
jeg bruker lang tid på å lese mye tekst. Dysleksien min gjør at dette blir tidkrevende og at jeg
må jobbe mye med motivasjonen min.

Opplevde også utfordringer med å lagre noen av dokumentene, noe som resulterte at jeg måtte
lage denne rapporten på nytt.. Rutiner knyttet til lagring av dokumenter er viktig og det tar jeg
med meg i videre arbeid.

**Evaluer hva du er fornøyd med, både med måten du har jobbet, og hvordan produktet
ble. Hva kunne du gjort annerledes?**

Jeg er fornøyd med resultatet, men har nok litt å hente på å jobbe jevnere i løpet av de ukene jeg har hatt tilgjengelig for å jobbe med prosjektet. Jeg startet bra og fikk gjort mye, men så dabbet det litt av mot slutten. Jeg hadde mange innleveringer i tillegg, så da er det lett for at motivasjonen synker en del. Det er vel noe som skjer med de fleste mennesker. Hvis det er noe jeg kunne ha gjort annerledes så er det å ferdigstille alt i god tid før fristen, og å jobbe jevnere.

Jeg er veldig fornøyd med læringsprosessen og hvordan jeg har måtte jobbe med materialet som er tilgjengelig. Jeg likte måten å jobbe på og det har til tider vært veldig gøy.

Hva har du lært av arbeidsprosessen? Både faglig innhold om samisk, men også av å arbeide på denne måten.

Jeg har lært mye om samene og ikke bare om fornorskingsprosessen/fornorskingspolitikken. Det er interessant å lese om samisk kultur og alle de utfordringene de har møtt på i flere 100 år. Når jeg jobber med en oppgave over lengre tid lærer du fagstoffet på en helt annen måte. Jeg er ganske sikker på at jeg hadde husket en del av dette stoffet hvis jeg får det på muntlig eksamen, enn om jeg hadde hatt en kortere læringsprosessen. Jeg kommer til å bruke denne metoden i som forberedelse til eksamen. Jeg lærte at jeg klarer å jobbe mer selvstendig.

Hva synes du om å arbeide på en slik utforskende måte som dette?

Det er veldig interessant å få muligheten til å fordype seg i ulike emner. Og bestemme selv hvordan jeg vil strukturere teksten min. Det og få jobbe med en oppgave som ikke er beskrevet til punkt og prikke av en lærer syntes jeg var en fin mulighet til å føle meg mer selvstendig. I tillegg tror jeg at jeg har lært mye mer enn hvis oppgaven var definert på forhånd.

Jan:

1. Hvordan ble prosjektet gjennomført? Planlegging, samarbeid, problemer underveis, hvordan møtte du problemene og hvordan håndterte du dem?

Jeg følte egentlig at det fløt mye. Jeg følte at når jeg jobbet litt og litt hver dag så ble det ikke så stress siste uken. Jeg møtte et problem fordi jeg skulle egentlig skrive et stort langt avsnitt, men så tok jeg alt vekk og skrev det på nytt inn i tre avsnitt. Så problemene prøvde jeg å fikse så fort så mulig. Men når vi jobbet på skolen så var det ikke så lett, fordi det var ganske mye masing i klasserommet noen timer. Gikk bedre til slutt, men er faktisk overrasket over at jeg ble ferdig så fort. Trodde at det skulle ta lenger tid.

2. Evaluer hva du er fornøyd med, både med måten du har jobbet, og hvordan produktet ble. Hva kunne du gjort annerledes?

Jeg er fornøyd med måten jeg har jobbet på. Jeg hater når jeg må stresse med å bli ferdig med en innlevering, men det slipper jeg nå. Jobbe jevnt og trutt er tingen. Jeg synes det måten jeg har jobbet på var bra. Jeg hentet mye informasjon også begynte jeg å skrive. Produktet ble jo greit synes jeg, men jeg har kanskje litt få ord. Men tror ikke det er antall ord det handler mest om. Det er vel mer innhold og sånn. Regner med det ikke trekker alt for mye ned, håper i hvert fall ikke det, lol.

3. Hva har du lært av arbeidsprosessen? Både faglig innhold om samisk, men også av å arbeide på denne måten.

Jeg har lært at jeg en bedre måte å skrive tekster på nå. Eller i hvert fall en bedre måte å planlegge og arbeide. Av samisk så har jeg lært masse om hvordan samer hadde på

internatskoler hvor lærere ikke en gang kunne samisk og skulle lære dem norsk. Så jeg har lært hvor forferdelig det egentlig var der, hvor ille det må ha vært for de barna. Fornorskingspolitikken var jo bare noe jævlie greier. Skjønner egentlig ikke hva som gikk gjennom hodene til de som bestemte at det skulle være slik. Behandle de som ingenting. Det er ganske dårlig.

4. Hva synes du om å arbeide på en slik utforskende måte som dette?

Jeg synes det var greit. Men liksom hvis jeg for eksempel hadde fått en slik oppgave om fotball, da hadde det vært spennende. Altså det er selvfølgelig spennende, men fotball er jo mer spennende. Da hadde jo jeg villet skrevet, så i utgangspunktet så var det bra. Likte at vi fikk så mange forskjellige typer tekster å velge mellom. Men jeg likte den sirkelen Torbjørn brukte, fordi jeg synes det er veldig viktig at vi lærer hvorfor vi gjør det vi gjør. Jeg er en sånn som ser et mattestykke og tenker «Koffor f*en skal vi lære dette», jeg synes ting vi ikke har bruk for trenger vi ikke å bruke tid å.

Lea:

1. Hvordan ble prosjektet gjennomført? Planlegging, samarbeid, problemer underveis, hvordan møtte du problemene og hvordan håndterte du dem?

Først valgte jeg hvilken sjanger jeg ville skrive i. Deretter valgte jeg hvilket tema innenfor samisk jeg ville skrive om, og jeg valgte problemstillingen min. Jeg søkte opp temaet til problemstillingen min på internett, og begynte å lese meg opp om temaet. Jeg begynte å skrive etter jeg hadde fått lest litt, og byttet på å skrive og lese. Jeg har jobbet ganske selvstendig og har ikke trengt så mye hjelp.

Jeg har spurt medelever om det er noe jeg har lurt på underveis i prosessen. Jeg har også lest deler av oppgaven min til en medelev og fått tilbakemelding på det, og gikk hørt en medelev lese opp sin tekst. Det eneste problemet jeg har møtt på er at jeg fikk litt skrivesperre midt under prosjektet. Det varte ikke så lenge, og jeg kom godt i gang med skriveingen igjen etter at jeg fikk lest litt mer.

2. Evaluer hva du er fornøyd med, både med måten du har jobbet, og hvordan produktet ble. Hva kunne du gjort annerledes?

Jeg er fornøyd med både måten jeg har jobbet på og hvordan produktet ble. Jeg har jobbet individuelt og selvstendig, og synes jeg har jobbet godt i timene. Hvis jeg skulle gjort noe annerledes kunne jeg kanskje spurt litt mer om hjelp når jeg hadde ting jeg lurte på eller trengte hjelp til. Da kunne jeg kommet meg videre med prosjektet mitt litt raskere.

3. Hva har du lært av arbeidsprosessen? Både faglig innhold om samisk, men også av å arbeide på denne måten.

Jeg har lært litt om mange forskjellige temaer innenfor samisk når vi hadde felles undervisning. Jeg har lært mye av arbeidsprosessen. Jeg har lært mer om samisk kultur, historie og språk. Jeg har lært at det er flere samiske språk som er ganske forskjellige. Jeg har lært at samene har noe som heter duodji som er samisk håndverk. Jeg har lært hva de samiske språkene heter og hvor de blir brukt. De mest brukte samiske språkene er nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk. Jeg har lært at de samiske språkene er en del av den uraliske språkfamilien. Jeg har lært at det er mange samer som ikke kan samisk.

Jeg fikk en mer dypere forståelse for samisk historie etter jeg begynte å jobbe med oppgaven min om fornorskingspolitikken. Jeg har spesielt lært mye om denne politikken og hva som

skjedde med samene under den tiden. Måten vi har arbeidet på er en måte som fungerer bra for meg. Jeg lærer mye av å jobbe på en slik måte.

4. Hva synes du om å arbeide på en slik utforskende måte som dette?

Jeg har likt å arbeide på en slik utforskende måte som dette. Jeg synes det er interessant, og jeg har lært mye som jeg ikke visste fra før av. Jeg er ganske glad i å lete etter informasjon og jobbe alene, så dette er noe jeg vil gjøre flere ganger.

Hans:

1. *Hvordan ble prosjektet gjennomført? Planlegging, samarbeid, problemer underveis, hvordan møtte du problemene og hvordan håndterte du dem?*

Prosjektet mitt begynte ikke å ta form før lenge ut i timene vi hadde med Torbjørn. Jeg tror ikke at jeg hadde ett eneste ord nedskrevet da vi kom til time 4, men dette snudde raskt. Jeg begynte deretter å jobbe jevnt utover timene. Problemet jeg støttet på var det at mange av disse dokumentene på nett var skrevet på samisk eller på nynorsk, så det ble på en måte en oversettelsesdel også. Det ble litt ekstra arbeid, men det måtte bare gå...

2. *Evaluer hva du er fornøyd med, både med måten du har jobbet, og hvordan produktet ble. Hva kunne du gjort annerledes?*

Jeg er fornøyd med at jeg kom i gang til slutt og at jeg har fått ett innblikk i hvordan samene faktisk ble behandlet under forforskningen og hvordan de kanskje følte seg da.

Produktet så litt hulter til bulter ut i starten men etterhvert så vil jeg si at det har blitt ganske så bra.

Det jeg kunne ha gjort annerledes var å ha kommet i gang litt kjappere og eller ha i det minste funnet en problemstilling i en av de første timene.

3. *Hva har du lært av arbeidsprosessen? Både faglig innhold om samisk, men også av å arbeide på denne måten.*

Jeg har lært det jeg vil si er alt om samene og det at om du gir men en oppgave som skal skrives på 1000 ord i løpet av en 10 timers periode så kommer jeg til å begynne å skrive etter gode 5-6 timer.

Det som overrasket meg de første timene var det at jeg ikke lærte så mye av det han eller *** sa, men det jeg lærte av å høre på diskusjonene *** hadde med folk rundom i klasse, det var alt fra alfabetet på samisk til hvilke matriale samene brukte til å lage koftene sine.

4. *Hva synes du om å arbeide på en slik utforskende måte som dette?*

Jeg syntes at har vært greit, men kanskje at lærerne skulle satt et mål for hver time at alle elevene mist skulle ha skrevet 200 ord per time eller at vi måtte ha bestemt oss for en problemstilling første timen. Eller eventuelt bare gitt oss halvparten av tiden så vi fikk føle på litt tidspress. Det er også spennende på samme tid, siden du får liksom mye mer å se på og bestemme deg for og du har faktisk for en gangs skyld muligheten til å velge det du faktisk syntes er pittelitegranne spennende.

Vedlegg 9: Metodologiske notater (feltnotater) fra intervjusituasjonene

Intervju 1 med Mina: Ingenting å notere foruten det som foreligger i transkripsjonen.

Intervju 2 med Ole i del 1 om forskningsspørsmål 2ABC: Forstyrrelser underveis i intervjuet fordi vi var på et sted som skulle brukes som møtelokale senere på dagen. Det forstyrret noe av flyten i intervjuet, og førte til at jeg måtte stille noen av spørsmålene om igjen fordi vi mistet tråden. Det kan også ha ført til at informanten mistet fokus.

Fokusgruppe 1: Ingenting å notere foruten det som foreligger i transkripsjonen.

Fokusgruppe 2: En elev kom sent grunnet tekniske problemer. Samme elev logget av, da han holdt på å gå tom for strøm. Koblet seg aldri på igjen. Regnes som frafall.

Vedlegg 10: Plan for undervisning og feltnotater fra undervisningen

1. time	Mål for timen: Bli kjent med elevene, gjøre læringsprosessen synlig og gi en struktur slik at alle elevene vet hva som er målet.			Hvordan gikk det?	Min tolkning.
15 min	HVA 1 Bli kjent med elevene.	HVORDAN 1 <u>Navnerunde</u> , der alle elevene presenterer sitt <u>navn</u> og <u>forteller</u> tre ting de liker å gjøre på <u>fritiden</u> . Til sist presenterer <u>jeg</u> meg <u>sely</u> .	HVORFOR 1 For å bli kjent med elevene og gjøre terskelen <u>lavere</u> for å delta i <u>muntlige</u> aktiviteter.	1 Alle fortalte <u>velvillig</u> om fritidsinteresser og <u>navnene</u> sine.	
10 minutter	2 Introdusere sirkelmodellen.	2 Sirkelmodellen <u>presenteres</u> vha. PP, der <u>jeg</u> <u>snakker</u> om <u>hva</u> som inngår i <u>hver</u> fase. Få med noe om <u>refleksjonsnotatene</u> .	2 For å gjøre elevene bevisst på <u>hvordan</u> læringsprosessen skal gå for seg. Å lære å lære.	2 Elevene virket oppvakte og <u>fulgte</u> godt med	
10 minutter	3 Presentere kompetansemålet og delmål	3 <u>Jeg</u> <u>forteller</u> om kompetansemålet og <u>hva</u> som inngår i det.	3 For at elevene skal ha det klart for seg <u>hva</u> som er målet med perioden.		
5 minutter	4 Presentere <u>evalueringen</u> .	4 <u>Jeg</u> <u>forteller</u> om at <u>jeg</u> skal evaluere <u>hvordan</u> opplegget har gått gjennom <u>videointervjuer</u> med to grupper på seks elever. Legge ut samtykkeskjema på <u>itslearning</u> .	4 For at elevene skal være fortrolig med <u>evalueringen</u> og at de vet <u>hva</u> de har i vente.	4 Elevene <u>sier</u> , at de er innforstått med det	
5-10 minutter	5 Begynne <u>hvorfor</u> -fasen	5 Hypotetisk eksempel med Kåre som <u>ikke</u> får snakke språket sitt. Kåre <u>snakker</u> norsk, men får <u>ikke</u> lov til det i klasserommet eller i andre offisielle <u>sammenhenger</u> . Når han skal snakke, må han snakke svensk, som han <u>ikke</u> har møtt før han begynte på skolen.	5 For å aktualisere og <u>kontekstualisere</u> <u>hvordan</u> <u>samene</u> kan ha opplevd fornorskingspolitikken.	5 To elever fortalte fra *** (<u>innovandere</u>) fortalte <u>velvillig</u> om språk og identitet, samt kulturelle <u>utfordringer</u> . De andre elevene <u>fulgte</u> godt med.	
Resten av timen (5-10 min)	6 <u>Hvor</u> -fasen og refleksjonsnotat.	6 Elevene lager en logg, der de skriver om: (a) <u>hva</u> har <u>jeg</u> lært? (b) <u>hva</u> lurte <u>jeg</u> på? (c) <u>hva</u> var interessant? (d) <u>Hvordan</u> har arbeidsprosessen vært denne timen, <u>hva</u> kan <u>forbedres</u> ?	6 For å metareflektere.	6 Noe teknologisk krøll, men når det ble <u>ordnet</u> gikk elevene godt i gang.	

2. time	Mål for timen: Elevene skal reflektere over <u>eget</u> språk, og <u>hva</u> det har å si for egen identitet. De skal også <u>se</u> viktigheten av å lære om samisk.			Hvordan gikk det?	Min tolkning.
10 min	HVA 1 <u>Hvorfor</u> -fasen. Aktualisere	HVORDAN 1 Samisk musikkinnslag. https://www.youtube.com/watch?v=gmoMxwNJSo&ab_channel=IS%C3%81K - <u>Isak</u> . Låten heter <u>Curves</u> <u>Munie</u> og betyr på norsk «Rop på meg». <u>Sangen</u> handler om <u>hvordan</u> det er å flytte fra et samisk språkområde, til et <u>annet</u> sted, der artisten nå <u>savner</u> sitt samiske <u>hjem</u> , og frykter å miste sitt samiske språk. <u>Sangen</u> oppfordrer oss til å ta vare på det samiske språket.	HVORFOR 1 For å aktualisere stoffet, vekke <u>interessen</u> til elevene og å oppleve samisk kultur i moderne drakt.	1 IT-trøbbel i <u>oppstarten</u> , men det <u>løste</u> seg fort. Fin ro da vi <u>hørte</u> <u>sangen</u> <u>sammen</u> .	
20 min	2 Aktualisere <u>videre</u> gjennom refleksjon om språk	2 Spørsmål i grupper på fire, deretter plenum (skriv ut ark med <u>oppgavene</u>): • Har du noen gang vært flau eller stolt over ditt <u>eget</u> språk? Fortell. • Har du noen gang fått kritikk for måten du <u>snakker</u> på? <u>Hvordan</u> reagerte du? <u>Hvilke</u> følelser satt det i gang? • Har du fått <u>uønsket</u> <u>oppmerksomhet</u> på grunn av språket ditt? På <u>hvilken</u> måte? • Tenker du i dag at din egen språksituasjon har vært en styrke eller en svakhet for deg?	2 <u>Aktualisering</u> fortsetter, og elevene kan relatere fagstoffet til sine egne liv og <u>livserfaringer</u> . Se <u>sammenheng</u> mellom <u>samenes</u> <u>erfaringer</u> og egne <u>erfaringer</u> .	2 Elevene arbeidet i sine makkergrupper (som de er vant til), og diskusjonen ser ut til å flyte fint. I plenum: <u>Flere</u> elever deler <u>velvillig</u> om <u>spørsmålene</u> . Diskusjonen dreies inn på identitet, med <u>flere</u> reflekterte <u>svar</u> der elevene bygde <u>videre</u> på <u>hverandres</u> <u>utsagn</u>	

5-10 min	3 Refleksjon om viktigheten av fagstoffet	<ul style="list-style-type: none"> Tenk deg at du <u>ikke</u> fikk lov til å snakke ditt <u>eget</u> språk på skolen: <u>Hvordan</u> ville du reagert? Ville du ha gjort motstand? Bør samfunnet verne om språk som står i fare for å dø ut? Eller er det <u> greit</u> at vi får gradvis færre og færre språk i verden? <u>Hva</u> mister vi når vi mister språket vårt? <p>3 Elevene fortsetter i gruppene med spørsmålene: <u>Hvorfor</u> er kunnskap om samisk relevant for deg? <u>Hvorfor</u> angår samenes språk, kultur og historie deg?</p>	3 For å gjøre det <u>tydeligere</u> <u>hvorfor</u> dette er viktig fagstoff for elevene. Gir elevene gode <u>begrunnelse</u> for å bry seg om stoffet, og å arbeide med det. Forsøk på å skape indre motivasjon for fagstoffet.	– spilte ball <u>sammen</u> . Noen elever sa at de hadde hatt om samisk og urfolk generelt i samfunnsfag nylig. ->	Tverrfaglig samarbeid.
10 min	4 <u>Hva</u> -fasen begynner	4 Elevene formulerer et VØL-skjema. <u>Jeg</u> legger ut mal for VØL-skjema på itsl. Her skal de formulere <u>hva</u> de vet om <u>samene fra før</u> , og <u>viktigst</u> : <u>hva</u> lurer de på om <u>samene</u> og <u>deres</u> kultur, historie og språk?	4 For å reflektere over <u>hva</u> man vet <u>fra før</u> , og <u>hva</u> man gjerne vil vite. Skape en bevissthet om <u>hvor</u> man <u>befinner</u> seg i læringsløypen.	4 Litt dårlig tid til VØL, <u>siden</u> diskusjonen strakk litt ut i tid.	
10 min	5 <u>Hvor</u> -fasen	5 Elevene lager en logg, der de skriver om: (a) <u>hva</u> har jeg lært? (b) <u>hva</u> lurer jeg på? (c) <u>Hva</u> var interessant? (d) <u>Hvordan</u> har arbeidsprosessen vært denne timen, <u>hva</u> kan <u>forbedres</u> ?	5 For å metareflektere om stoffet, bevisstgjøre elevene på egen læringsprosess.	5 Rolig klasserom mens elevene skrev. <u>Ikke</u> alle fikk fullført, <u>siden</u> diskusjonen	

				strakk ut i tid, men da ble loggskrivning gitt som lekse for de elevene som <u>ikke</u> fikk tid til å fullføre.	
--	--	--	--	--	--

3. time	Mål for timen: Elevene skal ha en generell oversikt over samisk.	Hvordan gikk det?	Min tolkning.	
10 min	<u>HVA</u> 1 <u>Hvorfor</u> -fasen. Aktualisere	<u>HVORDAN</u> 1 Intervju med Ella Marie Hætta Isaksen (samme artist som jeg viste forrige time) om samisk, klima og miljøforvaltning fra 29:11: https://tv.nrk.no/serie/dagsrevyen/202011/NNFA19112620/avspiller https://tv.nrk.no/serie/lindmo/2019/MUHU03001119/avspiller fra 28:45	<u>HVORFOR</u> 1 For å vekke elevenes interesse, og for at de skal høre om en viktig samisk stemme som tar opp både klima og samisk språkbevaring.	1 Elevene er stille og følger med, noen ser litt trøtte ut.
10-15 min	2 <u>Hva</u> -fasen fortsetter med plenums gjennomgang	2 Plenums gjennomgang vha. PP. Oversikt over samisk kultur, språk og historie. Fokus på det sentrale. Elevene noterer stikkord underveis, som <u> jeg</u> modellerer i forkant.	2 For å gi elevene en generell oversikt over det mest sentrale om samisk kultur, språk og historie. Modellerer stikkordsskriving først, for at elevene aktivt arbeider med stoffet samtidig som <u> jeg</u> 'doserer'.	2 Stillhet, med unntak av noen <u>håndsopprekninger</u> for <u>oppklaringer</u> og spørsmål til <u>fordypning</u> .
15 min	3 <u>Hva</u> -fasen fortsetter. Elevene leser <u>selvstendig</u> med lesestrategi.	3 <u>Jeg</u> modellerer lesestrategi: BISON. Deretter leser elevene side 124-127 <u>selvstendig</u> i boken, og noterer under <u>hver</u> av <u>bokstavene</u> i BISON.	3 Elevene leser <u>selv</u> for å gå <u>ett</u> hakk <u>mer</u> detaljert til verks om fagstoffet. BISON-blikk for å få oversikt over teksten og det mest sentrale.	3 Fin arbeidsro. Noen spørsmål for <u>oppklaringer</u> , særlig om samisk språk og fornukspolitikk.
15 min	4 <u>Hvor</u> -fasen	4 Elevene lager en logg, der de skriver om: (a) <u>hva</u> har <u> jeg</u> lært? (b) <u>hva</u> lurer <u> jeg</u> på? (c) <u>Hva</u> var interessant? (d) <u>Hvordan</u> har arbeidsprosessen vært denne timen, <u>hva</u> kan <u>forbedres</u> ?	4 For å <u> åpne</u> for metarefleksjon om læringsprosessen og en bevisstgjøring av <u>hvor</u>	4 Arbeidet med logger <u>virker</u> nå <u>mer</u> <u>innarbeidet</u> enn <u>tidligere</u> . God arbeidsro med loggskrivning.

			elevene <u>befinner</u> seg i læringsprosessen.		
--	--	--	---	--	--

4. time	Mål for timen: Elevene skal formulere egne undringssspørsmål om samisk, og begynne på fordypningen.	Hvordan gikk det?	Min tolkning.
10-15 min	<u>HVA</u> 1 <u>Hvorfor</u> -fasen. Aktualisere.	<u>HVORDAN</u> 1 <u>Sapmi-tegneseriestripe</u> . Elevene leser <u>tegneserie</u> i 10 minutter: https://nettserier.no/sapmi/comic/15-04-2012/	<u>HVORFOR</u> 1 For å aktualisere samisk for elevene, som en <u>apetittvekker</u> . Det ligger også noe implisitt samisk <u>kulturforståelse</u> i <u>tegneseriene</u> , som kan hjelpe elevene til å sette seg inn i livet som samisk.
25 min min	2 <u>Hvor</u> (ad <u>fontes</u>)	2 Elevene arbeider <u>selvstendig</u> med lesing av stoffet, ved bruk av BISON-blikk + notatskriving i punkter + sammendrag. Lese først, så skrive notat. Alle elevene leser <u>Kublakan-kilden</u> . Deretter kan de <u>velge</u> seg ut <u>hvilke</u> kilder de vil <u>fordype</u> seg i, ut fra <u>hva</u> de lurer på og er nysgjerrige på om samisk. Se <u>kildeliste</u> under tabellen.	2 For å gjøre et <u>dybdykk</u> i originaltekster om samisk. Elevene må lese en <u>oversiktstekst</u> for å sørge for at alle har <u>overflate læringen</u> , på plass før <u>dybdelæringen</u> skal skje. Dernest <u>selvvalgt</u> lesing for å begynne på individuell <u>fordypning</u> .
15 min	3 <u>Hvordan</u>	3 Elevene arbeider individuelt med å formulere undringssspørsmål. Her kan de gjerne gå tilbake til <u>spørsmålene</u> de lurte på i VØL-skjemaet (2. time) og <u>refleksjonsnotatene</u> . De kan også ta utgangspunkt i det de leste om, var det noe de synes var særlig <u>spennende</u> ? <u>Hva</u> vil du vite <u>mer</u> om? Formuler problemstilling om enten samisk kultur, samisk språk eller fornukspolitikk.	3 For å gå <u>videre</u> i <u>fordypningen</u> , ut fra <u>tidligere lesning</u> og <u>valg</u> i <u>undervisningen</u> . Med dette kan de gå i <u>dybden</u> på det elevene <u>selv</u> synes er interessant, og vil <u>forhåpentligvis</u> få <u>eierskap</u> til stoffet.
			Første 5-7 minutter gikk til info fra faglærer i norsk om fagdag. Derfor noe mindre tid til å lese <u>tegneserier</u> . 2 Elevene uttrykker at <u>kildene er overveldende</u> -> Noen elever ser ut til å late som om de leser, ved at de blar på <u>siden</u> når de ser at <u>jeg</u> ser på, men aldri <u>ellers</u> . Vanskelig å være sikker på om dette stemmer. Når <u>jeg</u> observerte dette, spurte <u>jeg</u> elevene om de hadde behov for hjelp eller om de lurte på noe, men det trengte de <u>ikke</u> . 3 Flere elever trengte hjelp til å komme i gang med å lage en problemstilling. Ved <u>håndopprekning</u> hadde de fleste elevene laget en foreløpig problemstilling.

10 min	4 <u>Hvor</u> -fasen	4 Elevene lager en logg, der de skriver om: (a) <u>hva</u> har <u>jeg</u> lært? (b) <u>hva</u> lurer <u>jeg</u> på? (c) <u>Hva</u> var interessant? (d) <u>Hvordan</u> har arbeidsprosessen vært denne timen, <u>hva</u> kan <u>forbedres</u> ?	4 For å bevisstgjøre elevene om <u>hvor</u> de <u>befinner</u> seg i læringsprosessen. Metarefleksjon.	4 <u>Loggskrivingen</u> virker <u>innarbeidet</u> .	
--------	----------------------	---	--	---	--

5. time	Mål for timen: Elevene skal arbeide individuelt med sitt samiske prosjekt.	Hvordan gikk det?	Min tolkning.	
10 min	<u>HVA</u> 1 <u>Hvorfor</u> -fasen	<u>HVORDAN</u> 1 <u>Hva</u> er joik? https://www.youtube.com/watch?v=A_eIIN9wBWU&ab_channel=VisitNorway	<u>HVORFOR</u> 1 For at elevene kan få oppleve noe samisk kultur, og <u>ikke</u> bare lese om det. Sette seg inn i kulturuttrykk. Fungerer også som <u>apetittvekker</u> for resten av timen.	Feltnotat: 1 Noe sen <u>oppstart</u> <u>grunnet</u> elever som var sene inn til timen, og rot rundt om i klasserommet. Litt tid før elevene falt til ro.
40 min	2 <u>Hvem</u> -fasen	2 Elevene arbeider med å formulere noe skriftlig eller <u>mundtlig</u> med reelle <u>mottakere</u> . <u>Hvordan</u> er det fornuftig å svare på <u>problemstillingen</u> , både med tanke på form og <u>innhold</u> . Elevene skaper sitt <u>eget</u> produkt <u>selvstendig</u> ut fra <u>problemstillingen</u> .	2 For at elevene skal ta <u>eierskap</u> til stoffet <u>selv</u> , og <u>fordype</u> seg i den delen av kompetansemålet som de <u>selv</u> synes er interessant.	1 Noen elever nikker på <u>hodet</u> , <u>samtlig</u> følger med. 2 <u>Jeg</u> gikk rundt for å høre om elevenes <u>problemstillinger</u> . Mange var spissede og gode norskfaglige <u>problemstillinger</u> . Noen måtte derimot ha litt hjelp for å lage en <u>mer</u> presis problemstilling.
10 min	3 <u>Hvor</u> -fasen	3 Elevene lager en logg, der de skriver om: (a) <u>hva</u> har <u>jeg</u> lært? (b) <u>hva</u> lurer <u>jeg</u> på? (c) <u>Hva</u> var interessant? (d) <u>Hvordan</u> har arbeidsprosessen vært denne timen, <u>hva</u> kan <u>forbedres</u> ?	3 For å fortsette den stadige metarefleksjonen om <u>hvor</u> elevene <u>befinner</u> seg i læringsprosessen.	2 Det var også noen <u>problemstillinger</u> som var <u>mer</u> rettet mot historiefaget og samfunnskunnskap, og da forsøkte <u>jeg</u> å rette det <u>mer</u> inn på det norskfaglige om stoffet.

				2 En del <u>fravær</u> <u>forrige</u> <u>time</u> , og derfor var det noen som gikk glipp av <u>lesingen</u> som skulle fungere som <u>overflatelæringen</u> som ligger til grunn for <u>dybdelæringen</u> .	
--	--	--	--	--	--

6. time	Mål for timen: Elevene skal fortsette med sitt samiske prosjekt.	Hvordan gikk det?	Min tolkning.
5-10 min	<u>HVA</u> 1 <u>Hvorfor</u> -fasen	<u>HVORDAN</u> 1 Jeg er «same» og orakel, og elevene kan <u>spørre</u> meg om <u>hva</u> som helst når jeg går inn i rollen.	
40 min	2 <u>Hvem</u> -fasen	2 Elevene fortsetter dit de kom <u>forrige</u> time med det <u>selvstendige</u> arbeidet.	
10 min	3 <u>Hvor</u> -fasen	3 Elevene lager en logg, der de skriver om: (a) <u>hva</u> har jeg lært? (b) <u>hva</u> lurer jeg på? (c) <u>Hva</u> var interessant? (d) <u>Hvordan</u> har arbeidsprosessen vært denne timen, <u>hva</u> kan <u>forbedres</u> ?	
		<u>HVORFOR</u> 1 For å <u>åpne</u> for at elevene kan <u>spørre</u> om <u>hva</u> som helst de måtte lure på om <u>samer</u> . Vil fungere som en <u>apetittvekker</u> samtidig. 2 For at elevene skal ta <u>eierskap</u> til stoffet <u>selv</u> , og <u>fordype</u> seg i den delen av kompetansemålet som de <u>selv</u> synes er interessant 3 For å fortsette den stadige <u>metarefleksjonen</u> om <u>hvor</u> elevene <u>befinner</u> seg i læringsprosessen	
		1 Det <u>pågår</u> renovasjon av skolen, og derfor var det <u>sprengning</u> ved timens <u>oppstart</u> , som gjorde at elevene måtte <u>forflytte</u> seg de første 15 <u>minuttene</u> av timen. Skolen hadde derimot ingen rom tilgjengelige som <u>backup</u> , og derfor fikk elevene <u>friminutt</u> i 15 <u>minutter</u> ekstra. Det førte til at timen <u>startet</u> 15 <u>minutter</u> senere enn planlagt. Med det fikk jeg <u>ikke</u> gjennomført <u>hvorfor</u> -fasen i denne timen. <u>Jeg</u> vil likevel gjennomføre opplegget med lærer-i-rolle neste time. 2 Mange av elevene <u>virker</u> som de har <u>kom</u> godt i gang med sine prosjekter. Noen elever spurte om hjelp til å få <u>kom</u> i gang, og sto fast etter a) å ha skrevet disposisjon, b) med å få formulert en presis problemstilling (da særlig de elevene som <u>ikke</u> var <u>tilstede</u> enten fjerde og/eller femte time).	

			2 Noen elever gjorde andre ting på <u>PCene</u> sine enn faglig arbeid. Disse forsøkte jeg å få på rett spor igjen, men måtte stadig vende tilbake til elevene for å holde motivasjonen oppe.	2 Kan kanskje <u>skyldes</u> <u>manglende</u> <u>hvorfor</u> -fase og <u>apetittvekker</u> ? Eventuelt at elevene <u>ikke</u> er nok indre motiverte til å holde konsentrasjonen og arbeidet oppe. Eller så kan det være at det <u>ikke</u> ligger nok <u>overflatelæring</u> til grunn.
			3 Noen elever etterspurte, da det var 10 <u>minutter</u> igjen av <u>timene</u> : «Skal vi <u>ikke</u> skrive <u>logg</u> ?» eller <u>lignende</u> <u>utsagn</u> . Underveis i <u>loggskrivingen</u> var det god arbeidsro.	3 <u>Loggskrivingen</u> <u>virker</u> godt <u>innarbeidet</u> , og det ser ut til at <u>loggene</u> <u>øker</u> i kvalitet for <u>hver</u> gang -> økt <u>metalæring</u> og <u>metakognitiv</u> <u>bevissthet</u> ?

7.	Mål for timen: Elevene skal fortsette med sitt samiske prosjekt.		Hvordan gikk det?	Min tolkning.
time	HVA	HVORDAN	HVORFOR	
5-10 min	1 Hvorfor -fasen	1: Om samisk <u>håndverkstradisjon</u> : https://tv.nrk.no/serie/symesterskapet/sesong/4/episode/6/avspiller fra 12:30	1 For at elevene kan få oppleve noe samisk kultur, og <u>ikke</u> bare lese om det.	1 Lyden fungerte <u>ikke</u> med projektoren. Derfor fortalte <u>jeg</u> i <u>stedet</u> elevene om samisk <u>håndverkstradisjon</u> og <u>duodji</u> i fem <u>minutter</u> .
40 min	2 Hvem -fasen	2 Elevene fortsetter dit de kom <u>forrige</u> time med det <u>selvstendige</u> arbeidet.	Sette seg inn i kulturuttrykk. Fungerer også som <u>apetittvekker</u> for resten av timen.	2 Elevene <u>spør</u> om stadig <u>mer</u> komplekse og faglige spørsmål.
10 min	3 Hvor -fasen	3 Elevene lager en logg, der de skriver om: (a) <u>hva</u> har <u>jeg</u> lært? (b) <u>hva</u> lurer <u>jeg</u> på? (c) <u>Hva</u> var interessant? (d) <u>Hvordan</u> har arbeidsprosessen vært denne timen, <u>hva</u> kan <u>forbedres</u> ?	2 For at elevene skal ta <u>eierskap</u> til stoffet <u>selv</u> , og <u>fordype</u> seg i den delen av kompetansemålet som de <u>selv</u> synes er interessant 3 For å fortsette den stadige metarefleksjonen om <u>hvor</u> elevene <u>befinner</u> seg i læringsprosessen	3 Avdelingsleder kom inn og fortalte om en elev i klassen som var innlagt på <u>sykehus</u> . Etter dette ble arbeidsroen <u>adskillig</u> <u>dårligere</u> . <u>Overordnet</u> : <u>Jeg</u> følte meg <u>ikke</u> helt <u>påkoblet</u> <u>selv</u> i dag. <u>Jeg</u> kunne ha vært <u>mer</u> «på».

8.	Mål for timen: Elevene skal vurdere <u>hverandres</u> samiske prosjekt, både for å <u>forbedre</u> eget prosjekt, men også for å lære av <u>hverandre</u> , og å lære om <u>revisjon</u> .		Hvordan gikk det?	Min tolkning
time	HVA	HVORDAN	HVORFOR	
10 min	1 Hvorfor -fasen	1 4 myter om samisk: https://www.youtube.com/watch?v=mLCWM4HmNQ0&ab_channel=NRKNyheter	1 Som en <u>apetittvekker</u> , og for å unngå at elevene sitter igjen med ulike stereotypiske <u>forståelser</u> av samisk.	1 Hoppet over denne, fordi lyden fortsatt <u>ikke</u> fungerte med projektoren. I <u>stedet</u> fortalte <u>jeg</u> litt om samisk på en <u>muntlig</u> og <u>fortellende</u> måte.
30 min	2 Hvem -fasen – revisjon	2 Elevene blir satt <u>sammen</u> to og to, og skal <u>gjøre</u> <u>medelevsvurdering</u> av <u>hverandres</u> tekster, om de så er skriftlige eller <u>muntlige</u> . Elevene gir konstruktiv kritikk til <u>hverandre</u> ved å lese <u>hverandres</u> tekster, for så å kommentere på <u>hva</u> som er bra og <u>hva</u> som kan bli <u>bedre</u> . Elevene begynner på revisjonsarbeidet med utgangspunkt i <u>medelevsvurderingen</u> .	2 For å revidere tekstene de skriver i <u>fordypningen</u> . Det vil <u>gjøre</u> tekstene <u>bedre</u> , samtidig som elevene kan lære av <u>hverandres</u> tekster, <u>siden</u> de skriver ulike <u>temaer</u> med ulik form.	2 Først modellerte <u>jeg</u> revisjon. Men langt <u>fra</u> alle elevene var <u>kom</u> godt i gang med skriveprosessen, <u>siden</u> de har brukt mye tid på å lese seg opp på stoffet. Disse elevene fikk arbeide <u>selvstendig</u> , mens omtrent ¾ av klassen gjennomførte <u>medelevsvurderingen</u> .
10 min	2 Hvem -fasen	3 Elevene lager en logg, der de skriver om: (a) <u>Hva</u> har <u>jeg</u> lært av å vurdere en <u>medelev</u> sin tekst? (b) <u>Hvordan</u> kan du bruke <u>tilbakemeldingene</u> du fikk av medeleven din, og <u>hva</u> lærte du av <u>tilbakemeldingene</u> ? (c) <u>Hvordan</u> har arbeidsprosessen vært denne timen, <u>hva</u> kan <u>forbedres</u> ?	3 For å stadig være bevisst på egen læringsprosess, og å reflektere rundt egen læring.	2 En del av elevene som har vært treige med å komme i gang <u>virker</u> til å få farten opp. 3 Loggmalen ble <u>endret</u> av meg, <u>siden</u> loggmalen for denne timen tok utgangspunkt i at alle hadde gjennomført <u>medelevsvurderingen</u> . De
10 min	3 Hvor -fasen			

				fleste skrev derfor logger ut fras amme mal som <u>tidligere</u> . <u>Overordnet</u> : God arbeidsro denne timen.
--	--	--	--	--

9. time	Mål for timen: Elevene skal metareflektere om arbeidsprosessen, og ferdigstille prosjektene sine.	Hvordan gikk det?	Min tolkning.	
10 min	HVA 1 Hvorfor -fasen	HVORDAN 1 Elevene diskuterer i grupper hvorfor det er viktig med kunnskap om samisk, og hva som kan være grunner til at vi har om det, og hvorfor det er et kompetansemål om det. Elevene arbeider videre med revisjon av tekstene sine. Prøve å ferdigstille. De kan få noe tid i 10. time, men lite.	HVORFOR 1 For å vende tilbake til diskusjonen fra andre time, og fungere som indre motivator, ved å åpne for at elevene selv kan synes at dette er viktig fagstoff å kunne noe om.	1 Treg oppstart av timen, fordi mange elever var sene. Også noe kaotisk som følge av en elev som hadde vært i en trafikkulykke denne morgningen . 1 Diskusjon i makkergrupper (firegrupper som elevene er vant til å jobbe sammen med).
30 min	2 Hvem -fasen	3 Elevene lager en logg, der de skriver om: Tenk tilbake til da dere diskuterte i grupper om du har vært flau over eget språk, fått kritikk for eget språk, om å ikke få lov til å snakke eget språk på skolen (2. time): - Har ditt syn endret seg siden dere diskuterte dette sist? - Hvordan har det endret seg? - Hvordan ville du reagert nå, dersom du ikke fikk lov til å snakke ditt eget språk på skolen? - Hva tenker du nå om samfunnet bør verne språk som står i fare for å dø ut? - Hva tenker du nå om hva vi mister når vi mister språket vårt? - Kan dette fagstoffet brukes i andre fag eller andre sammenhenger i livet enn i norskfaget, og i så fall hvilke sammenhenger og hvordan ?	2 For at elevene skal ta eierskap til stoffet selv , og fordype seg i den delen av kompetansemålet som de selv synes er interessant	1 Jeg gikk rundt i klasserommet for å høre hva elevene snakket om i makkergruppene. Der overhørte jeg en elev som sa at «kunnskap om samisk er ikke viktig». En annen sa at man måtte «lære av historien for at den ikke skal gjenta seg», en annen nevnte «kunnskap om minoriteter og undertrykkelse og kjennskap til en norsk minoritets kultur».
20 min	3 Hvor -fasen	3 For å være stadig bevisst på læringsprosessen sin, i tillegg til å åpne for at elevene selv kan se endringer i egne forståelser av fagstoffet over tid,	3 Det virker til å være noe misnøye med kravet om 300 ord i loggen, til tross for at malen i seg selv er 130 ord fra før. Likevel fin arbeidsro etter noen minutter med misnøye og klaging fra elevene. Misnøyen tolker jeg fordi flere elever sa ting som «300 ord er jo dråttme! » og lignende .	

		siden de allerede har diskutert disse spørsmålene , men nå skal de se på endringer .	3 Denne fasen ble startet litt senere enn tenkt, siden timens oppstart var treg, som gikk ut over tiden elevene hadde til å skrive og revidere tekstene sine. For å ikke la det gå ut over skrivningen , varte denne fasen 15 minutter , og ikke 20 minutter som det var tenkt.
--	--	---	---

10. time	Mål for timen: Elevene skal metareflektere. De skal forstå sin egen arbeidsprosess, og reflektere over hvordan den kan bedres , hva de har lært, og hva som enda gjenstår å lære.	Hvordan gikk det?	Min tolkning.
10 min	HVA 1 Hvor -fasen	HVORFOR 1 For å lære av hverandre læringsprosess, reflektere over egen læringsprosess, samt for å gjøre det enkler for hver elev å skrive prosjektrapporten på slutten av timen.	I denne timen var det store endringer fra den opprinnelige planen, etter det ble innført rødt nivå i videregående skole som følge av nye koronatiltak innsatt av regjeringen. Derfor ble timen gjennomført digitalt gjennom Microsoft Teams. Det var en rotete oppstart av timen, siden elevene ikke hadde hatt undervisning på Teams før. Det var uvant for elevene.
10 min	2 Hvor -fasen	2 For å reflektere over hvilket fagstoff de har lært seg, og hvorvidt de fortsatt har noe de synes hadde vært interessant å lære seg.	Jeg la ut instruksjonene i en powerpoint -fil som ble sendt til elevene. Elevene fikk arbeide selvstendig med oppgaveinstruksene som også ble forklart, frem til vi møttes igjen i det digitale rommet fem minutter før timens avslutning. Jeg var tilgjengelig i det digitale rommet hele timen for eventuelle spørsmål. Spørsmålene som ble stilt av elevene var i utstrakt grad av praktisk art, som eksempelvis « hvor finner jeg innleveringsmappen?» og « hvor finner jeg spørsmålene?».
40 min	3 Hvor -fasen	3 For å avslutte refleksjonen over egen læringsprosess med utgangspunkt i de 9 foregående	

		<ul style="list-style-type: none"> - Hva har de lært av arbeidsprosessen? Både faglig innhold om samisk, men også av å arbeide på denne måten. - Hva synes du om å arbeide på en slik utforskende måte? 	undervisningsøkten e.	<p>1 Refleksjonsspørsmålene ble gjennomført som en skriftlig innlevering individuelt, og ikke som en diskusjon i par.</p> <p>2 VØL-skjemaene valgte jeg å stole på at elevene gjennomførte selv, uten at den skulle leveres.</p> <p>3 Prosjektrapporten ble gitt som innlevering til mandag 20. des sammen med innlevering av det individuelle skriftlige prosjektet.</p>	
--	--	---	-----------------------	---	--

11. time:

Elevene arbeider selvstendig med prosjektet sitt. Revidere, ferdigstille og levere innen timen.

Vedlegg 11: Samtykkeskjema for lærerne i utvalget

Vil du delta i forskningsprosjektet «Språklige tema som døråpner for identitetsutvikling, danning og dybdelæring i LK20»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt der formålet er å se nærmere på hvordan språklige temaer kan være med på å fremme identitetsutvikling og danning gjennom dybdelæring for elever i norskfaget i Fagfornyelsen (LK20). Dette skrevet vil gi deg informasjon om prosjektets mål, og hva en eventuell deltakelse i prosjektet innebærer for deg.

Formål.

Formålet med prosjektet er at det er en del av en masteroppgave. Problemstillingen til masteroppgaven lyder: Hvordan fremme danning og identitetsutvikling gjennom språklige temaer i fagfornyelsen. For å finne ut av dette, er det viktig å få informasjon fra lærere om hvordan de oppfatter språklige temaer knyttet til ulike temaer som er vektlagt i forbindelse med fagfornyelsen. Under dette er jeg interessert i danning og hvordan lærere arbeider med danning, dybdelæring, språklige temaer og identitet. Derfor trenger jeg intervjuer med lærere for å få informasjon om hvordan norsklærere jobber, ser på og oppfatter språklige temaer knyttet til fagfornyelsen. I intervjuene er jeg interessert i blant annet norsklæreres forståelse av danning, hvilke arbeidsmåter norsklærere bruker, hvordan de skaper relevans for elevene, og hva de tenker om dybdelæring i fagfornyelsen. Disse intervjuene vil supplere masteroppgaven med informasjon fra lærerkilden, før jeg skal gjennomføre et undervisningsopplegg og evaluere det ut fra elevintervjuer. Resultatet vil bli publisert i en mastergradsoppgave ved Universitetet i Bergen.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Torbjørn Svendsen er ansvarlig for forskningsprosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta fordi du er norsklærer.

Hva innebærer det for deg å delta?

Som norsklærer vil du bli intervjuet om din undervisning. Intervjuet tas opp, og vil ta omtrent én time.

Det er frivillig å delta.

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil bli anonymisert. Det har ingen konsekvenser for deg dersom du ikke ønsker å delta eller velger å trekke deg ved et senere tidspunkt.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger.

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene som beskrevet i dette skrevet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernloven. Navn vil bli anonymiserte i oppgaven.

Hva skjer med opplysningene dine når jeg avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes våren 2022. Da vil alle lydopptak og videoopptak slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

Innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, å få rettet personopplysninger om deg, å få slettet personopplysninger om deg, å få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir meg rett til å behandle personopplysninger om deg?

Behandlingen av personopplysninger er registrert i UiBs prosjektoversikt RETTE, som ivaretar kravet til dokumentasjon av behandlingen, som er et krav etter personvernregelverket (GDPR). Personvernombudet ved UiB har oversikt over alle prosjekter registrert i RETTE.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med: Universitetet i Bergen, Ragnhild Lie Anderson (veileder) Ragnhild.Anderson@uib.no, Torbjørn.Svendsen, torbjorn.svendsen@student.uib.no (student og prosjektansvarlig). Personvernombud ved UiB: Janecke Helene Veim, personvernombud@uib.no.

Samtykke til deltakelse i studien:

Jeg har mottatt informasjon om studien, og samtykker i deltakelse i studien:

(Signert av lærer, dato)

Vedlegg 12: Samtykkeskjema for elevene i utvalget

Vil du delta i forskningsprosjektet «Språklige tema som døråpner for identitetsutvikling og danning i LK20»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt der formålet er å se nærmere på hvordan språklige temaer kan være med på å fremme identitetsutvikling og danning hos elever i norskfaget i Fagfornyelsen (LK20). Dette skrivet vil gi deg informasjon om prosjektets mål og hva en eventuell deltakelse i prosjektet innebærer for deg.

Formål

Formålet med prosjektet er at det er en del av en masteroppgave. Problemstillingen til masteroppgaven lyder: Hvordan fremme danning og identitetsutvikling gjennom språklige temaer i fagfornyelsen. For å finne ut av dette, er det viktig å få informasjon fra elever om hvordan elever oppfatter språklige temaer knyttet til ulike temaer som er vektlagt i fagfornyelsen. Under dette er jeg interessert i hvordan man kan få elever til å lære om språklige temaer på en måte som fenger og bidrar til god læring.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Torbjørn Svendsen er ansvarlig for forskningsprosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta fordi du er en elev som følger læreplanen fagfornyelsen (LK20) i norsk.

Hva innebærer det for deg å delta?

Som elev vil du bli intervjuet i en gruppe om hvordan du opplever norskfaget og hva du tenker om undervisningen. Intervjuet tas opp med videoopptak, og vil ta omtrent én time. I tillegg vil du skrive refleksjonslogg etter hver time, og tillegg til en refleksjonslogg på slutten av prosjektet. Begge loggformene vil jeg samle inn og bruke som del av masteroppgaven.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil bli anonymisert. Det har ingen konsekvenser for deg dersom du ikke ønsker å delta eller velger å trekke deg ved et senere tidspunkt. Det vil ikke påvirke ditt forhold til læreren din om du skulle ønske å trekke deg fra prosjektet.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene som beskrevet i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Navn vil bli anonymiserte i oppgaven.

Hva skjer med opplysningene dine når jeg avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes våren 2022. Da vil alle lydopptak og videoopptak slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

Innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, å få rettet personopplysninger om deg, å få slettet personopplysninger om deg, å få utlevert en kopi av dine

personopplysninger (dataportabilitet), og å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir meg rett til å behandle personopplysninger om deg?

Behandlingen av personopplysninger er registrert i UiBs prosjektoversikt RETTE, som ivaretar kravet til dokumentasjon av behandlingen, som er et krav etter personvernregelverket (GDPR). Personvernombudet ved UiB har oversikt over alle prosjekter registrert i RETTE.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med: Universitetet i Bergen, Ragnhild Lie Anderson, Ragnhild.Anderson@uib.no (veileder), Torbjørn Svendsen, torbjorn.svendsen@student.uib.no (student og prosjektansvarlig). Personvernombud ved UiB: Janecke Helene Veim, personvernombud@uib.no.

Samtykke til deltakelse i studien:

Jeg har mottatt informasjon om studien, og samtykker i deltakelse i studien:

(Signert av elev, dato)

Vedlegg 13: Tillatelse fra Astrid Syse Talsethagen og LNU til gjengivelse av figur.

Den 2021-11-16 09:43, skrev Torbjørn Svendsen:

Hei,

Jeg er en masterstudent ved lektorutdanningen ved UiB, som skriver en nordiskdidaktisk masteroppgave om dybdelæring, dannelse og identitetsutvikling. Derfor har jeg brukt boken «Djupt og grunnleggende norskfagleg» en hel del, særlig bademodellen og sirkelmodellen (s. 39-41). Når jeg gjør rede for modellene i min masteroppgave, kunne jeg tenkt meg å vise til illustrasjonene for hver av modellene.

Grunnen til at jeg sender denne e-posten er nemlig at jeg vil ha tillatelse fra dere til å bruke illustrasjonene. Er det OK?

Med det sagt, takk for en fantastisk bok, som har hjulpet meg langt på vei i mitt prosjekt, og som har utviklet meg som norsklærer!

Beste hilsen

Torbjørn Svendsen

SV: Rettigheter til "Djupt og grunnleggende norskfagleg" (Nyhus & Talsethagen, 2020)

✓ May Helene Solberg <May.Solberg@fa...>

tirsdag 16. november 2021 12:16

Til: LNU-Siv; ☒ Torbjørn Svendsen; Jorunn Nyhus, bruk; Astrid Syse Talsethagen

Hei,

Så hyggelig å høre 😊

Du har vår tillatelse til å bruke figurene for dette formålet. Lykke til med masteroppgaven!

Mvh

May Helene Solberg

MAY HELENE SOLBERG

forlagsredaktør humaniora og samfunnsvitenskapelige fag

Fagbokforlaget Akademisk

+47 975 56 619

SV: Rettigheter til "Djupt og grunnleggende norskfagleg" (Nyhus & Talsethagen, 2020)

✓ Astrid Syse Talsethagen <astrid.talset...>

tirsdag 16. november 2021 11:30

Til: Siv Valand; ☒ Torbjørn Svendsen; Jorunn Nyhus, bruk; May Solberg

Hei, Torbjørn!

For en hyggelig henvendelse! Fint å høre at du har fått nytte av boka både i din masteravhandling og som norsklærer 😊 For vår del (regner med jeg snakker på vegne av Jorunn også, jeg gjør ofte det!) er det helt greit at du bruker illustrasjonene.

Lykke til videre med arbeidet ditt!

Vennlig hilsen Astrid

Profesjonsrelevans

Å skrive om profesjonsrelevans i en norskdidaktisk masteroppgave som dette, kan oppleves som overflødig. Det har gjennom arbeidet med oppgaven vært innlysende for meg hvor relevansen for lærerprofesjonen ligger i oppgaven. Etter mitt syn er oppgaven gjennomsyret både i teorikapitlene, gjennom datainnsamlingen og i analysen og drøftingen, av aspekter som har relevans for lærerprofesjonen. Oppgaven belyser både lærere og elevers erfaringer med danning og dybdelæring. Datamaterialet er hentet inn på en videregående skole.

Problemstillingene handler om norskfaget, hvordan den nye læreplanen kan implementeres og hvordan elevene opplever dette. Funnene handler også i stor grad om aspekter ved dybdelæring, danning og identitet som man som norsklærer kan, og kanskje også må, beskjeftige seg med i egen undervisning og hverdag. Attpåtil har min egen skjønnsutøvelse og pedagogiske takt blitt satt på prøve i løpet av datainnsamlingen, og i vurderingen og analysen av dataene som ble produsert i innsamlingsfasen.

Oppgaven belyser hvordan lærere kan implementere fagfornyelsen (LK20) i norskfaget, men også til dels andre skolefag. Den beskjeftiger seg med dybdelæring og hvordan læreren selv kan både møte den nye læreplanens krav (LK20) om dybdelæring, men også om hvordan elevene opplever det. Dette er kunnskaper som er relevant for min utvikling som norsklektor i møte med LK20.

Samtidig er det utviklende for meg som norsklektor å undersøke danning, all den tid det er sentralt for norskfaget. Ikke bare har det vært en krevende øvelse å beskjeftige seg med Klafki i masteroppgaven, for jeg vil også påstå at øvelsen har styrket min forståelse av elevers utvikling generelt, og ikke minst hvordan man som lærer kan arbeide med det.

Prosessen med å skrive masteroppgaven har gitt meg god innsikt i den gjeldende læreplanen, utvikling av fremtidige læreplaner, implementering av læreplaner, øvelse i undervisning og pedagogisk takt, trening i å skrive og revidere tekst, samt har det utviklet mine egne syn på hva det er som er sentralt i norskfaget for å bidra til elevenes utvikling. Med det har oppgaven styrket min profesjonsfaglige kompetanse, og jeg føler meg derfor bedre rustet til å ta fatt på arbeidet det er å være norsklektor nå. Med det ser jeg frem til å gjøre flere forsøk på å få det til å rocke i klasserommet fremover.